JO. FRID. BLVMENBACHII

PROF. MEDIC. ORDIN. M. BRITANN. R. A. CONSIL. AVL.
SOCIET. R. SCIENT. GOTTING. ALIARVMQVE MEMBRI

D E C A S
COLLECTIONIS SVAE CRANIORVM
DIVERSARVM GENTIVM
ILLVSTRATA.



GOTTINGAE
APVD IOANN. CHRIST. DIETERICH
MDCCXC.

Quam ſibi poſuerat legem LINNAEVS vir ſummus in ſpeciebus plantarum deſignandis, vt ſcilicet non niſi ſibi ipſi viſas plantas reciperet, ne dubia certiſſimis miſceret, toties, quod ipſe addit, eluſus ab auctoribus, tantum abeſt vt ipſi quod ab aliis factum vidimus, tanquam incredulam diffidentiam vitio vertamus, vt potius dolendum cenſeamus, eandem ſapientem normam in reliquo hiſtoriae naturalis ſtudio, zoologia praeſertim, ob longe maiores et magnam partem inuincibiles difficultates non aeque adhiberi poſſe.

Quantam enim *autopſia* huic ſtudio afferat lucem facile patebit vel ingentia eius incrementa, imo vero nouam quaſi et digniorem vere ſcientificam faciem perpendenti quam ab eo inde tempore nactum eſt,. quo primum collectiones rerum naturalium quas *muſea* vocant condi coeperunt. Et eo magis ſane mirandum cultiores gentes Europaeas, in tanto, quo omni aeuo naturalem hiſtoriam coluerunt ſtudio, tam ſero tamen de eiusmodi muſeis, tamquam omnis naturalis ſtudii ſubſidio primo et principe et promo condo cogitaſſe. Aeque vero mirum per bina iſta cum dimidio ſecula quibus iam colligendi res naturales induſtria homines noſtros ad luxurioſum fere vsque exceſſum tenuit, vnice ea quae ad ipſius hominis naturalem hiſtoriam et *varietates* praeſertim *generis humani* attinent adeo negle-

 cta

ſta et praetermiſſa, vt et in ditiſſimorum alias muſeorum catalogis vix vnum alterumue id argumentum ſpeſtans ſpecimen reperias. Neque minus incomprehenſibile in vniuerſum hancce humani generis naturalem hiſtoriam tam diutiſſime incultam et neglectam iacuiſſe, ita vt et apud claſſicos et maxime polygraphos praeteritorum ſeculorum zoologos qui vniuerſum fere regni animalis ambitum indagando complexi ſunt, vt apud Conr. Gesnervm, Io. Raivm etc. vnice de ipſius hominis hiſtoria altiſſimum regnet ſilentium. Imo ſi a Fabricii *a*) philologico magis labore diſceſſeris, ante Buffonium vix vllus extiterit qui ea quae varietatem generis humani natiuam attinent curatius et ex profeſſo tractauerit.

Arriſit argumentum cum ante tria circ. luſtra de diſſertatione quam vocant inaugurali cogitarem, neque ab eo inde tempore idem horis ſubſeciuis vlterius indagare deſtiti, tum quod grauitate aeque ac amoenitate animum teneret, tum quod et amicum quaſi vinculum naturalem inter hiſtoriam et phyſiologiam praeberet; imo vero etiam quod mea intererat continuata iſtius agelli cultura ea quae in iuuenili illo opuſculo minus curate aut per transennam ſaltem dicta erant, renouatis curis emendare et quantum in me eſſet magis magisque ad naturae veritatem componere.

Inprimis vero eo vitio laborare libellum facile agnoui, quod in eo conficiendo fere vnice ex libris ſapere mihi licuerit, ita vt maxima pars eorum quae de hominum varietatibus continebat, non niſi ex itinerariorum farragine compilata, verbo ex charta in papyrum translata eſſet.

Nec ſtudio ergo nec ſumptibus peperci vt huic defectui quantum licebat mederer, vtque ſubſidia mihi compararem *ex ipſa natura petita*, quibus varietates gentium rite dignoſci poſſunt, crania viz., embryones, pilorum ſpecimina, aliasque corporis partes huic ſcopo inſeruientes. Denique vero et imaginum ad viuum curate factarum copiam.

Et

a) Io. Alb. Fabricii *diſſ critica de hominibus orbis noſtri incolis, ſpecie et ortu auito inter ſe non differentibus*, Hamb. 1721. recuſ. in Ei. *opuſcutor. ſylloge.*

Et annuente fortuna et ſuppetias ferentibus fautoribus et amicis rara mihi contigit felicitas inſignem id genus apparratum anthropologicum conquirendi, cuius ſpecimen, decadem ſcil. *craniorum diuerſarum gentium* in praeſentarium exhibere et illuſtrare animus eſt. Craniorum inquam quibus ad gentilitias varietates diſtinguendas et definiendas nulla alia humani corporis pars aptior videtur, cum caput oſſeum (praeterquam quod animae domicilium et officina, imo vero interpres quaſi et explanator eius ſit, vtpote vniuerſae phyſiognomiae baſin et firmamentum conſtituens,) ſtabilitati ſuae maximam conformationis et partium relatiuae proportionis varietatem iunctam habeat, vnde characteres nationum certiſſimas deſumere licet.

Cum vero omnis vis et vſus eiusmodi rerum in ſtudio anthropologico vnice ex eo pendeat vt *genuinae* ſint, ante omnia regulas et criteria enarrare mihi liceat, quibus ipſe in diiudicandis craniis vtor.

Et quidem primum et princeps eſt vt de occaſione et via inquiramus qua cranium eiusmodi exoticum ad manus nobis venit. Ideo collectioni meae iunctas habeo epiſtolas autographas fautorum et amicorum a quibus iſta cimelia accepi et quibus tanquam documentis cuiusuis cranii authentica origo demonſtratur. Quae vllo modo dubia aut ambigua videri poſſint, ea ſeparatim pono, et de dubitationis cauſa in catalogo moneo.

Porro curioſe ſeruo partes acceſſorias cranio vni alteriui forte adhaerentes, ſi tales fuerint vt ipſae iam genuinam eius indolem demonſtrare poſſint; vt in mumiarum *b*) craniis bitumen aut byſſi

A 3 reli-

b) Parum quidem antehac tribueram iis quae vulgo apud auctores, ALSTONIUM alios que leguntur de mumiis ſpuriis, quae nuperis temporibus a fraudulentis hominibus in genuinarum imitamentum paratae et venditae fuerint. Ipſe tamen ante aliquot annos Norimbergae, apud nugiuendum quendam eiusmodi pſeudomumiam oculis meis vſurpaui cuius fraudulendam originem, etſi pro genuina venditaretur, praeter reliqua inuolucrorum curatior indagatio demonſtrabat, vtpote quae partim ſericeis, partim linteis laciniis conſtabant, pice conglutinatis, cum e contrario byſſi genuini ne veſtigium quidem deprehendere potuerim.

reliquias etc. Ita Caribaei cranio quod munificentiae perill. Banksii Baroneti debeo, peropportune feruati funt paffim adhaerentes capilli recti, rigidiufculi, quibus vel primo intuitu fi adhuc opus effet fcrupulus tolli poteft ne forte ad aethiopes pertineat fugitiuos *c*) quos Caribaeas infulas et maxime infulam *Sti Vincentii* inde a medio feculi praeteriti magno numero habitare, et paffim indigenarum Indorum fingularem capitis formam, artis imitamento acquifitam prae fe ferre *d*) notum eft.

Tunc vero cranium ipfum ad examen reuocandum, et inquirendum num et vere characterifticum fit et anthropologico fcopo inferuire poffit. Fieri enim poteft vt et vere genuinum cranium tamen huic fini male refpondeat fi forte morbofa affectione laboret, aut indiuiduali partium difproportione quam cafus intulit, deformatum fit. Ita enim et inter noftrates paffim occurunt homines capitis forma adeo fingulari confpicui, vt fi eadem vniuerfae cuidam genti communis effet, haec inter varietates humani generis iure meritoque poneretur. Cauendum ergo ne et in exotico cranio fimilem fortuitam deformationem pro gentilitia fumamus; cui quidem errori omnium optime obuiatur fi plura eiusdem gentis crania inuicem comparare licet.

Si hoc non datur, imagines faltim conferendae ad viuum factae, et quibus aut artificis docta manus, aut periti iudicis autoptae teftimonium fidem facit.

Refero huc quoque, imo vero praefero fubinde icones quae, etiamfi non perfonam aliquam vt vulgo dicitur, exhibeant, tamen

c) Cf. Labat *voyage aux Iles de l'Amerique* ed. 2. T. VI. pag. 243 fq. — „*L'habillement uniforme n'empêche pas qu'on ne diftingue aifément les „Caraïbes des Négres, ces derniers ont les cheveux crefpus et fins comme „de la laine, au lieu que les Caraïbes les ont noirs, longs, droits, et „fort gros.*„

d) Cf. Thibault de Chanvalon *voyage à la Martinique* p. 39 fq. — „*Les negres introduits chez les Caraïbes en prirent les moeurs et les cou„tumes. Ils applatirent comme eux la tête de leurs enfans par devant, „en la comprimant entre deux planches dès qu'ils font nés, ce qui la rend „difforme et monftrueufe.*„

men characterem gentis egregie demonftrant, vt antiqua figilla et idola Aegyptiaca, aut icunculas hodiernorum Sinenfium, Calmuccorum, Indorum Americae borealis etc.

Denique et auctores adeo, itinerarios praefertim, et quatenus eorum relationes cum ipfa natura conueniant, difpicio.

Aut grauiter fallor, aut neglectus critici huius ftudii in craniis diuerfarum gentium rite examinandis cauffa eft miri diffenfus et contradictionum quibus ea ab inuicem difcrepare videmus quae paffim de fpecifica et characteriftica nationum quarundam capitis figura apud egregios ceteroquin auctores relata legimus. Quando vc. defideratiffimus CAMPERVS characterem Calmuccorum in angufta et quafi carinata cranii eorum forma ponit, quam e contrario latitudine fingulari vel primo intuitu confpicuam effe omnes qui eam gentem norunt vno ore teftantur. Aut fi DAUBENTONIVS Sinenfium crania in mufeo Parifino feruata nullatenus a gallicorum hominum capitibus differre fcribit, cum LINNAEVS e contrario Sinenfes ob anomalam plane conici capitis figuram in fyftemate naturae ad monftrofas hominum varietates referat.

Proximum eft vt iam ea momenta enarrem quibus maxime crania ab inuicem difcrepant et vnde ergo characteres eorum diftinctiuos defumere licet.

Non defuerunt viri cel. et egregie anatomice docti qui peculiarem lineam conftituerent tanquam normam f. regulam ad differentiam craniorum hominis et brutorum determinandam; quo vc. occipitalis linea DAUBENTONII v. cl. et facialis amiciffimi CAMPERI pertinent. Ille fcil. binas lineas rectas animo concipit: alteram nempe inde a margine poftico foraminis magni occipitalis per marginem inferiorem orbitae, decurrentem: alteram vero per planum horizontale iftius foraminis magni, media inter vtrumque condylum via, ductam: angulumque quo binae iftae lineae inuicem concurrunt pro normali quafi cranii charactere habet. CAMPERVS contra alias binas lineas rectas fe inuicem fecantes conftituit. Primam

mam nempe horizontalem per meatum auditorium externum *e*) et narium offearum fundum ductam. Alteram vero quae offis frontis fupra nafum prominentem partem tangit et inde ad extremum vfque limbum alueolarem fuperioris mandibulae decurrit. In angulo qui binarum iftarum linearum concurfu efficitur conftare credidit vir egregius non folum differentiam animalium fed et diuerfarum generis humani nationum.

Vtraque vero harum regularum, etfi ingeniofe excogitata, mihi tamen magis ad craniorum diuerfitatem in brutis animantibus quam in humani generis varietatibus definiendam, apta videtur. Vt enim taceam effe in quarundam nationum craniis characteres diftinctiuos in quae neutra iftarum linearum cadit (quale quid vc. iam inter Europaeas de Scotis relata legimus *f*) quos malarum prominentia infignes dicunt,) in vniuerfum tamen ab vna parte variabilis vtriusque lineae in craniis vnius eiusdemque gentis inconftantia, et ab altera e contrario fimilitudo eiusdem in craniis toto reliquo habitu mirum quantum ab inuicem difcrepantibus, cuiuis cui copia craniorum ad manus eft, facile patebit.

Quod enim Daubentonii occipitalem lineam attinet, directio plani foraminis magni in eiusdem gentis capitibus (vt vc. in binis Turcarum craniis quae dum haec fcribo ad manus funt, aut in tribus aethiopicis quae infra recenfebuntur) diuerfiffima faepe confpicitur.

Contra

e) Ita in Ei. *kleinere Schriften* T. I. P. I. p. 15. In alio vero opere fcil. *natuurkund. Verhandel. over den Orang outang* etc. tab. II. fig. II. eandem lineam horizontalem infra tuberculum ducit, quod maftoideo hominis proceffui refpondet.

f) „*Quis celfas Scotorum malas explicauerit? nemo. An ideo fpecie difcrepare „habendi funt?*„ cl. Io. Hvnter *de hominum varietatibus* pag. 3.

„*The high cheekbones of the Scotch are a national feature.*„ S. R. Ramsay *on the treatment of African flaves* pag. 217.

„*Die hohen Jochbeine und die daher entftehende Form der Backen gaben „dem Cptn. Cook ein etwas fchottifches Anfehn.*„ coniunctiff. Lichtenberg in *Götting. Magazin* 1780. P. II. pag. 287.

Contrario fere vitio Camperi facialis linea laborare videtur quod nempe fatis fimilis effe poffit in craniis cetera reliquo vniuerfo habitu toto quod aiunt coelo ab inuicem abhorrentibus: maxime ideo, quod nafi directionis nulla in ea habita fit ratio. Eft, vt exemplo vtar quod vt tot alia munificentiae Perill. L. B. de Asch debeo, inter nouem crania quibus paucis abhinc feptimanis denuo me donauit vnum e gubernio Koftromenfi quod fi facialem eius lineam fpectes, qualem Campervs definiuit, a forma veterum Graecorum ideali proxime abeft; fi vero nafum horride depreffum et vniuerfum reliquum habitum confideres e tali ftemmate ortum potius peierares quo monftrofa facies pertinet quam S. R. Lavater pro Bafchkirenfi exhibuit *g*).

Aptius fane quod facies humanas attinet a latere vifas, anthropologico fcopo inferuiet immortalis viri Alb. Dvreri fchema quod in egregio opere de fymmetria partium in rectis formis humanorum corporum ea fectione vbi de virilis capitis compofitione agit *h*), primo ftatim loco pofuit, quodque ternas faciei lineas terminales conftituit; frontalem vnam, alteram nafalem, tertiam denique maxillarem.

Verum in vniuerfum et in hac hiftoriae naturalis parte vt in reliquis *naturalem* quam vocant methodum, quae longe plurimos corporis organici characteres fimul fumtos complectitur, artificiali qua fingularem tantum characterem a reliquis abftractum pro fundamento fyftematico ponunt, praeferendam puto: ideoque in ordinandis et defcribendis variarum gentium craniis neque Daubentonii, neque Camperi, neque Dvreri regulas vnice adhibui fed vniuerfum eorum habitum indagaui.

Ne tamen vagae fint et ambiguae *habitus* iftius *vniuerfi* voces, ex tota cranii compage bina inprimis felegi offa quibus tanquam fundamentis reliqua capitis forma cuius varietates gentilitias quaerimus, nititur, *frontale* fc. et *maxillaria*.

Fron-

g) *Phyfiognom. Fragmente* T. IV. pag. 314.

h) fol. Eij[b] editionis principis a 1528.

Frontalis enim ossis formam vniuersae fere caluariae habitus sequitur, cum plani circularis directio lateralem angustiam aut amplitudinem capitis demonstret; supremus vero ossis margo quo cum sagittali sutura concurrit, verticis acumen aut depressionem. Vt arcuum superciliarium et glabellae differentias taceam vnice in hocce osse positas.

A maxillaribus vero ossibus narium primo amplitudo pendet tum et ipsa nasalium ossium directio, et pro malarium processuum configuratione ossium iugalium ipsis appositorum maior minorue protuberantia, et (quae magni in hac disquisitione momenti est) malaris foueae ratio qua iugale os ad anteriora ossis maxillaris transit: denique et limbi alueolaris siue angustia siue amplitudo. Quid quod et inferioris mandibulae forma et habitus, cum alueoli eius et dentes istis superioris maxillae respondeant, ex huius fabrica aestumari potest.

Ex vtroque vero osse, maxillari nempe et frontali iunctim sumto orbitarum quoque directio, amplitudo et profunditas pendet.

Hisque ergo ossibus normalibus tanquam fundamento positis facile exin vniuersi craniorum habitus characteres firmi et stabiles quatenus etiam in vicinis ossibus positi sunt vlterius deduci poterunt: firmi inquam et stabiles; quae enim ab iisdem ossibus remotiora sunt vt occiput, aduentitiae magis varietati amplitudinis et figurae obnoxia videntur, vtpote quae saepe in craniis eiusdem gentis, quod ad reliqua sibi simillimis, multimode ludere videmus.

Iam ergo ad ipsam decadem craniorum accedamus quorum caussa hactenus dicta praefati sumus. Omnia quidem et singula peculari et characteristica forma ab inuicem distinguuntur: nullum vero magis a reliquis discrepat quam et *in aliis animantium domesticorum speciebus* capita diuersarum varietatum passim ab inuicem differre videmus, apri v. c. cranium ab eo suis domesticae: ita vt et hocce argumento vniuersi generis humani communis ex vno eodem-

que

que ſtemmate primitiuo origo pateſcat. Quum vero et in aliis organicorum corporum ſpeciebus quae in numeroſos quaſi naturae luſus degenerando abierunt, vt tuliparum aut caryophyllorum flores, hi ipſi degenerationis luſus in claſſes diuidi ſoleant, idem quoque in generis humani natiua varietate commode fiet: vtpote quam proxime ad naturae veritatem in *quinque* claſſes redigendam puto, quae quidem omnes gradatim et inobſeruabili tranſitu inter ſe confluunt ita vt non niſi arbitrariis limitibus definiri poſſunt, in vniuerſum tamen ex principali corporei habitus differentia qua gentes a gentibus diſtinguuntur, petitae videntur.

Et quidem I^{ma} earum Europaei complectuntur cum Aſiatis maxime occidentalibus citra Obin et mare Caſpium nobis obuerſis, vt et Cisgangetanis, cumque Africae borealis incolis. Vno verbo orbis fere veteribus cogniti homines; plus minus candida cute conſpicui et ea faciei forma quam nos Europaei pulchriorem arbitramur.

II^{da} Reliqui Aſiatae cum Americae maxime borealis habitatoribus, occidentalibus ſc. Kamtſchatkae vicinis, et orientalibus Grönlandis et Eſquimotis. His omnibus color magis ſubfuſcus, facies planior, palpebrarum apertura anguſtior, capillus tenuior.

III^{tia} Reliqui Africani; plus minus nigri, maxillis magis prominulis, naſo obtuſiore, labiis tumidioribus, capillo plerumque criſpo.

IV^{ta} Reliqui Americani, cuprei maxime coloris, capitis forma varia pleriſque artificiali, capillo rigidiore, recto.

V^{ta} Maris pacifici incolae ad Indiae vsque orientalis inſulanos. Plerumque ex nigro fuſci, faciei partibus (contraria

ac in II^{da} varietate ratione) alte prominentibus, nafo latiore, ore amplo, capillamento vberrimo, denfo.

Et eundem quidem ordinem fequatur decadis huius craniorum recenfio, quae priorum quatuor varietatum fpecimina memorabilia exhibet; in quibus explicandis ita verfatus fum vt primo loco fontem indicem vnde quoduis eorum in meam fupellectilem deuenerit: tum notas principes et characterifticas cuiusuis eruam; quibus reliqua in eodem obferuata fubiungo; memorabilia quidem, verum de quibus nondum mihi conftat an gentilitia fint, anue accidentalia et indiuiduo quod defcribo propria. Vltimo demum loco icones ad naturam factas hominum ad quos cranium pertinet, et auctorum de capitis eorum forma relationes cum ipfa natura confero.

* * *

VARIETATIS

VARIETATIS PRIMAE SPECIMINA QVATERNA.

I. *MVMIAE AEGYPTIACAE.*

(— Tab. I. —)

Agmen ducat cranium hominis tum aeui quo vixit antiquitate, tum gentis ad quam vt verifimillimum eft, pertinuit, dignitate et celebritate memorabile; veteris nempe Aegyptii medicatum caput. Emi cum aliis Aegyptiacis rebus naturalibus a Friderico mercatore Dantifcano cum ex Aegyptiaco itinere redux a. 1779 exeunte vrbem noftram appuleret.

Characteres primarii: caput auguftum ad latera compreffum, maxime verfus verticem. Frons parua et eleganter fornicata; reliqua contra facies a glabella ad menti apicem vsque elongata. Arcus fuperciliares arcuatae, valde prominentes, maxime vbi foramina fupraorbitalia ipfis vtrimque fubiecta funt. Orbitae amplae, approximatae i. e. angufto faltem offe ethmoide abinuicem feiunctae. Malaris foffa pone foramen infraorbitale profunde depreffa. Inferior mandibula magna, robufta. Dentes vaegrandes, et inciforum quoque coronae craffae, cylindricae magis aut obtufe conicae *i*) quam fcalpriformes.

Alia obferuata: occiput retrorfum valde protuberans. Suturae fagittalis tractus extrorfum fulcatus. In vniuerfum futurae adhuc integrae nondum deletae. Veftigia infertionis mufculorum profundiora. Planum femicirculare vtrinque praemagnum. Radices dentium, praefertim caninorum fuperiorum longiffimae. Angulus exterior mandibulae inferioris in dextro latere 105 graduum, in finiftro contra = 118.

In vniuerfum huius cranii habitus eundem characterem prae fe ferre videtur quem et ingentia Aegytiacae artis veteris opera fpirant, non quidem elegantem et pulchellum aft magnum.

---

i) Cf. *Götting. Magazin* 1780. P. I. pag. 109 fq.

Vix quidem monitu opus eſt in tanta feculorum ferie qua mos cadauera balfamo condiendi in Aegypto folemnis fuit, inque tam variorum eius terrae dominorum et incolarum viciſſitudine magnam mumias intercedere debere varietatem tam quoad conditurae variam rationem et materiem; quam quoad craniorum in mumiis gentilitiam formam et fpeciem. Idemque praefertim de fingulari dentium inciforum habitu valet; quem quidem nemo fanus in omnibus mumiarum craniis perfecte eundem fupponet, quem tamen cum ab altera parte in non vna mumia plane idem obferuatus fuerit (vt in Caſſelana *k*), Cantabrigienfi *l*) etc.) memorabilis fane videtur et fortaſſis olim vtiliter adhibendus tanquam character diſtinctiuus quo vnius aeui et gentis mumias a reliquis dignofcere licebit.

Vniuerfus vero cranii de quo agimus habitus ad amuſſim refpondet Ofiridis idolo ex argilla cocto, fed affabre facto quod in mufeo academico feruatur, ex eorum genere quae paſſim in ipfis mumiis reperiri folent. Vtriusque vero, cranii fcil. et idoli forma, toto quod aiunt coelo abhorret a Sinenfium notiſſima phyfiognomia cui Aegyptiacam ex Gogueti vt puto et de Guignes hypothefi fimillimam dicere aufus eſt egregius ceteroquin vir Io. Winkelmann *m*).

Ita etiam ea quae celeber peregrinator Thom. Shaw de mumiarum craniis perhibet *n*) quod nempe aliquantum craſſiora fint ac noſtratia magis ex Herodoti notiſſima relatione praeiudicata, quam ex ipfius naturae obferuatione hauſta videntur. Mihi fane varias mumiarum caluarias earumque fragmenta comparanti, oſſa haecce variae quidem fed non adeo infignis craſſitiei vifa funt. In cranio quod defcripfi idem explorare, bituminis copia vetat quo encephali cauitas adhuc fcatet.

* * *

II.

k) Cf. cl. Brückmanni archiatri Brunfuicenf. relationem de ea mumia, Brunfv. 1782. 4.

l) v. Middleton's *miſcellaneous works*. Lond. 1752. 4. T. IV. p. 170 fq.

m) *Geſchichte der Kunſt des Alterthums* pag. 56.

n) *Travels* pag. 377. ed. Lond. 1757. 4.

II. *TVRCAE.*

(— Tab. II. —)

Donum Perill. L. Bar. DE ASCH qui binis craniis Turcarum in nupera miranda expugnatione *Oczacouenſi* m. Decembri a. 1788 occiforum collectionem meam ditauit.

Charakteres primarii: caluaria fere globofa; occipitio fcil. vix vllo, cum foramen magnum pene ad extremum bafeos cranii pofitum fit. Frons latior. Glabella prominens. Foffae malares leuiter depreffae. In vniuerfum faciei fymmetrica et elegans proportio.

Alia obferuata: Protuberantia occipitalis externa vix vlla. Condyli occipitales ingentes, valde arcuati. Sutura coronalis vtrimque verfus tempora fubtiliffimis maeandris anfracta. Narium apertura anguftior inferius hemicycli in modum rotundata. Maxillae fuperioris pars alueolaris breuiffima, ita vt quae naribus fubiecta eft, vix digiti minimi latitudinem altitudine aequet.

Perfecte inuicem conueniunt, quod primarios quos dixi charactères attinet, vtraque ifta crania quae ex Generof. DE ASCH munificentia mihi ad manus funt. Vtrique etiam quod fere orbicularem globofi capitis verticalem fuperficiem fpectat, ad amuffim refpondet pars caluariae Turcici militum praefecti in obfidione vrbis *Neuhaeufel* a. 1685 occifi, quae ex celebri mufeo Harreriano Ratisponenfi in meum tranfiit.

Porro cum iisdem congruunt imagines Turcarum quas contuli ad viuum factae a peritiffimis artificibus WENCESLAO HOLLAR et DAN. CHODOWIECKI v. cl.

Denique vero et globofam cranii in Turcis formam vno ore teftantur auctores: fufficiat ex his excitaffe VESALII locum *de c. h. fabr.* pag. 23. ed. 1555.

„— *ple-*

„— *plerasque nationes peculiare quid in capitis forma ſibi vin-*
„*dicare conſtat. Genuenſium namque, et magis adhuc Graeco-*
„*rum et* Turcarum capita globi fere imaginem
„exprimunt, *ad hanc quoque (quam illorum non pauci ele-*
„*gantem, et capitis quibus varie vtuntur tegumentis accommodum*
„*cenſent) obſtetricibus nonnunquam magna matrum ſolicitudine*
„*opem ferentibus.*„

quibus egregie reſpondent quae pridem me docuit Perill. B. DE ASCH litteris humaniſſimis d. 20 Iul. 1788 datis, adeoque diu ante quam ipſa quae dixi crania nactus eſſet. Scribit ſcilicet „quae„rere vulgo obſtetrices Conſtantinopoli poſt partum e matre qualem „neonato ſuo capitis formam optet? et ab Aſiatis quidem eam prae„ferri, quae faſcia transuerſa frontem et occiput arcte cingente effi„citur, quia rubra capitis tegumenta quibus vti ſolent tunc melius „inſidere putant.„

Mirandum ergo potuiſſe quem iam excitaui WINKELMANNVM egregiam quam praedicat capitis Turcarum formam felici coelo et climatis clementiae tribuere *o*), qui tamen ipſe vulgatiſſimum quem modo diximus VESALII locum, obſtetricum artificio eandem aperte vindicantem, citet.

o) l. c. pag. 24.

* * *

III.

III. *ASIATAE MACROCEPHALI.*

(— Tab. III. —)

Miſit Aschius generoſiſſ. et *probabiliter* Tattarici hominis eſſe ſcripſit. Singulari plane et inſolita forma conſpicuum eſt, in vniuerſum tamen ſumma ſymmetria inſigne adeo vt morboſi quid aut monſtroſam aliquam contra naturam fabricam ſubeſſe, non eſt quod ſuſpicari liceat. Cum vero de propiore eius origine nihil certi adhuc conſtiterit praeter deſignationem eorum quae ipſi peculiaria ſunt, quae vltro addam non habeo.

Vertex inprimis valde elatus, compreſſus, carinatus. Sutura ſagittalis ab vtraque pagina prorſus deleta, coronali e contrario et lambdoidea perfecte ſuperſtitibus. Neque enim ſenio euanuiſſe iſtam ſagittalem, praeter hancce reliquarum integritatem, vniuerſus quoque cranii habitus demonſtrat, dentium v. c. malarium coronae apicibus perfectis et integerrimis, nihilum detritis; poſtremis quos ſapientiae dentes vocant vix progerminatis etc. Occipitium decliue, elongatum. In interna verticis facie eo loco vbi alias ſutura ſagittalis decurrit, foſſa cui ſinus venoſus longitudinalis adiacet profunde inſculpta eſt.

* * *

IV. *CASACCI DONENSIS.*

(— Tab. IV. —)

Eidem Perill. B. de Asch fummae liberalitati (cui in vniuerfum iam viginti duo crania, maximam partem Ruffici imperii nationum, debeo;) integrum quoque fceleton Cafacci Donenfis acceptum refero, cuius cranium praefens icon exhibet.

Habitus in totum horridus. Orbitae maxime profundae et latae, fed valde depreffae. Narium apertura late patula. Arcus fuperciliares inuicem absque glabellae intercapedine fere contiguae et protuberantes. Limbus plani femicircularis vbi a proceffu orbitali externo offis frontis furfum vergit, in acutum quafi iugum abiens; anguli alarum maxillae inferioris fere monftrofe extrorfum tractae, et mafleterum infertione valde inaequales et quafi hifpidi. Foramen occipitale anguftius. Craffities offis occipitalis prope protuberantias enormis. Sed et textura offium caluariae tam denfa, vt hinc illinc cafu detritae marmoris duriffimi aut iafpidis politi in modum niteant. Hinc et pondus vniuerfi cranii ingens.

Verum et reliqui fceleti partes capitis horridae conformationi refpondent. Cylindria v. c. offa praeter modum craffa et ponderofa. Pectoris os quatuor fere digitos transuerfos laditudine aequans, et quae funt huius generis alia, rude robur teftantia.

Faciei quem diximus habitus, iam ad alterius generis humani varietatis formam accedere videtur: cui refpondent quae apud claffĭcos itineratores relata legimus effe vtique inter Cofaccos qui vultu et phyfiognomia proxime a Calmuccis abfint *p*).

p) Cf. v. c. Sam. G. Gmelini *Reife durch Rußland* T. I. pag. 174.

* * *

VARIETATIS

VARIETATIS SECVNDAE SPECIMEN.

V. *CALMVCCI.*

(— Tab. V. —)

Itidem donum Aschii generofiffimi.

Characteres primarii: Facies complanata, vertex depreffus, eiusque offa vtrinque protuberantia. Nafi offa minutiffima, ad perpendiculum fere declinata. Arcus fuperciliares vix vlli; et nafi radix tam parum depreffa vt frontis arcus per planam glabellam ad nafi iugum vix fenfili flexura tranfeat. Narium apertura perexigua. Malaris fouea planiffima.

Alia obferuata: Foramen occipitale anguftum. Condyli eidem affidentes plani. Proceffus maftoidei perexigui.

Conuenit maximam partem cum noftro fpecimine curata defcriptio alius cranii Calmuccici, quam in differtatione eleganti exhibuit Jo. Benj. de Fischer *q*), vtpote qua inter alia caluaria eidem complanata tribuitur et in latera infigniter extuberans, facies introrfum valde acta, et verfus fuperiora in fuperficiem latam distracta &c. In aliis vero, nafi v. c. offium directione magis ad primae varietatis conformationem accedere iftud cranium, quod cum defcriptione tum icone exhibuit Fischerus, nemini mirum videbitur vel eum confideranti quem fupra iam innuimus varietatum generis humani inter fe inuicem tranfitum et confluxum.

C 2 Perfecte

q) v. Ei. *Diff. de modo quo offa fe vicinis accommodant partibus.* L. B. 1743. 4.

Perfecte e contrario refpondent cranio quod nos exhibemus binae quae mihi ad manus funt imagines ad viuum factae iuuenis Calmucci, qui ante tria circ. luftra a Darmftadienfi comitatu Petropoli reduce arceffitus, Carolsruhae a perito artifice depictus eft.

Nec minus denique in idem cranium quadrant ea, quae itineratores autoptae et egregie obferuantes de characteriftico et fallere nefcio Calmuccorum vultu gentilitio vno ore teftantur r).

r) Cf. v. c. SCHOBERI *memorabilia Ruffico-Afiatica* in cl. MÜLLERI *Samml. Ruffifcher Gefchichte* T. VII. pag. 52. Cl. PALLAS *mongolifche Völkerfch.* T. I. pag. 98 fqq. DE PEYSSONEL *fur le commerce de la mer noire.* Paris 1787. T. I. pag. 179. etc.

* * *

VARIETATIS

VARIETATIS TERTIAE SPECIMINA TRIA.

VI. VII. VIII. *AETHIOPVM.*

(— Tab. VI. VII. VIII. —)

Debeo egregiam hanc craniorum trigam amicitiae coniunctissimi Michaelis, Prof. med. in acad. Marburgensi et Hassiae Landgrauio ab aulae consiliis, qui in vniuersum quoque multifariis aethiopicorum funerum spoliis suppellectilem meam anatomicam ditavit. Medium ordine (— tab. VII. —) ex America boreali redux Noueboraci mihi attulit; postea vero Cassellis bina integra capita aethiopum pridie defunctorum mihi transmisit, quae primo anatomico cultello subieci, tumque crania denudata studiose praeparaui.

Maximi sane pretii seriem constituunt terna haecce crania, ob insignem quae omnes tres intercedit diuersitatem, luculentissimo documento non adeo propriam et characteristicam Aethiopibus esse speciem, quin aeque insigniter inter se ipsos differrent ac vulgo ab aliis protoplastorum nepotibus differre censentur!

Mandibula v. c. magis prominens in secundo (— Tab. VII. —); longe minus in tertio (— Tab. VIII. —),

Narium apertura amplissima isti tertio; longe angustior reliquis.

Contra limbi narium externi inferius segmentum in secundo acutum marginem prae se fert, rotundatum e contrario in primo et tertio.

Nasi radix intropressa et sulco transuerso alte incisa in primo; minus in secundo; omnium minime in tertio.

Dorfum nafi vbi futura longitudinali dirimitur, acutum in fecundo; minus primo; eleganter contra fornicatum in tertio.

Offis palatini lamina horizontalis in neutro quidem adeo ampla qualem in tribus Rufforum craniis coram video, proportione tamen reliquorum latiffima in tertio; minus in primo; in tertio denique adeo angufta, vt vix arctiorem in Europaeo vnquam vidiffe meminerim.

Limbus alueolaris longe anguftior fecundo quam reliquis duobus.

Vtraque fiffura orbitalis ampliffima in tertio, perangufta in fecundo.

In vniuerfum orbitarum habitus in fingulo ab eo reliquorum duorum paulisper diuerfus: in neutro tamen alia varietate ludens quam et in Europaeorum craniis coram video.

Poftica caluariae pars prope protuberantiam occipitalem acute prominens in fecundo, eleganter vero rotundata et fere globofa in tertio.

Quibus praeter alia denique et ea accedit differentia, vt fecundum craffitie et pondere fingulari reliquos duos mirum quantum fuperet.

Confirmantur hisce ea, quae alias iam, occafione infignis picturae a fummo artifice ANTONIO VAN DYK profectae et quatuor Aethiopum effigies exhibente, monui *s*), fi monitu adhuc opus erat, et tum auctorum teftimoniis *t*), tum ipfa autopfia poftquam

s) In coniunctiffimi VOIGTII *Magazin für Phyfik und Naturgefchichte.* T. IV. P. III. pag. 1 fqq.

t) Vnum ex his in medium protuliffe fufficiat cl. ADANSON in *hift. nat. du Senegal* pag. 22. — *„Les femmes font à peu près de la taille des „hommes,*

quam numerofos aethiopicos homines ex vtroque fexu curate contemplari licuit, euici, effe nempe inter Aethiopes maxime genuinos ab altera quidem parte paffim multum diuerfos ab Europaeorum phyfiognomia, ab altera vero etiam alios tam eximiae et elegantis formae, vt fi colorem demferis, vix vlla ratione a noftratium vultu differre dicendi fint.

Et eandem quoque aethiopici vultus varietatem et cum reliquorum hominum forma confluxum quafi et tranfitum teftantur multum ab inuicem diuerfae imagines quotquot extant Aethiopum a peritis artificibus ad viuum factae et aeri incifae; tum et differentia, quae icones craniorum aethiopum paffim iam publici iuris factas intercedit; et ea quoque potiffimum, quae infignis anatomicus, amiciffimus SOEMMERRING, Prof. Moguntinus et Electori ab aulae confiliis, de fimilibus difcrepantiis, quae ipfe in huius gentis caluariis obferuauerat, curatiffime annotauit *u*).

„*hommes, également bien faites. Leur peau eſt d'une fineſſe et d'une dou-*
„*ceur extrême. Elles ont les yeux noirs, bien fendus; la bouche et les*
„*lèvres petites et les traits du viſage bien proportionnés. Il s'en trouve*
„*pluſieurs d'une beauté parfaite. Elles ont beaucoup de vivacité, et ſur-*
„*tout un air aiſé de liberté qui fait plaiſir.*

u) *Ueber die körperl. Verſchiedenh. des Negers vom Europäer*, pag. 14 fqq.

* * *

VARIETATIS

VARIETATIS QVARTAE SPECIMINA BINA.

IX. *INDI AMERICAE SEPTENTRIONALIS.*

(— Tab. IX. —)

Itidem donum amantiſſimi MICHAELIS, qui egregium hocce cranium Philadelphiae a celebri in nouo orbe anatomico D. CHOVET acceperat, afferente ipſi, fuiſſe ducis Indi iſtarum regionum, qui ante 30 circ. et quod excurrit annos ob caedem commiſſam ibidem capite plexus fuerit.

Characteres primarii: Vertex depreſſus, amplus, verſus latera ſupra tempora protuberans, planis ſemicircularibus vtrinque inde ab orbitali proceſſu oſſis frontis ſurſum diuergentibus. Iugalia oſſa prominula. Olfactus officina ampliſſima, ita vt et conchae mediae in bullas quaſi excauatae ſint et ſinus SANTORINI inſignis capacitatis contineant.

Alia obſeruata: Dentes inciſores breuiſſimi, ſed acutiſſimi, ſcalpriformes. Sutura frontalis ſuperſtes. Caluariae oſſa valde tenuia; et totum cranium leuiſſimum.

Etſi pro certo mihi non conſtet, ad quamnam Americae borealis gentem cranium hocce proxime pertineat, in vniuerſum tamen perfecte conuenit cum octonis imaginibus Indorum Cherokeſarum ad viuum a magni nominis artificibus delineatis *x*), quas cum cranio illo

x) Septem viz. gentis ſuae principes a. 1730. Londini degentes ex MARKHAMI pictura aeri incidit IO. BASIRE.

Celebrem

illo ſtudioſe contuli: vtpote quae omnes malas protuberantes et ad vnum fere omnes verticem depreſſum monſtrant.

Poſteriorem huncce characterem artificio deberi probabile videtur, vtpote quo plures iſtius noui orbis plagae incolas infantum tenellorum capita deprimere et in dilectam ſibi formam cogere poſt tot alios curatiſſime docuit cl. ADAIR *y*).

Ampliſſimae vero olfactus officinae egregie reſpondent, quae apud auctores peritos et fide digniſſimos de ſumma iſtorum barbarorum odorandi acie relata legimus *z*).

Celebrem vero ſex nationum vt vocantur ducem, IOSEPHVM TAYADANEEGA ad magni artificis G. ROMNEY picturam, nigro quod dicunt opere expreſſit a. 1779: egregius chalcographus I. R. SMITH.

Neque ab his multum differt Virginici hominis 23 annorum elegans icon a claro artifice WENCESLAO HOLLAR a. 1645. ad viuum delineata et aqua forti inciſa.

y) *Hiſtory of the American Indians* pag. 8 ſeq. — „*The Indians flatten their* „*heads in divers forms: but it is chiefly the crown of the head they depreſs,* „*in order to beautify themſelves, as their wild fancy terms it: for they* „*call us* long heads, *by way of contempt*„ etc. —

z) Cf. poſt REN. DE LAUDONIERE, P. CHARLEVOIX aliosque PHIL. G. FR. VON RECK *Reiſe nach Georgien* in VRLSPERGERI *Nachr. von der Salzburgiſchen Colonie in America* T. I. p. 862.

* * *

D X.

X. *CARIBAEI EX INSVLA Sčti VINCENTII.*

(— Tab. X. —)

Ditauit collectionem meam hocce cimelio Perill. Baronetus Josephus Banks: cimelium enim vocare non dubitabunt, qui norunt, vniuerfam eam Caribaeorum ftirpem quondam adeo celebratiffimam hodie Aethiopum maxime liberorum hoftili faeuitia fere totam exftirpatam et ad vnam tantum alteramue familiam adhuc fuperftitem redactam effe, quae vnice in infula *Sčti Vincentii* in remoto angulo folitariam vitam degit.

Caput eft ducis eorum ante triennium circ. defuncti, cuius offa, rogatu Banksii generofiffimi effodi curauit cl. Anderson horti regii in ifta infula praefectus.

Characteres primarii: Frons retropreffa et orbitae mirum in modum hiantes, patulae, furfumque quafi fpectantes; eo fere modo vti in hydrocephalis fpectantur; lamina fcil. orbitali offis frontis valde decliui, margine fuperciliari obtufiffimo &c. Praeter alia quae exin fluunt fingularia ingens quoque notanda venit diftantia, quae fupremum marginem offis vnguis et fulcum fupraorbitalem pro neruo frontali intercedit.

Alia obferuata: verticis offa vtrinque valde protuberantia. Nafi offa praelonga. Denique fingularis plane habitus coronae dentium inciforum externorum fuperioris maxillae; vtpote quae non fcalpriformis vt vulgo folet, neque obtufe conica, qualem in mumiae capitis defcriptione diximus, fed talis fit, vt cylindrum offeum a poftica parte oblique truncatum et fulco longitudinali infcriptum, exhibeat.

Exactiffi-

Exactiſſime reſpondent rariſſimi huius cranii conformationi, quae de ſingulari Caribaeorum ſtudio, neonatorum capita variis artificiis peculiarem in modum formandi, teſtes autoptae locupletiſſimi vno ore teſtantur. Mirari adeo ſatis nequeo ſcepticam quorundam neotericorum diffidentiam, qui totum hocce infantum capita fingendi artificium tanquam impoſſibile in dubium vocare auſi ſunt *a*). Vix enim quisquam circa rei *poſſibilitatem*, vt hac voce vtar, haeſitabit, qui conſideret oſſibus quidem (vt Albini verba mea faciam,) naturam firmam eſſe, duram, rigidam: eademque vero nihilominus plerisque corporis noſtri partibus mollibus longe magis mutabiles eſſe, vtpote quibus non ſolum fortuitae ex fracturis iacturae miranda reproductionis vi facile reparentur (quod in vulneribus partium carnoſarum cum ſubſtantia deperdita ob cauſſam alias a me indagatam *b*), ſucceſſu caret); verum et ſecundum naturae ordinem *elementa* eorum perpetuo renouentur et cum aliis nouiter appoſitis commutentur. Perpetuam enim nouarum particularum ex purpureo ſanguinis fluento oſſibus adlato appoſitionem poſt tot alia argumenta tritiſſimis hodie de rubiae tinctorum in oſſa animalium effectu ſpecifico experimentis, euictum eſt. Abſorbtionis contra ſubſtantiae oſſeae vnum inſtar omnium afferre liceat vulgatum phaenomenon, alueolos ſcil. mandibularum poſt dentium caſum deletos. Ex ipſa autem hacce haud inficianda ſubſtantiae oſſeae perpetua commutatione facile iam ſi quid video, intelligitur, quomodo etiam figura et conformatio oſſium infantilium ſenſim mutari et in varias ſpecies cogi poſſit, quando nempe diutinus et per annos continuatus conſtans et violentior preſſus in ea agit; quod ſane eo minus mirandum, cum et in adultis paſſim phalanges digitorum extremorum pedis calceorum arctorum diutina conſtrictione deformes reddi, imo per ancyloſin concreſcere, videamus.

 Quid

a) v. c. clar. Sabatier in *Tr. complet d'anatomie* T. I. pag. 25. ed. Pariſ. 1781. deſideratiſſ. Camper in *klein. Schriften* l. c. pag. 17. et nuperrime adhuc D. Arthaud in *Iournal de phyſique* m. Apr. 1789.

b) *Inſtitution. phyſiol.* §. 460.

Quid quod et longe minus violenta actio fluidi cuiusdam, puris v. c. offium cauernis inclufi fenfim pedetentimque eas expandere et formam earum immutare poteft, cuius rei documentum dum haec fcribo coram video in muftelae vulgaris fceleto, cui finus frontalis dexter pure in eum congefto et vermiculis lumbricoideis in eodem nidulantibus in amplam bullam dilatatus eft. Similem cafum in homine obferuauit collega coniunctiffimus cl. Richter c). Idemque fere effectus eft aquarum cerebri ventriculis in hydrocephalo inclufarum vtpote quae eadem ratione frontalis offis laminas orbitales deprimere et antrorfum protrudere folent, qua in Caribaeo noftro easdem externo frontis preffu protrufas confpicimus.

Verum et iam mufculorum actionem adultis et obfirmatis offibus nouam et a priftina alienam formam impertire poffe, fenum diu edentulorum maxilla inferior docet, vtpote cuius anguli laterales, mutata totius offis et maxime menti directione et ad fuperiorem mandibulam relatione, mirum quantum fenfim a naturali habitu deflectunt, longe obtufiores fiunt &c. Imo vero et fimilem effectum non femel in craniis obferuaui, quibus in alterutro tantum latere malares dentes lapfi et alueoli obfoleti erant, quam quippe iacturam itidem angulorum maxillae inferioris inaequalitas fecuta erat: quale quid fupra ad mumiae cranium annotaui. Nec dispar ratio eft egregii fpeciminis pathologici, quod vt tot alia munificentiae perill. L. B. ab Asch debeo, quodque itidem obfequiofam offium indolem, qua violentae et diuturnae conftrictioni fefe accommodant, ad oculum demonftrat. Cranium eft virilis aetatis hominis, cui ex perenni fpafmo mufculorum faciei finiftri lateris ea ipfa offa, quibus adfiguntur, adeo contracta funt, vt cum dextro faciei offeae dimidio collata, monftrofam fere difcrepantiam monftrent, idemque cranium ab alterutra laterali facie fpectatum diuerfae plane aetatis et magnitudinis fpecies prae fe ferre videatur. Spafmo autem miram eam finiftri lateris contractionem tribuendam effe, praeter alia primo ftatim intuitu iugalis offis finiftri a dextro differentia docet, vtpote

c) *Nov. commentar. foc. reg.* T. III. ab a. 1772. pag. 86 fq. 89.

vtpote quod eadem ratione deorfum tractum cernitur, qua maxillae inferioris ala finiftra furfum acta eft.

Artificiali ergo cranii infantilis formationi phyfiologiam et ofteogeniam tantum non repugnare, vt potius ad amuffim eidem refpondeant, luculentiffime patet.

Iam ergo ad Caribaei cranium reuertamur, quod ipfi huic excurfioni anfam praebuit, quodque haud inficianda eiusmodi artificii veftigia et effectus prae fe fert.

Non vnus idemque modus eft, quo Caribaeos iftam infantium fuorum capitis formationem perficere, itineratores referunt. Alii fronti alligato afferculo id perfici teftantur *d*), alii premendo caput inter binos eiusmodi paruos afferes *e*), alii denique nuda encheirefi, manu fcil. frontem diu et frequentiffime comprimente *f*).

 Facile

d) Cf. v. c. LABAT l. c. T. II. p. 72. — „*Les Caraïbes font tous bien faits „et bien proportionnez, les traits du vifage affez agreables. il n'y a que „le front qui paroit un peu extraordinaire, parcequ'il eft fort plat et comme „enfoncé. Ils ne naiffent point comme cela, mais ils forcent la tête de „l'enfant à prendre cette figure, en mettant fur le front de l'enfant nouveau „né une petite planche liée fortement derriere la tête, qu'ils y laiffent „jusqu' à ce que le front ait pris fa confiftence, et qu'il demeure applati, „de maniere que fans hauffer la tête ils voyent presque perpendiculairement „au deffus d'eux.*„ —

e) THIBAULT DE CHANVALON l. c.

f) Ex nube teftium ROCHEFORT, DU TERTRE, DE LA BORDE etc. verba citare liceat auctoris egregii fed parum cogniti RAYMUNDI inquam BRITANNI qui in *dictionario Caribaeo* pag. 145 fequentibus: — „*Tous les fauvages hommes et femmes ont une mefme coëffure, et affin „qu'elle foit accomplie à leur mode, bien toft apres que l'enfant eft né, la „femme, qui eft choifie pour cela, peftriffant de nouveau fa tefte, l'élargit „par le haut et l'unit comme en penchant par le bas jusques aux yeux, „applatiffant le front à l'egal du refte. (et en cela ils veullent faire confi„fter leur beautés.)*„ — et paulo poft ita pergit: — „*La mere prés de deux „ans de tems pendant le jour, pofe les jambes de l'enfant fur une de „fes cuiffes (eftant affife) et la tefte fur l'autre, l'enfant eftant endormi, „elle ouvre fa main droite, la pofe fur le devant de la tefte de l'enfant, „appuye fon coude gauche deffus, panche fa tefte fur fa main, et dort „ainfi avec l'enfant, affin de faire fubfifter la forme qu'on luy a donné. „Cela fait qu'ils ont de gros yeux, qui leur fortent hors de la tefte. Je „ne me fuis pas apperçeu que cela les rendit ordinairement camus.*„ —

Facile ergo patet in tanta methodi varietate, et arbitraria illius praefertim applicatione quae nuda manu perficitur, effectum quoque non perinde eundem expectari poffe. Ita v. c. quod meam collectionem ornat ex ifta gente cranium, etfi primo intuitu characteriftico proprio habitu agnofcendum, non tamen adeo monftrofam frontalis offis impreffionem prae fe fert, qualis in caluaria Caribaei, quam HUNALDUS quondam defcripfit *g*), confpicitur: quam vero anomalam et a fueta Caribaeorum capitis forma abhorrentem, et non nifi a violentiore exceffu artificiofae iftius manupreffionis natam effe, facile patet, fi ea contuleris, quae de Caribaeorum habitu idonei teftes referunt, quorum neuter tam horridum et deformem eum defcribit, omnes vero talem perhibent, qualem noftrum fpecimen prae fe fert, cui et ea Caribaei caluaria refpondet, cuius icon nuper ex cimeliis mufei philadelphorum infulae Domingo depromta publici iuris facta eft *h*).

Similem inaequalem effectum tam arbitrariae capita neophytorum ligando aut comprimendo efformandi methodi alterum quoque demonftrat cranium Turcae in nupera obfidione Oczacovenfi occifi, quod iunctim cum priore quod fupra exhibuimus miferat generofiffimus ASCHIUS: quodque etfi in vniuerfum charactere quem diximus primario, occipitio fcil. vix vltra foramen magnum retrorfum prominente fed furfum afcendente, perfecte cum priore conueniat, nutricis tamen, vt verifimillimum videtur, negligentia tam inique ligatum fuit tenello, vt iam mirum in modum oblique preffum appareat, et a vertice fpectatum peripheria eius fere ad rhombi fpeciem accedat, frontis fcil. dimidio dextro, et bregmate contra finiftro prominentibus, dextro vero verticis offe cum finiftra frontis parte luculentiffime intro preffis.

g) *Mémoires de l'acad. des fc. de Paris* a. 1740. pag. 371 fq. tab. XVI. fig. 1. Aut grauiter fallor aut ipfiffimum hocce eft cranium quod iam in mufeo cl. CLINE Londini feruatur, vbi denuo delineauit et iconem aeri incifam perilluftri BANKSIO dedicauit a. 1785 CAMPERVS.

h) *Iournal de phyfique* l. c. tab. I.

JO. FRID. BLUMENBACHII

PROF. MEDIC. ORDIN. M. BRITANN. R. A CONSIL. AVL.
SOCIET. R. SCIENT. GOTTING. ALIARVMQVE MEMBRI

DECAS
ALTERA COLLECTIONIS SVAE
CRANIORVM
DIVERSARVM GENTIVM ILLVSTRATA.

GOTTINGAE
APVD JOANN. CHRIST. DIETERICH.
MDCCXCIII.

Cum praeter ea quae in fronte ſuperioris commentationis praemonui de inſtituti ratione vltro exponenda non ſint quae habeam, ad ipſam ſtatim nouae decadis craniorum enarrationem me accingo e ſupellectile mea ita delectae vt et hic aeque ac in priore illa, diverſitatis tum formae craniorum tum gentium maxime ab inuicem diſſitarum rationem haberem; eundem et hic ordinem ſeruaturus generis humani varietatum cuius expoſitionem itidem priori decadi praemiſi.

* * *

VARIETATIS PRIMAE SPECIMINA TERNA.

XI. *CINGARI GENVINI.*

(— Tab. XI. —)

Memorabile ſpecimen quod inter rariora collectionis meae refero. Quamquam enim Cingarorum natio a quaternis fere inde ſeculis numeroſis cohortibus vniuerſam fere peruagetur Europam, in erratico tamen et ſylueſtri quod agunt vitae genere quo ipſos modo plagio infantes rapuiſſe conſtat, modo etiam alii vagabundi errones caſtra eorum ſequuntur, progeniem eorum e diuerſimode mixtis

 paren-

parentibus ortam paſſim a natiuo corporis habitu deflexiſſe mirum non eſt. Vnicam tantum Europae regionem nouimus in qua primigenia Cingarorum ſtirps impermiſta degit, Transſyluaniam ſcilicet, et maxime quidem Coloſienſem cum vicinis comitatibus. Rara ergo eſt opportunitas genuinum eiusmodi hominis cranium acquirendi; et ipſe per bina circiter luſtra fruſtra in id incubui, donec demum curante cl. Pataki Med. Dre. Claudinopolitano eo potirer cuius curatam iconem tab. XI. exhibet.

Caput eſt oſſeum famoſi latronis ex eorum quidem Cingarorum numero quos *incolas* vocant vt a nomadibus vagis diſtinguant, qui vero aeſtiuo tempore in ſyluis quas viae publicae tranſeunt viatoribus inſidiari, tum et rapinae cauſa nundinas frequentare ſolebat, donec a. 1791. captus Claudinopoli in carceribus diem ſuum obiret.

Genuinum iſtius nationis characterem gentilitium tam luculenter prae ſe fert hocce cranium vt ſaepius iam Transſyluani qui collectionem meam curatius inſpexerunt, primo ſtatim intuitu illud ad Cingarum genuinum pertinere, declararent.

Characteres primarii: Facies oblonga. Frons parua, fornicata. Arcus ſuperciliares pone glabellam valde prominentes. Orbitae admodum profundae. Olfactus officina ampliſſima, conchis mediis vtrinque in bullas inſignes inflatis et ſinibus Santorinianis excauatis. Dentes grandes, molares inprimis ingentes. Mandibulae aliquantum prominulae.

Alia obſeruata: Suturae, maxime occipitales eleganter flexuoſae. Foramen occipitale fere quadratum. Condyli ad latera eius valde conuexi. Palatum alte fornicatum; oſſis palatini lamina horizontalis perampla.

Singularis plane eſt ſimilitudo quae vniuerſum habitum huius cranii et capitis oſſei mumiae Aegyptiacae intercedit quod Decadis I. tab. I. exhibui: quae certe tanta eſt vt et me primo intuitu commouerit et ab omnibus aliis qui collectionem meam craniorum curatius inſpexe-

infpexerunt, illico agnita fit; cum inter 64 crania peregrinorum extra Germaniam populorum quae iam poffideo nullum extet a quo Cingaricum hocce propius abfit fi formam eius in vniuerfum fpectes, quam ipfum iftud quod dixi medicatum veteris Aegyptii.

Et quamquam non is ego fim qui ex fingulo eiusmodi fpecimine de gentium origine coniectari audeat; memorabilis tamen ea fimilitudo vtique videtur et aliorum virorum quibus plures Cingaros genuincs videndi occafio datur, attentione digna. Notum enim eft plures viros doctos a binis fere inde retro feculis, et nuper maxime cl. Griselinum, variis argumentis originem Cingarorum aegyptiacam probare ftuduiffe, cui quidem opinioni ab aliis et quidem ex profeffo et fingulari egregio libro a cl. Grellmanno grauia argumenta oppofita et Cingaros ex Indica potius peninfula deriuatos effe nouimus. At enim vero quodfi eorum rationem habemus, quae doctiffimus Meiners collega coniunctiffimus de Aegyptiorum cum Indis affinitate demonftrauit, facile patet, ipfam quoque iftam quam diximus craniorum fimilitudinem exinde intelligi poffe, nouumque exinde accedere pondus fententiae Volneii viri acutiffimi, quam nuper de vi argumentorum ex phyfiognomia gentium petita ad originem eorum computandam, tulit a).

* * *

XII. *TATARI CASANENSIS.*

(— Tab. XII. —)

Elegantiffimum cranium vt tot alia fummae et affiduae liberalitati Perill. Baronis de Asch debeo. Viri iuuenis eft quod praeter alia os occipitis a fphenoideo adhuc feparatum, tum dentium integerrimae ne hilum adhuc deletae teftantur coronae, vniuerfum vero caput offeum eximia conformationis pulcritudine et nefcio qua mol-

A 3 litie

a) *Voyage en Syrie et en Egypte* T. I. p. 75. — *"on peut pofer en principe, „que la phyfionomie eft une forte de monument propre en bien des cas à „conftater ou éclaircir les témoignages de l'Hiftoire, fur les origines des „peuples."*

litie ſingulari conſpicuum eſt vtpote quod comparando id cum aliis barbarorum hominum craniis laeuore naturali excellit quo partes eleganter inuicem quaſi confluunt: in vniuerſum nil aſperi, horridi &c.

Characteres primarii: Os frontis amplum, modice fornicatum; arcus ſuperciliares neque protuberantes, neque glabella depreſſiore diſtinctae, ſed aequaliter inuicem coniuncti; naſi oſſa neque depreſſa neque aquilina, ſed pulcra directione a fronte deſcendentia; planum ſemiorbitale in temporibus non aſpera linea terminatum ſed ſenſim cum frontis et verticis oſſibus confuſum; ſuperior dentium ordo prae inferiore per vniuerſum ambitum aliquantum prominens; inciſores ſuperiores cum vicinis caninis reliquis pro portione maiores, omnes vero vtriusque ordinis ſymmetrici et contigui; maxillae denique inferiori mentum prominulum et inferior alarum lateralium margo paulifper extrorſum flexus.

Alia obſeruata: protuberantia occipitalis externa nulla; ſutura lambdoidea denis circ. oſſiculis Wormianis diſtincta; maxilla inferior vbi alueolos dentium molarium continet inſigniter craſſa.

Comparando cranii huius elegantiorem habitum et conformationem cum characteribus quos vulgo a naturalis hiſtoriae nuperis ſcriptoribus Tataricis hominibus tributos videmus, ingenter iſtum ab his differre deprehendimus. Quodſi enim v. c. accuratiſſimum ceteroquin Erxlebenium *b*) audimus, hic Tataricam humani generis varietatem quam expreſſe tum ab ea quae borealis Aſiae incolas complectitur, tum a Transgangetana diſtinguit, praeter alia facie plana lataque, naſo breui craſſo et dentibus longioribus interſtitiis maioribus inſignem ait. Facile vidi virum egregium poſt tot alios hanc Tataricae gentis picturam mirum quantum a naturae veritate abhorrentem a Buffonio mutuaſſe, hunc vero praeter reliquos teſtes ad Petr. Bergeron editorem collectionis itinerum medio quod vocant aeuo a Marco Polo aliisque in Aſiam ſuſceptorum, prouocare *c*).

Detexi

b) *Syſt. regni animalis* cl. I. pag. 1 ſq.

c) *Hiſt. nat.* T. III.

Detexi denique primarium fontem ex quo et hic Tatarorum fuorum defcriptionem haufit, vnde fenfim in tot alios libros deriuata eft: epiftolam nempe YVONIS cuiusdam NARBONENSIS Clerici, a. 1243 Vindobonae ad GIRALDUM archiepifcopum Burdegalenfem datam et a coaetaneo fuo MATTHAEO PARIS Monacho Albanenfe anglo *hiftoriae* quam vocat *maiori* infertam. Agit ea "*de horribili vaftatione inhu-„manae gentis, quam* Tartaros *vocant*" qui ipfis iftis temporibus in Pannoniam quoque et ipfam Vindobonam inuaferant, et poft atrocium facinorum ab ipfis perpetratorum narrationem, corporis quoque eorum habitum fequentibus defcribit, quae, cum eo quem diximus modo tot tantorumque anthropologorum a BUFFONII inde temporibus errori anfam praebuerint ex ipfius PARISI chronico *d*) rarius obuio trans-fcribere operae pretium erit:

„*Habent autem Tartari*„ (— verba funt YVONIS —) „*pectora „dura et robufta, facies macras et pallidas, fcapulas rigidas et „erectas, nafos distortos et breues, menta proeminentia et acuta, „fuperiorem mandibulam humilem et profundam, dentes longos et „raros, palpebras a crinibus vsque ad nafum protenfas, oculos „inconftantes et nigros, afpectus obliquos et toruos, extremitates „offofas et neruofas, crura quoque groffa, fed tibias breuiores, „ftatura tamen nobis aequales; quod enim in tibiis deficit, in fu-„periori corpore compenfatur.*„

Haec NARBONENSIS nofter. At enim vero curatius rem penfitanti facile patet eum plane non de genuinis Tataris loquutum effe fed de gente mirum quantum ab his diuerfa, Mongolis fcil. f. Calmuccis quibus praeter nomen quo tum temporis veniebant et adhucdum paffim cum Tataris male confunduntur *e*), nihil omnino cum his commune erat: adeoque omnes iftos characteres qui toties ab hiftoriae

d) MATTHAEI PARIS *hiftoria maior*, editore WIL. WATS. Lond. 1686. fol. pag. 530.

e) Adeant quorum intereft originem erroneae huius confufionis noffe, vnde Tatarorum nomen ad Mongolicas gentes transferri cepit, Jo. EBERH. FISCHER *coniecturas de gente et nomine Tatarorum* inter EJ. *quaeftiones Petropolitanas* p. 46 fq. it. EJ. *Sibirifche Gefchichte* T. I. p. 28 fq. 142 fq.

hiſtoriae naturalis auctoribus Tataris tributae ſunt, ad diuerſiſſimam Mongolorum nationem pertinere. Tataros contra nouimus formoſos homines venuſto et ſymmetrico vultu conſpicuos qualem et ipſum quod exhibemus cranium adhuc refert a Calmuccorum ſimo et repando vultu (qualem tum prior Decas tum infra explicandae tabulae exhibent) longiſſime abhorrens.

* * *

XIII. *KIRGISAE - CAISACCI.*

(— Tab. XIII. —)

Donauit me hocce quoque cranio aeque ac altero quodam eiusdem gentis, Perill. DE ASCH cui vtrumque Orenburgo miſerat cl. Dr. SANDEN medicus Vfenſis. Ambo capita ſunt ſeniorum iſtius gentis (*Starſchini* vocantur) et vel ideo maxime memorabilia, quod ſi iunctim ſpectentur et comparentur ſique a minoris momenti differentiis receſſeris, vniuerſo habitu ad amuſſim inuicem conueniant, et vnum eundemque characterem gentilitium prae ſe ferant.

Characteres primarii: Habitus inter Tataricum et Mongolicum ferem edius; facie quidem ad iugalia oſſa ſatis lata, ſuperficie malari oſſium maxillarium complanata, cui ſcilicet nulla impreſſa eſt fouea: fronte vero anguſtiore quam in Mongolicis craniis eſſe ſolet, orbitis quoque profundioribus, minus quam in his ſuperne hiantibus. Glabella tumide protuberans: naſi dorſum arctiore iugo decurrens: et quidem magis quam in Mongolorum capitibus, prominens.

Alia obſeruata: Lamina oſſium palatinorum horizontalis anguſtiſſima. Orbitarum parietes ſuperior, interior et inferior qui nempe ab oſſibus frontis, cribriformi et maxillaribus formantur, tenuiſſimi, oſſea eorum ſubſtantia hinc illinc plane reſorbta, ſenio puto; ſenis enim fuiſſe praeter alia ſuturarum fere omnium coalitus monſtrat.

* * *

VARIE-

VARIETATIS SECVNDAE SPECIMINA TERNA.

XIV. *CALMVCCI secundi.*

(— Tab. XIV. —)

Integrum huius Calmucci fceletum a Cl. Karpinski Profeffore Petropolitano paratum, itidem munificentiae generof. B. de Asch acceptum refero.

Characteres primarii: Globofa fere caluariae forma; facies lata et depreffa; frons explanata; iugalia offa extrorfum prominentia; orbitae ampliffimae, patulae; arcus fuperciliares elatae; habitus totius cranii quafi inflatus et tumidus.

Alia obferuata: fingularis cranii leuitas; offium palatinorum lamina horizontalis ampliffima; proceffus maftoidei quafi in bullas inflati; introitus canalis lacrymalis ampliffimus; narium apertura anguftior, obliquitate deformis.

Refpondet vniuerfus huius cranii habitus in vulgus notiffimae Calmuccicae phyfiognomiae et perfecte omnino conuenit cum icone Caluariae Calmucci quam Jo. Benj. de Fischer olim exhibuit *f*); mirum vero quantum imo vt nil fupra abhorret ab ea quam in opere defideratiffimi Camperi pofthumo fuper linea faciali *g*) pro eiusdem gentis capite offeo exhibitum, eiusque formam pro norma quafi ideali maximae partis habitatorum orbis noftri terraquei per vniuerfam nempe Afiam, Americam borealem et mare pacificum quoque ad antipodes vsque noftros Nouae Zeelandiae incolas, declaratum videmus. At enim vero vt pofteriorem hanc opinionem ficco praetercam pede quae vix quemquam affentientem habebit cui ingentis iftius

f) *Diff. ofteologica*, praefide Gaubio defenfa, *de modo quo offa fe vicinis accommodant partibus.* Lugd. Bat. 1743. 4. tab. I.

g) *over het Verfchil der Wezens trekken.* Ultraj. 1791. 4. tab. I. fig. 4. tab. III. fig. 3.

iſtius partis globi noſtri homines eorumque natiuae varietates paulo cognitae ſunt; id vnice monuiſſe ſufficiat, mihi perſuaſum eſſe cranium iſtud potius ad diuerſiſſimam a Calmuccis hominum varietatem, ad Aethiopem nempe pertinere. Quamquam enim nulla gentilitia nationum forma tam conſtans et perpetua ſit, quin multimodis luſibus deflectat, vt v. c. inter noſtrates Europaeos paſſim Aethiopicum habitum aut Calmuccicum referentes videamus, ipſa tamen Calmuccorum capitis forma iſti Aethiopum tam plane oppoſita et contraria eſt, et Camperi contra figura, de qua nobis ſermo eſt, tam genuinum et quaſi idealem exhibet Aethiopem, vt nullus plane dubitem, caſu neſcio quo deceptum fuiſſe virum meritiſſimum, adeoque in opere iſto egregio praeter Europaeorum et bina Aethiopum crania nullius plane alius gentis oſſeum caput exhiberi.

* * *

XV. *IACVTAE.*

(— Tab. XV. —)

Rariſſimum cranium vtpote ex remotioribus Sibiriae terris advectum. Itidem indefeſſa Generoſi Aschiadae munificentia ad me peruenit. Irkutzkum primo attulit cl. Kratzsch chirurgus ſummam exercitus curans; hinc vero Petropolin ſecum tulit illuſtris Laxmannus Ruſſorum Imperatrici ab aulae conſiliis.

Characteres primarii. In vniuerſum prope abeſt ab illo Calmucci cranio quod priore Decade exhibui. Forma ipſi fere quadrata. Orbitae vaegrandes ampliſſimo oſſe cribriformi ab inuicem diſiunctae; glabella tumide prominens; naſi oſſa coarctata et ſuperne in acutiorem apicem confluentia; verticis oſſa vtrinque in tubera elata.

Alia obſeruata. Senio confecti hominis caluariam eſſe, mandibulae magnam partem edentulae, et ſuturae pleraeque deletae docent. Quid quod et faciei oſſium, naſi ſc. et vnguis, et maxillarum et iugalium ſuturae ſ. vt vulgo in his oſſibus vocari ſolent, harmoniae, rariore exemplo conferbuerunt.

* * *

Diſputa-

Diſputatum eſt inter antiquitatum ſeptentrionalium auctores a quanam generis humani varietate deriuandi ſint Iacutae? an ſcilicet ad Mongolicam (quae mihi ſecunda eſt ex quinariis iſtis in quae vniuerſum genus humanum maxime ad naturae veritatem diuidi poſſe, cenſeo) anne potius ad Tataricam (quam ad primam iſtarum varietatum refero). Tam corporis forma quam animi indole ex vtrisque quaſi compoſitos eſſe alii monuerunt *h*). Cranium quidem de quo agimus, manifeſte Mongolicum characterem prae ſe fert, et reſpondent huic ſimilitudini Jo. G. Gmelini obſeruationes qui Iacutas ſibi viſos Calmuccis quod ad faciei formam, naſum ſimum, oculos anguſtos v.c. comparat *i*), facile vero ab altera etiam parte intelligitur quomodo etiamſi Iacutorum aborigines ad Tataros pertinuerint, temporis tamen progreſſu connubiis cum Mongolicis populis, quorum ſtemmata, Tunguſae v.c., hodienum Iacutorum terras ad Lenam fluuium peruagantur, paſſim plus minus ab horum natiuo habitu ipſis admixtum fuerit.

* * *

XVI. *TVNGVSAE.*

(— Tab. XVI. —)

Pretioſiſſimum itidem ob remotiſſimam vnde venit orbis partem, Aschiadae Gener. curae vt tot alia quibus collectio mea ſuperbit, debeo. Tunguſae eſt, et quidem ex iis qui vulgo a *rangiferis* appellantur (— *Rehnthier-Tunguſen* —). Nomen ipſi erat *Tſchewin Amureew* ex *Gilgegirskio* ſtemmate nato, qui 350 leucarum Ruſſicarum (Verſtas vocant) diſtantia ab vrbe Barguſin degebat, anno vero 1791. ſibi ipſi gulam fregit, ideoque cl. Schilling, chirurgus exercitus primarius Werchnelldinski illinc mittebatur vt de laeſione

 mortis

h) Cf. cl. Georgi *Beſchreibung aller Nationen des Ruſſiſchen Reichs.* Petrop. 1776. 4. pag. 264.

i) J. G. Gmelin *Reiſe durch Sibirien v.* 1733–43. Gott. 1751. T. I. p. 77. — „*In der Geſtalt des Geſichts glichen die Jacuten den Kalmucken. Sie* „*hatten nämlich eine platte Naſe, kleine Augen und ein faſt rundes Ange-* „*ſicht.*„ —

mortis caufa ex lege difquireret, qui cranium autochiri fecum reportauit et Aschio perill. transmifit.

Characteres primarii: Habitus perfecte Mongolicus: facie plana ad arcus zygomaticos latiffima, fronte depreffa &c. Olfactus officina ampliffima. Occiput mirum in modum retro eminens ita vt protuberantiae occipitalis externae diftantia a dentibus inciforibus fuperioribus 9 pollices Lond. aequaret.

Alia obferuata: Offis frontis pars media inferior cui glabella proxime fubiecta eft, depreffior, quafi foueae planioris forma; crifta longitudinalis offium vnguis in acutiffimam laminam offeam excurrens; proceffus pterygoidei exteriores in alas latiffimas expanfi, ita vt dexter cum ala parua Ingrassiae quae foramini fpinofo ad fpinam fphenoidalem appofita eft, confluat et foramen magnum commune formet.

* * *

VARIE-

VARIETATIS TERTIAE SPECIMINA TRIA.

XVII. *AETHIOPIS quarti.*
(— Tab. XVII. —)

XVIII. *AETHIOPIS quinti* Congenſis.
(— Tab. XVIII. —)

XIX. *AETHIOPISSAE* Guineenſis.
(— Tab. XIX. —)

Prius iſtorum craniorum (— Tab. XVII. —) debeo fauori anatomici ſummi CASP. FR. WOLFFII Profeſſoris Petropolitani celeberrimi. Aethiopis eſt quem ipſe ante aliquot annos anatomico cultello ſubiecerat, et qui perenni ſpaſmo muſculorum manducationi inſervientium dextri lateris laboraſſe videtur, vnde maxilla inferior dextrorſum paulo diſtorta eſt.

Alterum (— Tab. XVIII. —) quod Congenſis hominis eſt, acceptum refero medico illuſtri et longe meritiſſimo cl. REINEGGS, auguſtiſſimae Imperatricis collegio a conſiliis. — Vtrumque itidem Perill. Bar. DE ASCH cura ad me peruenit.

Tertio vero (— Tab. XIX. —) me donauit vir egregius meique amantiſſimus, STEPH. JO. VAN GEUNS, illuſtris MATTHAEI fil. Profeſſor medicinae Vltraiectinus celeberrimus. Aethiopiſſae eſt, Guineae natae, Bataui ciusdam concubinae, quae aetatis anno 28vo Amſtelodami diem ſuum obierat.

Praeſtantiſſimam exhibent ſeriem, maxime ſi cum tribus iſtis aethiopum craniis comparantur, quae priore Decade exhibui, vtpote quae luculenter demonſtrant, genuinos aethiopes ſi craniorum formam ſpectes non minus certe, imo vero magis paſſim inter ſe ipſos ab inuicem differre, quam nonnulli eorum a multorum Europaeorum capitis forma differunt.

Ita enim v. c. fecundum ordine (— Tab. XVIII. —) proxime ab Europaea conformatione abeft vtpote cuius mandibulae longe minus quam in reliquis duobus (— Tab. XVII et XIX. —) prominent; nafi contra offa magis quam in his et proprius ad Europaeorum fimilitudinem porrecta funt, et f. p.

In priore inferior maxilla prae fuperiore prominet; in tertio contra haec prae illa.

Olfactus officina priori infigniter anguftata, reliquis duobus perampla.

Ipfa nafi offa ifti perexigua, fingulariter arcta; fecundo contra prolixa, tertio prae reliquis latiora.

Secundo arcus fuperciliares cum glabella ad nafi radicem valde protuberantes; priori minus; tertio omnium minime, glabella fcil. plana et patula leniter ad nafum defcendente.

Palatum et limbus alueolaris fecundo latior, reliquis anguftior.

Ifti maxilla inferior alta, reliquis humilis, depreffa.

Ifti angulus maxillaris magis ad perpendiculum excurrens, reliquis longe obtufior.

Ifti mentum depreffum vt fub foraminibus mentalibus vtrinque angulum formet, rotundatum contra in reliquis.

Taceo reliquas totius conformationis diuerfitates primo intuitu ex adiectis iconibus dignofcendas.

Id vero obiter adieciffe liceat, in altero ifto (— Tab. XVIII —) oram foraminis maxillaris poftici anteriorem vtrinque in fpinofum aculeum afcendere, proxime ab angulo inferiore proceffus pterygoidei externi latiffime expanfi diftantem.

* * *

VARIE-

VARIETATIS QVARTAE SPECIMEN.

XX. *FEMINAE CARIBEAE EX INSVLA S^{TI} VINCENTII.*

(— Tab. XX. —)

Coronidem impono huic decadi prodigiofo plane cranio feminae eiusdem gentis cuius virile alterum fuperiorem differtationem ornat. Superbit quidem et hocce rariffimo fpecimine mufeum meum munificentia eiusdem Perilluftris viri et magni omnis hiftoriae naturalis promotoris, Josephi Banks, Baroneti, Reg. Soc. Lond. praefidis digniffimi, cui et alterum illud acceptum refero.

Horridam et fere monftrofam huius capitis diftortionem non nifi artis opus effe, violente fcil. et perennis tam in fronte quam in nucha preffionis per fe patet, et luculenter ea confirmat, quae ad calcem prioris decadis de eo argumento contra Camperi aliorumque obiectiones monui. Gratiffimum vero infuper accidit, cum poft editam iftam decadem differtatio cl. Amic Med. Doctoris apud Guadelupenfes, de Caribaeorum capitis forma prodiret, qua importunam cl. Arthaud dubitationem curata defcriptione et iconifmo fafciarum et puluillorum refellit, quibus barbari ifti infulani infantum fuorum capita ceu vdum et molle lutum (vt cum Persio loquar) in gratam ipfis depreffam et repandam formam fingunt. Quorum puluillorum machinamenta ita comparata funt vt cranii huius formae ad amuffim refpondeant, quae quidem ex icone adiecta tam luculenter patet vt vlteriore explicatione praeter ea quae priore decade ad alterum Caribaei cranium attuli, non egeat.

JO. FRID. BLUMENBACHII

PROF. MED. ORDIN. M. BRITANN. R. A. CONSIL. AVL. SOC. REG. SCIENT. GOTTING. ET LONDIN. IT. ACAD. AMERICANAE ART. ET SCIENT. BOSTON. SOCIET. ROTTEROD. ALIARVMQVE MEMBRI

DECAS TERTIA COLLECTIONIS SVAE CRANIORVM DIVERSARVM GENTIVM ILLVSTRATA.

GOTTINGAE
APVD JOANN. CHRIST. DIETERICH.
MDCCXCV.

Quamquam priores duae decades infignem fatis et memorabilem craniorum diuerfarum gentium copiam exhibuerint, bina tamen hactenus reftabant, quibus inuitiffimus carebam ad feriem vniuerfam anthropologico fcopo explendam: primo nempe caput offeum tanta fymmetricae pulcritudinis perfectione confpicuum vt pro norma quafi ideali et canone venuftiffimae conformationis haberi poffit: tum vero vnum quoque alterumue fpecimen iftius generis humani varietatis quae oceani auftralis infulanos complectitur.

Vtrique defiderio iam fatisfecerunt pro infigni fua erga me munificentia viri Perilluftres Banksius Baronetus, et L. B. de Asch. Huic nempe acceptum refero fpeciofiffimum cranium feminae adolefcentis Georgianae; ifti vero bigam craniorum vtriusque ftemmatis principis barbarorum auftralis oceani infulas habitantium; alterum nempe Nouo-Hollandi, alterum Otaheitae.

Hifce vero felectum feptem aliorum capitum offeorum talem iunxi, vt nunc tertiae huius decadis additione fatis completam varietatis gentilitiae craniorum fynopfin, me exhibuiffe, confidam.

* * *

VARIETATIS PRIMAE SPECIMINA BINA.

XXI. *FEMINAE GEORGIANAE.*

(— Tab. XXI. —)

Cranium eſt, vt modo dixi, feminae iuuenis Georgianae, quae nuperiore bello Turcico a Ruſſis capta, et Moſcouiam translata, illic cum morte ſubitanea obiiſſet, cauſſam eius legali ſectione ex muneris officio indagauit cl. Hiltebrandt, anatomes Profeſſor apud Moſcovienſes digniſſimus; qui caput oſſeum ob eximiam formae elegantiam curate ſeruauit, et Perilluſtri L. B. de Asch Petropolin miſit, cuius liberalitate, quam toties iam expertus veneror, in collectionem meam tranſiit.

Vniuerſus huius cranii habitus tam elegans et venuſtus, vt et tantum non ſemper vel indoctorum, ſi qui collectionem meam contemplantur, oculos eximia ſua proportionis formoſitate feriat.

Caluaria ſubgloboſa, verſus tempora paulo compreſſior; frons modice explanata; oſſa iugalia anguſtiora, inde a proceſſu malari oſſis frontis leniter vtrinque deſcendentia et retrorſum flexa; arcus ſuperciliares aequabiles nullo ad glabellam interſinio diſtincti, ſed eo loco molli potius tubere cum naſi dorſo confluentes; limbus alueolaris aequabiliter arcuatus; mentum pleniusculum, pulchre rotundatum; verbo, in vniuerſo capitis huius oſſei ambitu nihil aſperi, nihil praeter modum proſilientis, ita vt perfecte medium teneat locum inter bina faciei gentilitiae in humano genere extrema; Mongolicum nempe alterum, facie complanata et quaſi depreſſa, ac oſſium iugalium extrorſum vtrinque directa eminentia inſigne; alterum Aethiopicum, fronte contra tuberoſa et fornicata, ac mandibulis anguſtis ſed antrorſum porrectis, conſpicuum.

Quam ingenter enim bina iſta extrema ab inuicem abhorreant, quamque perfecte medium inter ea locum teneat Georgianae de quo agimus cranium, luculentiſſime pateſcit craniis his iuxta ſe poſitis, facie

facie eorum ad eandem lineam horizontalem directa, tumque retro a vertice confideratis: de cuius afpectus feu *normae verticalis* ad craniorum formam gentilitiam inuicem comparandam ratione et vfu alias egi, et ipfiffimorum quae modo dixi ternorum craniorum exemplis illuftraui *a*).

Quanta vero Georgianae capiti offeo fymmetrica proportio et venuftas, optime fentitur curatius id ipfum comparando cum vno alteroue femineo fimulachro diuinorum artis antiquae Graecanicae operum. Eft mihi v.c. dum haec fcribo ad manus gypfeum exemplum protomes marmoreae Clyties ineffabili pulcritudine confpicuae, quae ex Laurentiano quo Neapolis fuperbit palatio in thefaurum felectiffimum artis antiquae operum tranfiit, quem vir humaniffimus et doctiffimus Car. Townley Londini fummo iudicio et guftu fibi congeffit. Comparato iam ifto de quo agimus cranio cum hocce capite gypfeo, quatenus nempe inuicem conferri poffunt, adeo iftud huic refpondere vides, vt illud huius prototypo quondam inhaefiffe, peierares.

Refpondet ceteroquin formofum iftud cranium, quod fane pro canone ideali habere licet, iis quae de fumma Georgianae gentis pulcritudine vel in vulgus nota funt *b*).

* * *

a) *De generis humani varietate natiua*, edit. 3. 1795. pag. 204 fq. tab. I. fig. 1. 2. 3.

b) Ex nube teftium citaffe fufficiat Jo. Chardin, itinerarii claffici vol. I. pag. 171. ed. Amft. 1735. 4. — "*Le fang de Géorgie eft le plus beau de* „*l'Orient, et je puis dire du monde. Je n'ai pas remarqué un vifage laid* „*en ce païs-là, parmi l'un et l'autre fexe: mais j'y en ai vu d'angeliques.* „*La Nature y a répandu sur la plupart des femmes, des graces qu'on* „*ne voit point ailleurs. Je tiens pour impoffible, de les regarder fans les* „*aimer. L'on ne peut peindre de plus charmans visages, ni de plus belles* „*tailles, que celles des Géorgiennes.*"

XXII. *SARMATAE, LITVANI.*

(— Tab. XXII. —)

Donum desideratissimi Reineggs, viri de re medica et historia naturali longe meritissimi, quod itidem cura Generosissimi Aschiadae ad me peruenit.

Eam praesertim ob caussam hic exhibeo, vt ad oculum quod aiunt comprobem, quae alias in *lineam facialem* Camperi animadverti, quam male nempe sufficiat ad characterem craniorum gentilitium constituendum. Quodsi enim hocce de quo agimus cranium a latere tantum spectamus, parum sane abest quin ei Aethiopis Congensis capiti osseo, quod Decadis secundae tab. XVIII delineatum est, fere vt ouum ouo simile sit; quando vero vtrumque ad *normam verticalem* reuocatur, quam modo dixi, mirum quantum vnum ab altero differre, luculentissime apparet. Tunc enim alterum vel angusta iam et a lateribus quasi compressa caluaria, fronteque tuberosa et fornicata, aperte Aethiopicam originem testatur; et insigniter ab altero hocce Sarmatico discrepat.

Validissimum ceteroquin hocce cranium est, valde crassum, robustum et ponderosum: prouectioris aetatis viri: praeter alia minoris momenti, maxime limbi orbitarum angustia, harumque contra alta profunditate, et sinibus frontalibus praesertim ad glabellam horride prominentibus, insigne.

* * *

VARIE-

VARIETATIS SECVNDAE SPECIMINA TERNA.

XXIII. *SINENSIS DAÜRICI.*

(— Tab. XXIII. —)

Cranium eſt genuini Tunguſae Daürici ſ. Sinenſis tribus Saradulicae, quae quidem Seculo poſteriore ad finem vergente principem GANTIMUROW ſecuta, Amuri ripas relinquens, Ruſſicae poteſtati ſe ſubiecit. Senis eſt octoginta octo annorum, ante aliquot annos ad Onon fl. prope reſeruatum vt vocant, Tunguſio-Iljinenſe mortui, a viro egregio Jo. ROESSLEIN, M. D. Rutenorum Imperatrici ab aulae conſiliis, in itinere Sibirico verſante, ex ſepulcro erutum, et ad Perill. Bar. DE ASCH Petropolin miſſum eſt, cuius liberalitate in meam collectionem tranſiit.

Characteres primarii. Omnes ac ſinguli habitum Mongolicum ſpirant. Facies plana, depreſſa; naſo ſimo, foſſa malari leuiſſime tantum ſinuata, et oſſibus iugalibus vtrinque ad latera exporrectis. Mentum prominulum.

Alia obſeruata. Limbus alueolaris ſuperior, etſi pridem edentulus, tamen non vt alias in ſiliceniis dentibus orbis ſolet, reſorptus, ſed magnam partem ſuperſtes, alueolis quamuis clauſis et margine extremo quaſi in aciem excurrente.

Memineram cum priore decade primum Mongolici hominis cranium exhiberem, binarum imaginum iuuenis Calmucci quae penes me ſunt et gentilitio ſuo charactere perfecte cum eo conueniunt quem iſtius hominum varietatis capita oſſea prae ſe ferunt. Contigit vero mihi ab eo inde tempore eſſe tam felici vt amicitia viri humaniſſimi cl. TATTER, M. Britann. Reg. a ſecret. legation. eiusdem Calmucci effigie, ſed ab hoc ipſo propria manu, incomparabili plane artificio et guſtu, et viuidiſſima ſimilitudine creta nigra

(ſ. ſchiſto

(f. fchifto fcriptorio) delineata, potirer. Cum enim vir ifte humaniffimus in comitatu Sereniffimi M. Britann. Principis AUGUSTI Romae verfaretur, in pictorum coetu diuerfarum gentium illuc confluente Mongolicum hunc fummum artificem, cui nomen FEDORIS IWANOWITSCH, offendit, eamque quam dixi imaginem ab ipfo parari curavit, eaque tanquam cimelio fummi pretii fupellectilem meam anthropologicam ditauit. Tanto autem guftu tamque delicata perfectione expreffa eft haec imago, vt non femel vel artis periti primo intuitu haefitarint anne anglici chalcographi opus effet fumma mollitie aere expreffum. Quanta vero ipfi infit fimilitudo vel ex eo coniicere licet, quod faepius iam viri in itinere verfati Roma reduces me inuifentes, primo ftatim afpectu et fponte imaginem eam admirabundi agnouerint. Simul autem tam perfecte gentilitium characterem Mongolicum fpirat, vt pro ideali huius varietatis generis humani icone haberi poffit.

* * *

XXIV. *ESKIMOTAE PRIMI.*

(— Tab. XXIV. —)

Rariffima binorum Efkimotarum crania debeo amicitiae viri tum fcriptis tum factis de falute multorum hominum longe meritiffimi, cl. Jo. LORETZ, cuius quippe cura et ftudio e colonia Nain orae Labradoricae ad me peruenerunt.

De vtrisque feorfim. Atqui prius de eo quod adhuc inferiore mandibula inftructum eft.

Characteres primarii. Vniuerfo habitu perfecte medium locum tenet inter Mongolicae varietatis crania hactenus a me defcripta et Americanae; ita vt tranfitum ab iftis ad haec facere dicendum fit. Facies nempe plana quidem, iugalibus tamen offibus non adeo vt apud Mongolicas gentes extrorfum eminentibus; nafus paruus vtique, neque tamen adeo vt in his fimus et depreffus. Mentum acuminatum, prominens. Foffa bafilaris, (regio fcilicet margini poftremo

poſtremo laminae horizontalis oſſium palatinorum, et proceſſibus pterygoideis oſſis ſphenoidei ad condylos vsque occipitales interiecta,) in longum extenſa, ſed plana, parum profunda. Occiput protuberans.

Alia obſeruata. Oſſa vnguis anguſtiſſima, fere linearia et perquam tenuia. Dentium coronae maximam partem detritae: procul dubio ex victus crudi et durioris ratione; vnde et Eſkimotarum nomen originem traxiſſe perhibetur.

Ad amuſſim reſpondet caput hocce oſſeum egregiis imaginibus viuis coloribus a ſummo artifice NATHAN. DANCE ad ipſam naturam Londini factis binorum Eſkimotarum, viri et feminae, a cl. G. CARTWRIGHT a. 1773 a Capite Caroli orae Labradoricae in Angliam translatorum *c*), quorum copiam pro humanitate ſua et ſtudia promouendi ardore mihi fecit Perill. Baronetus BANKS. Nam et viuidae hae icones adeo mediam teſtantur faciem gentilitiam Mongolicam inter et Americanam, vt vel ſolae ad refutandam ROBERTSONII paradoxam opinionem ſufficiant, ſi refutatione adhuc opus eſſet, quaſi nempe Eſkimotae a Normannis originem ſuam traxerint *d*).

* * *

XXV. *ESKIMOTAE SECVNDI.*

(— Tab. XXV. —)

In vniuerſum priori quoad characteres primarios ſimile cranium. Imo vero planities ſingularis foſſae baſiliaris adhuc maior. Hinc et zygoma elongatius, et valde gracile.

Differt tamen maiore ambitu limbi alueolaris, cuius vero in altero cranio anguſtia fortaſſis alueolis pridem poſt dentium caſum obli-

c) Cfr. Cptn. CARTWIRGHT'S *Journal during a Reſidence of nearly 16 years on the Coaſt of Labrador.* vol. I. pag. 41. 262-75. 277.

d) v. ROBERTSON'S *hiſtory of America* vol. II. pm. 40.

obliteratis debetur; cum contra in eo de quo nunc agimus vtrinque maxillares reſtent: ſed et hi aeque ac caninus ſuperſtes admodum detriti.

Singulari ceteroquin et characteriſtico ſuo habitu prope abeſt a binis aliis craniis, eiusdem vt veriſimillimum eſt gentis, etſi ex longe diſtantibus, quas mire diſſitas incolit, oris; altero nempe quod ex ſinu Georgii (*Nutka-Sound*) retulit meritiſſimus King et academiae Oxonienſi dono dedit, vbi in theatro anatomico collegii Chriſti aſſeruatum, monſtrauit mihi amiciſſimus Pegge, anatomes Prof. in ea academia digniſſimus *e*); altero ex inſula canum (*Hond-Eyland*) ad fretum Disko littoris occidentalis Groenlandiae, quod a chirurgo Würtenbergenſi Riecke reportatum et a Winslovio curate deſcriptum *f*).

* * *

e) Iconem huius cranii exhibuit a. 1785 tabula anecdota, Perilluſtri Banksio dicata, Camperus.

f) In *Mémoires de l'acad. des ſciences de Paris* a. 1722. pag. 323.

Lapſum Camperi, cum Winslovium plane immerentem hac occaſione erroris reum autumabat, emendaui nupera editione l. *de generis hum. varietate natiua* pag. 227.

VARIE-

VARIETATIS QVINTAE SPECIMINA BINA.

Bina haec crania insulanorum oceani australis s. pacifici, quibus collectionem meam ditauit munificentia Perill. Banksii Baroneti, vtut per se iam tam ob ingentem locorum distantiam in aduersa orbis terraquei plaga vnde aduecta sunt, quam ob gentium ad quas pertinuerunt famam et celebritatem summo supellectili meae ornamento sunt, praeterea tamen duplici ex caussa tanto magis memorabilia sunt; quod nempe hactenus nullum huius varietatis generis humani caput osseum icone exhibitum sit: tum vero quod ad bina ea stemmata pertineant in quae istam varietatem denuo dispescendam esse nuperis nonnullis auctoribus visum est. Alterum nempe, quo et Otaheitenses referunt, badii coloris et elegantioris formae, qua, aeque ac lingua, cum Malais conueniat; alterum contra, cui et Nouo-Hollandos accensent, tam fusco magis colore, quam vultu propius ad Aethiopum habitum accedens. Quam tamen differentiam non tanti momenti esse, docet tum curatissimorum autoptarum obseruatio, qua constat, multifariis gradationibus oceani istius insulanos quoad vultum gentilitium inter se differre et inuicem denuo confluere; (inter ipsos v. c. Otaheitenses alios Europaeis satis similes esse, alios contra Mulatorum faciem prae se ferre *g*); Nouo-Caledonios autem medium inter hos et Papuanos tenere locum &c.) tum vero ipsius quam hic exhibeo craniorum bigae contemplatio et comparatio.

XXVI. *OTAHEITAE.*

(— Tab. XXVI. —)

Retulit hocce cranium Banksii generosiss. rogatu fortis et animosus Nauarchus, Guil. Bligh, ex memorabili itinere redux quo artocarpi incisae stirpes ex Societatis insulis oceani australis in Indias occidentales felicissimo successu transportauit. Tantoque maioris aestu-

g) v. Bougainville *voyage autour du monde* pag. 214.

aeftumandum quod inferiore mandibula adhuc inftructum fit, quae in publicis fepulcretis, vbi funera ex gentis iftius ritu machinis elatioribus imponuntur, in tanto coeli ardore cito a capite foluta delabitur et cum aliis confunditur; ab eorum vero cadaueribus qui in clade occubuerunt a victoribus ftatim refcinditur et tropaei loco horum ante fores fufpenditur.

Characteres primarii. Caluaria modice anguftata; vtriusque tamen bregmatis medio infigniter protuberante. Mandibula fuperior aliquantum prominens. Frontis medium et verticis, vbi futura fagittalis excurrit elatiore quafi iugo diftinctum. Arcus fuperciliares admodum tumidi.

Alia obferuata. Vtraque lamina orbitalis offis frontis, eo praefertim loco cui glandula lacrymalis affedit, pluribus et maioribus foraminulis pertufa eft, quam vnquam alias me vidiffe memini. Inprimis vero memorabile eft vulnus quo diu ante mortem, lanceae vt videtur ictu, afflictum fuiffe Otaheitam ad quem hoc cranium pertinuit, neceffe eft, ex quo nempe diffracta et in interiora offis ethmoidei intrufa lamina papyracea orbitae finiftrae cum vicinis narium internarum partibus offeis, mirum in modum conferbuit.

Conuenit ceteroquin cranii huius habitus perfecte tam cum iis quae de rudiore vultu et lineamentis plebeiorum Otaheitenfium perhibentur *h*), quam cum fidis et a peritis artificibus profectis imaginibus eorum, v. c. iis notiffimi Omai quae ad Nathanaelis Dance et Josuae Reynolds picturas aeri incifae funt.

* * *

XXVII.

h) Ita v. c. de iis magnus ceteroquin Otaheitenfium encomiaftes, defideratiff. G. Forster in *voyage round the world* vol. I. pag. 265. "*their features* „*were very irregular, and in general very ordinary.*"

Et pag. 290. "*artlefs nymphs in whom youth fupplied the want of* „*beauty.*"

XXVII. *NOVO-HOLLANDI.*

(— Tab. XXVII. —)

Viri iuuenis eſt, et quidem, vt ex Perilluſtris Banksii litteris didici, ex primis eorum qui noua Anglorum colonia prope fretum botanicum (*Botany-bay*) ad Sydneii ſinum (*Sydney-cove*) conſtituta, huic ſe committere et cum nouis aduenis degere auſi ſunt.

Characteres primarii in vniuerſum cum iis quos ad Otaheitae cranium recenſui, conueniunt, bregmata tamen minus protuberant; hinc caluaria anguſtior et hoc reſpectu paulo propius ad Aethiopicum habitum accedens. Mandibulae ſuperioris anterior facies naribus ſubiecta vtrinque vsque ad caninorum dentium alueolos ſingulariter plana; fortaſſis ex diutina obicis transuerſalis preſſione, quod barbaros iſtos ſepto narium perforato geſtare, notum eſt. Choana perangusta. Fiſſurae orbitales ſuperiores praeter modum breues et exiguae.

Alia obſeruata: oſſium vnguis loco rima anguſta, fere linearis, ita vt ſi adfuerunt ea oſſicula, ipſa tamen mirifice anguſta fuiſſe, neceſſe eſt. Alueolus dentis inciſoris ſuperioris medii dextri coalitus, quod eum dentem Nouo-Hollandi pueris ſuis tantum non omnibus, ex ſuperſtitioſo vt videtur ritu, euellant.

Proxime abeſt cranii huius habitus ab imagine accurata Papuani ex inſ. longa (Belg. *Lange Eiland*) ad caurinum littus Nouae-Guineae, quam peritus artifex Corn. de Bruin itinerario ſuo inſeruit *i*), et cui binos iuuenes Nouo-Hollandos, quos nouae Coloniae primus Gubernator cl. Phillips Londinum attulit, ſimillimos eſſe, ab autoptis doceor.

* * *

i) v. Ej. *Reizen over Moskovie* &c. Amſt. 1711. fol. pag. 364. tab. 197. Collato Nic. Struyck in *Vervolg van de Beſchryving der Staartſterren.* ibid. 1753. 4. pag. 165.

SVPPLEMENTVM TRIVM CRANIORVM INFANTILIVM DIVERSISSIMARVM GENERIS HVMANI VARIETATVM.

XXVIII. *PVELLAE IVDAICAE.*
(— Tab. XXVIII. —)

XXIX. *INFANTIS BVRAETI.*
(— Tab. XXIX. —)

XXX. *AETHIOPIS NEONATI.*
(— Tab. XXX. —)

Trigam hanc craniorum hic ſubiungere operae pretium duxi quod luculenter demonſtret, characteres gentilitios, quibus varietates diuerſiſſimae generis humani ab inuicem differunt, iam infantili aetatula conſpicuos eſſe.

Duo ideo ſpecimina exhibeo binorum in ea varietatum ſcala extremorum, quae nempe omnium maxime inter ſe abhorrent, Mongolicae inquam et Aethiopicae. Tertium vero quod perfecte medium inter iſta extrema locum tenere dicendum eſt, ad Caucaſiam varietatem pertinens.

Hoc ſcil. Iudaicae puellae circiter quinquennis, hiſce in terris natae et ſymmetrica conformationis elegantia inſigne.

Alterum, Mongolicae quippe varietatis, Buratici infantis eſt ſesquiennis, quod rariſſimum exemplum iterum Perilluſtris Aschiadae munificentiae debeo. Irkutzkum primo attulit cl. Kratzsch, meritiſſimus cui ſumma exercitus commiſſa eſt, chirurgus: dehinc vero Petropolin ſecum attulit cl. Laxmann Ruſſorum Imperatrici ab aulae conſiliis. Vtut infantile, molle quaſi et rotundatum, non infitiandum tamen Mongolicum characterem, faciem nempe

nempe complanatam et iugalia offa extrorfum prominentia, aperte prae fe fert.

Tertium denique, Aethiopis nempe neonati, acceptum refero cl. BILLMANN, chirurgo Caffellano experientiffimo. Tenellum hocce cranium mandibulis porrectis vel primo intuitu originem fuam et ingentem a Mongolica varietate differentiam, luculentiffime teftatur.

*   *   *

Coronidis denique loco bina monere liceat, quae vniuerfam iconum craniorum, quae ternis decadibus exhibui, rationem attinent.

Primo nempe, quoduis cranium eo fitu et afpectu delineatum effe, quo characteres eius diftinctiui gentilitii euidentiffime oculos feriunt. Alia ergo a latere, vt ea Aethiopum. Alia directe a fronte, vt macrocephali iftius, (Dec. I. tab. III.) aut Indi Americae feptentrionalis, (Dec. I. tab. IX.). Longe plurima autem directione plus minus oblique deflexa, quod eo fitu plerorumque character diftinctivus omnium optime dignofcatur; melius quam fi vel a latere vel a fronte exhibitum fuerit caput: adeo vt me hac ratione, curate in quouis afpectum maxime characterifticum exquirendo, ftudio hocce anthropologico longe fatius confuluiffe perfuafus fim, quam fi quodvis eorum duplici figura, a latere nempe et a facie directa, exhibuiffem.

Alterum monitum eo redit, quod tamen artis delineandi peritis per fe patet, omnes ac fingulas craniorum icones *pictorum* more ex vno eodemque puncto optico f. principali fixo et inmutato, perfpectiuice vt dicunt, delineatas effe; minime gentium vero orthographica *architectorum* proiectione, qua axis opticus fenfim fenfimque mutatus femper horizontali directione cuiuis obiecti parti obuerfus

eft

eſt *k*). Quanquam enim haec ratio architectonicarum deſignationum fini egregie reſpondet, imo et in vulgaribus tabulis anatomicis ſatis commode adhiberi poteſt, quod plures ſimul obiecti partes viſui offerat, quarum contra in perſpectiuica delineatione altera alterum abſconderet; eandem contra in eiusmodi imaginibus quales hic exhibui et quarum vis et vſus vnice in accuratiſſima repraeſentatione vultus characteriſtici gentilitii, proportionis ergo et habitus totalis conſiſtit, nunquam ſane admittendam eſſe, facile fatebitur qui craniorum iconem, orthographica iſta architectorum proiectione deſignatam, qualis v. c. in B. S. Albini *tabulis oſſium* extat, cum ipſa natura comparauerit, vtpote in qua, fatente ipſo tabularum iſtarum egregio auctore *l*), "quia more architectorum „menſurata et reddita erat, dentium ſeries *multo latior* eſt quam ſi „quis pictor prope adſtans ex vno eodemque aſpectu cerneret. — „Pleniora enim et latiora apparent omnia quae architectorum modo „menſurata ſunt."

k) v. pluribus de duplici hac delineandi ratione diſputantes, Camperum in *epiſtola ad anatomicorum principem magnum* Albinum, Groning. 1767. 4.
et B. S. Albinum *annotationum academicarum* L. VIII.

l) *Annotat. academic.* l. c. pag. 25. 28. 30 et al.

JO. FRID. BLUMENBACHII

PROF. MED. ORDIN. M. BRITANN. R. A CONSIL. AVL. SOCIET. REG. SCIENT. GOTTING. LONDINENS. ET SENENS. ACAD. AMERICANAE ART. ET SCIENT. BOSTON. SOCIET. PHILOS. PHILADELPH. ROTTERODAMENS. HARLEMENS. ALIARVMQVE MEMBRI

DECAS QVARTA COLLECTIONIS SVAE CRANIORVM DIVERSARVM GENTIVM ILLVSTRATA.

GÖTTINGAE
APVD JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH.
MDCCC.

Vicesimus iam voluitur annus, ex quo primo consilium cepi comparandae supellectilis anthropologicae, qua quidem generis humani varietates gentilitias tanquam documentis genuinis ad ipsam naturae veritatem illustrare liceret. Creuit ea, tum assidua quantum in me erat perseuerantia, tum vero maxime fautorum et amicorum liberali quo me iuuerunt studio adeo, vt iam vel craniorum diuersarum gentium numerus, ex quinis terraquei orbis partibus rara fortuna congestus, *centenarium* superet.

Ternis eorum decadibus e pluribus selectis, quas superioribus annis exhibui, nunc quartam iungere liceat, tam eximia speciminum raritate, quam insigni eorum ad characteres gentilitios stemmatum humani generis illustrandos vtilitate et dignitate, nulli istarum secundam. Praeterquam enim quod inter alia remotissimarum Americae et ipsius Australiae populorum crania contineat, inprimis triga speciminum reliquis praestat veneranda non solum antiquitate memorabilium, verum et ex ipsis ternis quae orbem veteribus cognitum constituunt mundi partibus, desumtorum. Europaeum scil. caput veteris Romani militis praetoriani; Afrum mumiae Aegyptiacae; Asiacum denique Tschudae ex vetustissimo Scythiae Sibiricae tumulo erutum.

Atque de his quidem primo statim loco sigillatim agamus.

* * *

TRIA CRANIA PERANTIQVORVM EX DIVERSISSIMIS ORBIS PARTIBVS GENTIVM.

XXXI. *MVMIAE AEGYPTIACAE SECVNDAE.*

(— Tab. XXXI. —)

Prima quidem iam decade Aegyptiaci medicati funeris caput defcripfi, quod vero aeque ac reliqua ad vnum omnia mumiarum crania, quotquot mihi adhuc contemplari licuit [fatis multa autem vidi neque perfunctorie tantum in eadem me inquifiuiffe, binis quas fuper mumiis edidi differtationibus *a*), probare ftudui] haec inquam omnia id ipfum quod nunc exhibeo, infigni quo conditum eft artificio et intemerata integritate, longe fuperare dicendum eft. Debeo hoc cimelium amicitiae viri coniunctiffimi, THOMAE TURNER, armigeri angli, qui quidem id ipfum antea in mufeo PETITI, medici Londinenfis *b*), fuiffe, me docuit.

Tectum adhuc erat cum ad manus meas peruenit, inuolucris byffinis bitumine firmiffime induratis, demta vnice ea tegminum parte, quae per mediam faciei longitudinem decurrerat, ita vt iam frontis pars denudata effet, nafi autem offei foramina hiarent et labiis dilapfis dentes incifiui vtriusque ordinis exferti confpicerentur. Quum autem vultum vetuftiffimi Aegyptii hominis reuelatum intueri auerem, inuolucra bituminata, quae ipfi arctiffime adhaerebant, cauta et fufpenfa manu a dextro faciei latere diffregi; quo quidem facto non offeam tantum, vt in priore ifto mumiae cranio, compagem, fed et mollium partium, conditura exficcatarum, imo et cutis magnam partem, hancque in fubmaxillari regione adhuc barbae male

a) *Von den Zähnen der alten Aegyptier und von den Mumien*, in *Götting. Magazin der Wiffenfch. und Litteratur.* P. I. p. 109.

Obfervations on fome Egyptian Mummies opened in London, in *Philofoph. Transactions* 1794 pag. 177 recufae in *new Annual Regifter* a 1794. gallico autem idiomate in *Magazin Encyclopedique* T I. P. IV. et italico in cl. BRUGNATELLI *Annali di Chimica* P. XI.

b) v. Jo. HADLEY'S *Account of a Mummy* in *Philof. Transactions* Vol. LIV. 1764. pag. 1.

male tonfae veftigiis afperam inueni; quo quidem virile fuiffe funus conftitit, et vel hoc fpecimine paradoxa hodiernorum Aegypti incolarum opinio refutetur, faepius ab auctoribus rerum Aegyptiacarum repetita *c*), quafi humanae mumiae ex arenofis iftis prope Sacaram hypogaeis erutae omnes ac fingulae fequioris fexus effent. Palpebrarum quoque veftigia haud infitianda fuperfunt; interiora autem orbitarum fingulari fubftantia quafi ochracea piffasphalto intermixta, replentur.

Quam vero alias iam ex profeffo tetigi *d*) mirandam et vere anomalam dentium incifiuorum conformationem, in tot iam mumiis (ex eorum nempe numero quae bitumine vere obduratae, non vero mollibus tantum fafciis byffinis laxius obuolutae funt) obferuatam, etiam in hoc egregio fpecimine luculentiffime cernere licet. Sunt enim vtriusque maxillae, praefertim vero fuperioris incifores, fi modo incifores eos appellare licet, non fcalprorum in modum cuneati, intrinfecus finuati et in transuerfam definentes aciem, vt dentibus ad fecandum a natura paratis, conuenit, fed mirum in modum craffi, obtufi et verfus extimum marginem latiori facie oblique truncati *e*).

Ipfum vero caput fi cum altero ifto quod priore decade defcriptum eft, comparaueris, in vniuerfum a lateribus minus compreffum apparet, iugalia tamen offa paulo anguftiora habet; frontem fatis quidem fornicatam, attamen maiorem pro ea portione reliqui vultus quae a glabella inde ad menti vsque apicem defcendit: arcus fuperciliares perparum prominentes; inferiorem autem

A 3 mandi-

c) Cf. v. c. *Travels by* van Egmont *and* J. Heyman T. II. p. 203. Pococke's *Defcription of the Eaft* T I. pag 227.
Anfam forfaffis praebuit errori tum imberbis imago in tot mumiarum extimis faciei inuolucris depicta, tum Ifidis larua quam Sycomorini earum farcophagi prae fe ferunt.

d) ll. cc. tum et libro *de generis hum. var. natiua.* ed. 3. pag. 224.

e) Haud ita pridem amiciffimus Autenrieth Prof. Tubingenfis celeberrimus icone me donauit maxillarum dentatarum mumiae Stutgardienfis, quam ipfe accuratiffime aeri incidit, et quae dentium priorum coronas, iftis mei de quo agimus fpeciminis, adeo fimillimas exhibet vt ad hoc ipfum delineatas effe peierares.

mandibulam aliquanto latiorem et ab antica parte minus altam; mentum denique magis acuminatum.

Quod vero vniuerſum vultum attinet, differt quidem ille ſatis luculenter a genuino iſto Nigritarum, qui Anglis vulgo facies Guineenſis audit, Aethiopici tamen aliquid ſpirat, ita vt propius abſit ab Habeſſinico, qualem curata icon exhibet *f*), proxime autem ab eo quem tot antiquiſſima Aegyptiacae artis monumenta prae ſe ferunt *g*), de quorum charactere phyſiognomico, in aliis magis Aethiopico, in aliis contra Indico, alias diſputaui *h*).

Obiter etiam obſeruaſſe liceat, nares internas ſepto ſuo oſſeo, cum maxima oſſium turbinatorum parte orbas, laminam vero cribratam oſſis ethmoidei pertuſam eſſe, ita vt naſale antrum in ipſum encephali cauum hiet, quod quidem ad amuſſim reſpondet Herodoteae de ratione qua pollinctores Aegyptii cerebrum per nares extraxerint notitiae *i*), male a nuperis quibusdam in dubium vocatae qui contra per foramen magnum occipitale id factum eſſe autumarunt, quod ſane in noſtro ſpecimine neutiquam factum eſſe vertebrae tres colli ſuperiores vinculis ſuis natiuis adhuc inuicem et cum capite arcte copulatae, aperte teſtantur.

Denique et illud notandum, extare in vtroque capitis latere aurium imitamenta ex byſſo bituminato fabrefacta, qualia in altera iſtarum mumiarum quae ante aliquot annos cum Londini verſarer, in muſeo Britannico ſoluere mihi licuit, itidem inueni, antea, quantum noui, nemini obſeruata.

* * *

XXXII.

f) Abbae Gregorii Ambarenſis imago ab amico eius, Jobo Ludolpho, *Commentario ad hiſtoriam Aethiopicam* inſerta.

g) Perparum v. c. abludit a vultu ſigni veteris aenei Iſidis, quod cum pluribus aliis idolis Aegyptiacis, munificentia perill. Guldberg muſeum academiae noſtrae ornat. Icon eius exſtat in *Recueil d'Antiquités Egyptiennes* &c *par* J. Wiedewelt tab. III. fig. 2. in qua tamen ipſe vultus minus feliciter expreſſus eſt.

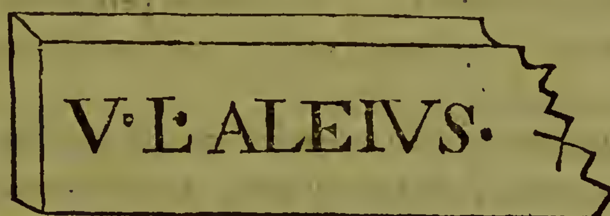
h) In *Philoſoph. Transact.* l. c. p. 191.

i) Acceptiſſima erat qua me nuper dono affecit cl. Weigel, medicus apud Miſnenſes doctiſſimus, pars media facialis capitis mumiae bitumine ſuo adhuc obducta et referta. quod quidem poſtquam piſſaſphaltum caute liquefaciendo eliceram itidem lamina oſſis cribriformis transuerſa cum criſta galli et narium ſepto carere naresque internas in caluariae cauum hiare reperi.

XXXII. *VETERIS ROMANI MILITIS PRAETORIANI.*

(— Tab. XXXII. —)

Eminentiſſimus Cardinalis, STEPHANUS BORGIA, ob inſigne quo litteras ipſe colit et in aliis fouet et promouet ſtudium per vniuerſam Europam celebratiſſimus, rariſſimo hocce cranio ſupellectilem meam ditauit. Militis eſt veteris Romani, cuius oſſa inter rudera caſtri praetoriani ſimul cum marmorea tabella reperta ſunt, quam itidem Eminentiſſimus princeps transmiſit, et cui nomen ſpectabilis bellatoris ita inciſum eſt:



Characteres primarii. Forma ipſi in vniuerſum maxime concinna et ſymmetrica, caluaria ſubgloboſa anterius fronte eleganter explanata terminatur, quam ipſam longitudinalis linea leniſſime prominens diſcriminat; glabella cum arcubus ſuperciliaribus modice protuberans. Naſi oſſa nec vt in ſimo depreſſa nec vt in aquilino prominentia, ſed media inter vtrumque ratione decliuia. Iugalia vero neque vt in Aethiopibus protuberantia neque vt in Mongolico ſtemmate vtrinque late extantia ſed ab inferiore et exteriore orbitarum margine leniter deſcendentia. Mandibulae denique cum alueolari ambitu et dentium ſeriebus congruis pulcre rotundatae.

Alia obſeruata. Protuberantia occipitalis externa latiſſima et ingenter eminens. Spina naſalis inſignis, duplici quaſi radice oriunda; interiore ſcil. quae criſtae naſali continua eſt, exteriore vero vtrinque verſus iugum transuerſum cui affigitur os turbinatum inferius, exporrecta. Denique ſingularis obſtipatio meatus auditorii ſiniſtri, exoſtoſibus anguſtati *k*).

* * *

XXXIII.

k) Puderet fere pigeretque annotaſſe, vel in hoc veteris Romani cranio non magis, quam in vllo alio humano capite earum futurarum veſtigia eſſe quae

XXXIII. *VETERIS TSCHVDAE.*

(— Tab. XXXIII. —)

In maxime memorabilibus donis quibus fupelle&tilem meam anthropologicam generofo et indefeffo ftudio auxit Perilluftris L. B. de Asch, pono bigam craniorum ex tumulis vetuftiffimis erutam, quales paffim in auftralioris Sibiriae montibus metalliferis vifuntur et vulgo Tfchudarum (i. e. barbarorum) appellantur *l*). Ad antiquiffimam aliquarum gentium eos pertinere quae prifcis temporibus metalla illinc eruit, praeter alia cum offium tum vtenfilium in iis reperiundorum habitus docet. Illa quidem temporis iniuria maxime fragilia *m*), haec vero plerumque aenea, aliqua lapidea, vix vnquam vero ferrea.

Bina ergo quorum modo memini crania ex iftiusmodi tumulis, et quidem in ipfo quafi Afiae umbilico, Buchtermae, Kolywanicae prouinciae verfus Sinenfis imperii confinia, ad ripas orientales Irtifchi fuperioris prope metallifodinas Tfchebuchterminfkoi, eruit cl. Kitschigins, chirurgus Buchtermenfis, tumque cura cl. Schenk, medici Barnaulenfis, ad perill. Aschium funt transmiffa.

Alterum

quae in brutis mammalibus os intermaxillare, ipfis proprium, a maxillaribus extrorfum dirimunt, et a Galeno bona fide homini quoque tribuuntur, nifi in mentem reuocaretur Jac. Sylvii magni fane fuo aeuo viri defenfio ofteotomes Galenicae aduerfus Vefalium (oper. p. 138) quem quidem iftam futuram in humana vtique gena difquirere iubet, et, fi minus expreffa ea appareat aut non tota, Galenum ne accufet, monet, „*fed naturae impedimenta quaedam noftris corporibus in victu et venere* „*intempeftiua ac immodica vitiis fuccedentia.*„ — Tam putida funt argumenta ad quae delabitur in exculpando Galeno fuo mifere fe torquens pertinax fenex.

l) Pluribus de Tfchudicis tumulis fpeciatim de Kolywanicis, agentem videfis perill. Pallas in *Reife durch verfchiedene Provinzen des Ruffifchen Reichs* T. III. p. 608 fqq.

m) Quinquennium eft et quod excurrit ex quo Aschii generofiff. rogatu, doctiffimus pharmaceuta Jo. Sievers in eiusdem prouinciae metalliferis montibus talem tumulum effodi curauit in quo praeter humanum fceletum offa quoque equi et armamenta equaria aenea reperit. Iftius vero fceleti cranium adeo fragile erat vt non ipfum fed icon tantum eius iunctim cum alterutro ftapede aeneo transmitti potuerit, qui iam inter innumera alia perill. Aschiadae dona in mufeo academiae noftrae feruatur.

Alterum eorum quod iam exhibeo, iuuenile eſt, id quod praeter ſuturas adhuc integerrimas, proceſſus baſilaris oſſis occipitalis nondum cum ſphenoideo coalitus et dentium coronae nullatenus detritae demonſtrant; habitu vero ſuo ſummam teſtatur vetuſtatem. Tantum enim iam animalis ſui glutinis perdidit, vt, tum leuitate, tum fragilitate qua quidem hinc illinc vel vngue facile radi poteſt, denique et quod linguae admotum eidem adhaereat, multis foſſilibus elephantorum, vrſorum aliorumque animantium mammalium oſſibus comparari poſſit.

Characteres primarii. Vniuerſa forma medium quaſi inter Caucaſiam et Mongolicam tenet. Facies quidem, maxime circa malarum oſſa, latior quam in illa, neutiquam tamen tantopere explanata et extrorſum eminens ac in genuinis Calmuccorum craniis. Caluaria ſubgloboſa. Glabella tumidula. Orbitae rotundiores.

Alia obſeruata. Sutura lambdoidea vaegrandibus oſſiculis quae Wormiana vocant, diſtincta; quale et ſagittalis ſuturae cum coronali confiniis interiacet.

Haec de ternis priſci aeui diuerſiſſimarum orbis plagarum craniis; iam vero de ſeptenis hodiernorum maxime memorabilium populorum.

VARIETATIS PRIMAE SPECIMINA BINA.

XXXIV. *IVDAEI CENTENARII.*

(— Tab. XXXIV. —)

Iudaeam gentem a tot inde feculis per vniuerfum pene terrarum orbem difperfam, vultum nihilominus gentilitium quouis fub coelo intemeratum et plane characterifticum feruaffe, vt vulgo notum eft ita et pridem cauffarum memorabilis phaenomeni indagatio phyfiologorum et phyfiognomorum ingenia exercuit *n*). Minus vero peruulgatum et magis adhuc mirum eft, eundem peculiarem characterem vel in ipfis eorum craniis luculenter adhuc obferuabilem effe. Teftatur hoc quod iam exhibemus fpecimen, iudaei noftratis, fenis centenarii, quod quidem adeo aperte ftemmatis fui vultum prae fe fert, vt toties iam, quanquam in fcriniis meis tot aliis promifcue interpofitum fit, vel ab indoctis hominibus primo ftatim intuitu pro iudaico agnitum fit.

Characteres primarii. Maxime quidem nafus aquilinus et mentum porrectum, tum vero etiam maxillae fuperiores qua naribus fubiectae funt in acutiorem angulum fpinae nafali continuum concurrentes.

Alia obferuata. Suturae non tantum genuinae illae offium caluariae planorum, fed et reliquae quas harmonias vulgo vocant, ad vnum fere omnes fenio decrepito confufae et obliteratae.

* * *

XXXV.

n) v. *de generis hum. variat. natiua* L. ed. 3. pag. 169.

XXXV. *PERSAE.*

(— Tab. XXXV. —)

Praeda eſt a Ruſſis militibus ex Perſica expeditione a. 1797 reducibus reportata. Quum enim exercitus ad fl. Kur (Cyrum vet.) prope pagum Rutbari iter faceret, in aediculam ſepulcralem ſ. mauſoleum *o*) incidit quod Perſarum nobilium (quos *Beg.* vocant) aliquis dum in viuis eſſet erigi ſibi curauerat. Hoc ipſo vero a militibus funditus euerſo, cranium principis in eo conditi ſeruauit centurio exercitus Generoſ. L. B. Marschall de Bieberstein hiſtoriae naturalis ſtudioſiſſimus, et perilluſtri Aschiadae Petropolin retulit, cuius munificentia iam in meam collectionem tranſiit.

Viri fuiſſe ſenio confecti primo intuitu patet. Satis elegans vero eius conformatio. Calua fere globoſa. Frons pulchre fornicata. Naſus fere aquilinus. Proceſſibus malaribus oſſium maxillarium perexigua altitudo. Mentum bifidum.

Frontis et orbitarum forma prope abeſt ab illa pulcherrimi cranii Georgianae feminae quod tertiam decadem ornat. Nec mirum, cum Perſarum illuſtrium et principum formam connubiis cum Georgianis feminis pulchriorem redditam eſſe, pridem a fidiſſimis et curatiſſimis obſeruatoribus annotatum ſit *p*).

* * *

o) Cf. de iſtis Perſarum aediculis ſepulcralibus Chardin T. IV. pag. 197.

p) Chardin T. III. pag. 45. Sam. G. Gmelin *Reiſe durch Rußland* T. III. p 145. Adeant quorum intereſt genuinos Perſarum vultus conferre, legatorum in aula Rudolphi II. Romanor. Imperatoris verſatorum imagines quas egregius artifex Aegid. Sadeler aeri incidit; aut Muhammedis Jumlae fortiſſimi apud Aurengzebem exercitus ducis natione Perſae iconem, in Valentyn's *Ooſt-Indien* T. IV. P. II. i. e. Vol. VI. p. 264. cuius picturam archetypam ab Indo pictore mirando ſane artificio nitidiſſime abſolutam, amicitiae cl. Dr. Bunsen bibliothecae academicae a ſecretis, acceptam refero.

VARIETATIS SECVNDAE SPECIMINA BINA.

XXXVI. *GROENLANDI.*

(— Tab. XXXVI. —)

XXXVII. *FEMINAE GROENLANDICAE.*

(— Tab. XXXVII. —)

Vir illuſtris meique amantiſſimus, Greg. Wad, hiſtoriae naturalis apud Havnienſes Profeſſor meritiſſimus, mediante cl. Eulner, in colonia Danica Godhavn ad occidentale Groenlandiae litus degente, ſupellectilem meam anthropologicam ternis Groenlandorum craniis ditauit, quorum bigam in praeſenti exhibeo. Alterum nempe viri 40 circ. et quod excurrit annorum; alterum feminae quae trigeſimo ſeptimo aetatis anno diem ſupremum obierat. Tertium filii eſt eiusdem mulieris, iuuenis qui 18 circ. annis vixerat, ſimillimum ceteroquin matris cranio. Verum et priora illa ita inuicem congruunt vt apte de vtrisque iunctim agere liceat.

Vniuerſo habitu perquam ſimilia ſunt Eſkimotarum capitibus oſſeis tertia decade illuſtratis *q*). Grandia ſunt, et quidem calvariae oſſa inprimis ampliſſima, verſus occipitium elongata. Pro magnitudinis autem ratione mirum in modum tenuia et leuia. Frons iugo longitudinali paulo eminente diuiſa. Orbitae magnae. Naſi oſſa longa ſed anguſtiſſima.

Foſſa malaris orbitis ſubiecta feminae profundius impreſſa.

Mentum viro exporrectum.

Reſpon-

q) Singularis plane habitus quo quina iſta Americae maxime borealis hominum capita oſſea inuicem conueniunt, maxime ſpectantium oculos ferit, quando iuxta ſe poſita a vertice viſuntur; cuius crania comparandi rationis vtilitatem pluribus expoſui l. *de generis hum. var. natiua* p. 204. quem tamen locum ita emendare oportet: "crania (*remotis maxillis* „*inferioribus*) oſſibus ſuis iugalibus verſus eandem lineam horizontalem „directis eidem tabulae vna ſerie impoſita" &c.

Refpondent quae de magnitudine horum craniorum notaui, relationibus autoptarum qui Groenlandiam inuiferunt et incolas eius capitones effe afferunt *r*). Facies autem conueniunt cum imaginibus feminarum iftius gentis quas accuratiffimus OLEARIUS ad viuum fieri fecit *s*). Hic quoque Groenlandos fuos Samoiedis quos viderat fimiles effe dicit *t*); EDWARDSIUS contra Indos Americae borealis fibi vifos cum Samoiedis vultu comparat *u*). Vtrumque refpondet iis quae fuperiore decade de Efkimotarum Groenlandis adeo affinium craniis dixi, perfecte ea medium tenere locum inter Mongolicae varietatis crania hactenus a me defcripta et Americanae *x*).

* * *

r) v. c. CRANZ pag. 179.

Praua autem interpretatione contigit vt hi macrocephali boreales a quibusdam fcriptoribus per errorem pro giganteae ftaturae hominibus haberentur. v. c. a SAUVAGESIO *nofologiae methodicae* T. I. p. 498. ed. Amft. 1763. 8. et a FR. RUYSCH in *Catalogus van het Kabinet van anatomifche Voorwerpen.* Amft. 1731. 8. p. 109.

s) v. EJ. *Mofcowitifche und Perfianifche Reifebefchreibung.* ed. 3. 1663. p. 172.

t) l. c. pag. 160. 169.

u) *Natural hiftory of Birds.* T. II. pag. 118.

x) Mentionem quoque illic inieci binarum iconum Efkimotarum, quarum copiam mihi fecerat perill. BANKS. Idem vero vir generofus meique amantiffimus nuper adhuc tertia imagine alius ex oris Labradoricis feminae me donauit, a celebri artifice Jo. Ruffell Londini ad viuum et naturali magnitudine oleatis coloribus depictae; quae quidem pictura alteri iftorum craniorum adeo ad amuffim refpondet, vt hoc ipfum iftius feminae caluariam fuiffe fufpicatus effem, nifi hanc, (cui nomen Mikkak et cuius in hiftoria miffionis fratrum Moravicorum inter Efkimotas faepius mentio fit,) anno demum 1795, diu poftquam cranium iftud ad manus meas peruenerat, diem fuum obiiffe, ex actis fratrum iftorum didiciffem.

VARIETATIS QVARTAE SPECIMEN.

XXXVIII. *AMERICANI ILLINOICI.*
(— Tab. XXXVIII. —)

Donum cl. Barton, M. D. et Profeſſoris in litteraria apud Penſyluanos vniuerſitate. Erutum eſt, vt me docuit vir humaniſſimus, ex tumulo Indico prope Cayhokiam ad orientale litus fl. Miſſiſipi (circa 40^{mum} gradum lat. boreal.).

Cum in vniuerſum Americana generis humani varietas reſpectu vultus et craniorum formae tranſitum quaſi faciat a Caucaſia ad Mongolicam *y*), facile intelligitur alia eius ſpecimina propius ad hanc, alia contra ad illam accedere. Et ſic Illinoicum de quo agimus caput, minus a Caucaſia quam a Mongolica abeſſe, primo intuitu patet. Singularem vero verticis conformationem, qua inde ab vtriusque lateris ſemicircularibus planis, fere ad perpendiculum ſitis, tecti aut carinae inuerſae in modum aſcendat, barbaris Miſſiſipi accolis artificiali et violenta capitis infantilis preſſione contrahi, autoptae aſſerunt *z*). Orbitae vero huic cranio valde profundae curatis imaginibus Indorum Americae borealis reſpondent, quae oculis altius inter orbitas reconditis notabiles ſunt *a*).

* * *

y) Genuinam huiusmodi tranſitus rationem et ſenſum expoſui in *Handbuch der Naturgeſchichte.* ed. 6. pag. 64. not. *).

z) Cf. *Relation de la Louiſianne ou Miſſiſipi;* in *Recueil des voyages au Nord.* T. V. pag. 14. ed. 3. 1734.

a) Videſis v. c. egregiam Baſirii tabulam, decade prima laudatam, ſeptenos huiusmodi Indorum duces exhibentem.

VARIE-

VARIETATIS QVINTAE SPECIMINA BINA.

XXXIX. *IAVANI.*

(— Tab. XXXIX. —)

Acceptum refero egregium hocce ſpecimen liberalitati viri amiciſſimi cl. FORSTEN, Profeſſoris medicinae in Academia Harderovicenſi celeberrimi.

Characteres primarii. Caluaria oblonga, minus tamen quam in aethiopica hominum varietate a lateribus anguſtata. Frons quoque minus fornicata, et facies latior. Orbitae parum amplae, et margines earum inferiores aeque ac oſſium zygomaticorum facies anteriores rotundatae. Glabella planior cum oſſibus naſi depreſſiusculis quaſi confluens. Narium apertura fere ouata. Maxillae prominentes. Choana anguſtiſſima.

Alia obſeruata. Dentium coronae praeter extremam qua manditur ſuperficiem quaſi fuſco pigmento obductae, quod quidem ſingulari cupedio, quo aſiani Euronoto obuerſi inſatiabiliter delectantur, foliis nempe piperis betle ſimul cum nucleis Arecae catechu et calce manducatis, tribuendum *b*).

* * *

XL. *NOVO - HOLLANDI SECVNDI.*

(— Tab. XL. —)

Perilluſtris BANKSII munificentiae qua collectionem meam iam tot tantisque cimeliis ditauit, et hoc memorabile cranium barbari nouae Cambriae incolae, aeque ac prius illud quod tertia decas exhibet, debeo.

Adeo

b) v. perill. BANKS in Hawkesworthi collectione periplorum iubente Auguſtiſſimo GEORGIO III peractorum. Vol. III. pag. 286. 347 ſq. ed. Londinenſ. ſecundae 1773.

Adeo vero quod ad charaſteres primarios illic enumeratos, iſti vt ouum ouo ſimillimum eſt, vt quidem quid vltro de iis monere poſſim non ſit quod habeam. Nihilominus autem huic decadi inferui, quo luculentius monſtret peculiarem quo inuicem conſpirant habitum, non ſinguli aduentitium, ſed vere gentilitium et natiuum eſſe.

Oſſa vnguis quae priori iſti ſpecimini deerant, in hoc quidem adſunt, attamen valde anguſta.

Alueolus dentis inciſiui medii dextri pridem euulſi, itidem vt in priore illo clauſus, quo quidem et hoc virile cranium eſſe docemur, ſiquidem pueris iſtius Auſtraliae regionis quando adoleverunt, antequam armis vti ipſis conceditur, dens ille ſingularibus ſub ceremoniis et mimicis ludis euellitur, nuper a cl. Collins curate deſcriptis et iconibus illuſtratis *c*).

Idem et egregio ſuo operi imaginem barbari Nouo-Hollandi ad viuum delineatam, inferuit, quae quidem cum vtroque quod exhibuimus gentis iſtius cranio quam perfectiſſime congruit.

c) In Ej. *Account of the Engliſh Colony in New-South Wales* pag. 563 ſqq.

JO. FRID. BLUMENBACHII

PROF. MED. ORDIN. SOCIET. REG. SCIENT. GOETTING. LONDINENS. ET SENENS. ACAD. AMERICANAE ART. ET SCIENT. BOSTON. ITALICAE PISANAE, FLORENTINAE, IMPERIAL. NATVRAE SCRVTATOR. MOSCOVIENS. SOCIET. PHILOS. PHILADELPHICAE, ROTTERODAMENS. HARLEMENS. MEDICAE PARISINAE, MONSPELIENS. LONDINENS. HAVNIENSIS, TIGVRINAE, PARISINAE PHILOMATHICAE, PHILOTECHNICAE, MEDICAE AEMVLATIONIS ET GALVANICAE, VETERINARIAE HAVNIENSIS, NATVRAE CVRIOSOR. BEROLINENS. LINNEANAE LONDINENSIS, ALIARVMQVE PLVRIVM SODALIS, INSTITVTI IMPERIALIS FRANCICI CORRESP.

DECAS QVINTA

COLLECTIONIS SVAE

CRANIORVM DIVERSARVM GENTIVM

ILLVSTRATA.

GOETTINGAE

APVD HENRICVM DIETERICH.

MDCCCVIII.

Quando primum animum ad parandam ex diuerfis per terrarum orbem populis craniorum humanorum collectionem appuli, variam quidem eiusmodi congeriei vtilitatem ad illuftrandam generis humani naturalem hiftoriam perfpexi; neque defuturas mihi occafiones fperaui ex principibus generis humani varietatibus vnum alterumue fpecimen acquirendi. Verum vti iftam fpem fucceffus quem expertus fum vltra expectationem fuperauit, ita et vtilitatem ex ftudio huius fupellectilis deriuandam, longe vberiorem et magis multifariam deprehendi, quam quidem in anteceffum putaram.

Vt enim pauca tantum e multis hic memorare liceat, inferuiit mihi ifta collectio

1. ad quosdam characteres diftinctiuos humano generi proprios conftituendos, quo quidem inprimis dentium inciforum inferiorum fitum erectum, et quod huic pofitioni refpondet, mentum prominulum, refero.

2. ad pulcherrimam et quafi idealem capitis offei formam normalem demonftrandam, cui fcopo v. c. eximium feminae Georgianae cranium (— Dec. III. tab. 21. —) accommodatum eft.

3. ad

3. ad generis humani varietates quotquot hactenus innotuerunt, vni eidemque ſpeciei vindicandas, quae per varios gradus inter binae vniuerſae ſcalae extrema), Aethiopicam ſcilicet et Mongolicam formam, infinitis modis ludit.

4. ab altera vero parte et ad confirmandam diuiſionem generis humani in quinas varietates, Caucaſiam inquam, Mongolicam, Aethiopicam, Americanam et Malaicam.

5 ad explicandam formam mixtam quae nempe populis ex diuerſarum varietatum connubio ortis propria eſt, vt vc. Caſaccis (— Dec. I. tab 4. —), Kirgiſis (— Dec II. tab. 13. —) etc.

6. ad diluendas opiniones de putatitia vultus ſimilitudine inter diſſitas quasdam gentes, quas ideo inter ſe affines et cognatas crediderunt, vt veterum Aegyptiorum cum Sinenſibus, aut horum ipſorum cum Hottentottis.

7. vtique vero ad illuſtrandum ortum quorundam populorum qui capitis conformatione euidenter cum aliis quibusdam conueniunt, vt priſci Guanchi inſularum fortunatarum cum Libyco ſtemmate veterum Aegyptiorum (— Dec. V. tab. 42. —) aut lacutae cum aliis Mongolis (— Dec. II. tab. 15. —)

8. ad explicandas quasdam phyſiologicas diuerſarum nationum proprietates, vc. inſignem odoratum Aethiopum et Indorum Americae borealis (— Dec. I. tab. 9. —)

Verum taceo numeroſas alias obſeruationes quibus quadragintae caluariae quas ex ſupellectile mea ſelectas, quaternis decadibus hactenus ſelegeram, anſam praebuerunt, et his tanquam complementum, quintam adhuc decadem ſubiungo craniorum maxime memorabilium et rariſſimorum; quibus tandem vnicas maioris momenti lacunas in iſta collectione (quae dum haec ſcribo 134 continet ſpecimina), feliciter expletas eſſe dicere auſim.

VARIE-

VARIETATIS PRIMAE
SPECIMINA BINA.

XLI. Armeni.

(— Tab. XLI. —)

Equidem e Caucasia varietate, vtpote quam pro primigenia habere cum physiologica tum historica argumenta suadent, primum prodeat caput osseum Armeni, cuius gentem ad antiquissimas omnium referre, imo vero quasi pro aboriginibus humani generis habere licet, siquidem ex Armeniae montosis iugis post noachicum diluuium orbis terraquei incolas denuo deriuatos accepimus.

Debeo hoc cranium amicitiae Cl. Hacquet, anatomes professoris in academia Lembergensi.

Viri est, 67 annorum, dum in viuis esset, ipsi Hacqueto probe noti.

Habitu suo proxime ab eo abest quem iudaea gens prae se fert, maxime si nasum aduncum et mentum prominulum spectes, vtpote in quibus simillimum est caluariae iudaei centenarii quod antea exhibui (— Dec. IV. tab. 34. —). Et in vniuersum luculentam analogiam quae gentilitium vtriusque nationis vultum intercedit, tum mihi ipsi in curiis mercatorum videre licuit, quas praesertim Amstelodami et Londini ea caussa studiose frequentaui, vt diuersarum gentium natiuos characteres inuicem conferrem; tum vero et a curatissimis et quasi graphicis Armeniorum descriptoribus annotatum est, e quorum numero ipsum Hacquetum in historia itineris per Daciae et Sarmatiae carparicos montes a), et Cl. Georgi in classica de gentibus quae vniuersum Russicum imperium inhabitant opere b), nominasse sufficiat.

 Et

a) *Reisen durch die Dacischen und Sarmatischen Karpathen* T. II. p. 208.
b) *Beschreibung aller Nationen des Russischen Reichs.* p. 451.

Et quidem ille, qui ipſe magnam Europae partem inuiſit, expreſſe memorat, et hoc Armeniis cum Iudaeis eſſe commune, quod gentilitium iſtum vultum vel in remotiſſimis regionibus, etiamſi eas per longam iam generationum ſeriem inhabitarint, immutatum tamen ſeruent; imo et infantes eorum a patre Armenio ex matre alius gentis natos, nihilominus paternae ſtirpis phyſiognomiam tantum non plane intemeratam prae ſe ferre.

Characteres primarii. Naſi oſſa valde exporrecta, a lateribus compreſſa, et acuto dorſali iugo decurrentia. Frons reclinata. Glabella prominens, et tubera ſinuum frontalium turgida. Maxilla vtraque anguſta.

Alia obſeruata. Caluaria tenuis, proportione leuis. Meatus auditorii externi anguſti.

XLII.

XLII. Guanchi Teneriffensis.

(— Tab. XLII. —)

Inter cimelia musei mei anthropologici refero integram mumiam veteris *Guanchi c)*, pretiosum donum perill. Banksii cuius munificentim toties iam expertus sum.

Quantum ex vniuersi corporis habitu, thoracis ad ilia relatione, clauiculis etc. coniicere licet, muliebre est cadauer, cum ex antro sepulcrali subterraneo Teneriffae Londinum afferebatur, pro more priscarum istarum in insulis fortunatis aboriginum, totum quantum coriis caprinis, quae iam soluta seruo, curiose insutum *d)*.

Ipsum corpus plane inodorum mirum in modum exsiccatum *e)*, ita vt ossibus musculi firmiter adhaereant, integumentis quae vocantur communibus stricte obtecti, ventribus vero encephali, thoracis et abdominis viscera adhuc contineantur.

Omnia vero adeo exsucca et leuia vt totum cadauer non nisi septem libras cum dimidia pondere aequet, cum tamen vel solum sceleton excarne feminae eiusdem staturae, et rite ceteroquin siccatum at minimum denas libras pendat.

Caput mumiae quod hic solum exhibemus, faciali parte latius est, non quidem vt in mongolica varietate iugalibus ossibus fere in eodem horizontali plano vtrinque extantibus, attamen vt in eo vulgari veterum Aegyptiorum vultu quem alias a binis aliis quem in istius gentis monumentis videre licet distinximus *f)*, quorum

c) Verbum *Guan* lingua istius gentis hominem denotat. v. Jos. de Viera (y Clavijo) *Noticias de las Islas de Canaria.* T. I. p. 131.

d) Cf. Edm. Scory in Purchas's *Pilgrimage* p. 787.

e) Modum quo sacerdotes Guanchorum funera haec parabant, curate describunt Abreu de Galindo in Glas's *History of the Canary Islands* p. 151. et Viera l. c. p. 175.

f) In *philosophical Transactions for* 1794. P. I. p. 191. Cf. et Paulini a S. Bartholomaeo *mumiograph. musei Obiciani* p. 25.

quorum quidem alter propius ad Aethiopicum alter ad Indicum accedit. Vertex depreſſior; occiput tuberoſum; frons ſpatioſa; limbus orbitae ſuperciliaris ad proceſſum orbitalem externum ſ. malarem valde protuberans; inferior faciei pars a naribus ad mentum breuior; maxillae inferioris curuatura magis arcuata quam elliptica, mentumque rotundatum; coronae vero dentium primorum inferiorum (nam ſuperiores pridem ceciderant) neutiquam ſcalpriformes ad demordendum aptae, verum obtuſae, fere cylindricae, extima ſuperficie plana detrita, verbo tales quales pridem ab aliis et a me, ipſo (— Dec. I. ad tab. 1. et Dec. IV. ad tab. 31. —) in variis mumiis aegyptiacis annotatae ſunt. Verum his conformationis ſingularis characteribus alia quoque accedunt momenta quibus priſci inſularum fortunatorum incolae etſi tota fere Africae borealis latitudine a veteribus Aegyptiis diuiſi tamen cum ipſis conueniunt, quo praeſertim tum ſingularis defunctos condiendi ritus pertinet, itidem ſacerdotibus pollinctoribus commiſſus, vt et lineae coralliorum quibus mumiae Guanchicae aeque ac aegypticae paſſim ornatae reperiuntur; tum vero et linguarum congruentia, ſiquidem Cl. Marsden ex vocabulario Tuarikorum Aegypto vicinorum, quod deſideratiſſimus Hornemann noſter apud eos collegerat, affinitatem linguae eorum cum ea Numidarum ſeu Berberorum demonſtrauit g), quam ipſam iterum cum Guanchica Canarienſium inſularum conuenire notum eſt. Ex quo triplici conſenſione vultus inquam gentilitii, linguarum et rituum peculiarium, communem tum alterius Aegyptiorum ſtemmatis, tum Guanchorum a Libycis ſ. Numidicis aboriginibus ortum, aut ſaltem cognationem eorum, probabiliter coniectare licebit.

g) v. Hornemann's *Tagebuch ſeiner Reiſe von Cairo nach Murzuk* p. 235.

VARIE-

VARIETATIS SECVNDAE SPECIMINA BINA.

XLIII. Lapponis.

(— Tab. XLIII. —)

Cum Perill. Thunberg a populari quodam docto aliquandiu nobiscum Goettingae verſato acceperat diu iam ſed hactenus incaſſum me deſiderare Lapponis cranium, pro ſingulari qua excellit tum humanitate tum naturalis hiſtoriae cultores iuuandi ardore, non deſtitit donec ope amici qui inter Lappones ſacerdotis munere fungitur, bigam iſtius gentis craniorum, alterum maris alterum feminae acquireret, mihique beneuole transmitteret. Vtrumque ex ſepulcris templi hodie derelicti erutum eſt, in quo ante 24 et quod excurrit annos plures Lappones baptiſati inhumati erant, quorum ſceleta iam ſimul cum veſtimentis ſuis ex renonum pellibus confectis, reſtabant. Quoduis eorum vt alteri ſimillimum ita et ad amuſſim tam cum graphicis claſſicorum de Lapponibus auctorum deſcriptionibus *h*) conuenit, quam cum fidiſſimis quae paſſim extant eorum iconibus *i*), vt et cum vultu virginis Lapponicae quam ante decennium in comitatu nobilis cuiusdam Diuionenſis ex boreali iſta regione reducis et me viſitantis videre mihi exoptata contigit occaſio.

Characteres primarii. Cranium proportione ſtaturae magnum. Habitus in totum qualis mongolicae varietati ſollemnis eſt. Caluaria fere globoſa. Oſſa iugalia extrorſum eminentia. Foſſa malaris plana. Frons lata. Mentum prominulum acuminatum.

Alia obſeruata. Palati fornix complanatus: Fiſſurae orbitariae inferiores ingentes. Foſſae iugulares vltra modum diuerſae magnitudinis; dextra ampliſſima.

h) Praeter notiſſimos de Lapponibus auctores, Schefferum, Regnard, Högström al. nominaſſe liceat opuſculum ab ipſo Lappone editum ſ. t. *kurze Lappländiſche Beſchreibung. von* Nic. Öhrs, *gebohrnem* Lappländer *und der freyen Künſte Befliſsnen.* Hannov. 1704. 8. De auctore qui magnam Europae partem peragrauerat et Regibus Carolo XI. Sueciae, Ludovico XIV. Galliae, Georgio I. magnae Britanniae et Imperatori Ruſſorum Petro innotuerat, deque admiranda facilitate qua linguas exoticas didicit, cf. Weberi *verändertes Ruſsland* et Schoberi *memorabilia Ruſſico Aſiatica* in Mülleri *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte* T. VII. p. 100.

i) v. c. in Matth. Consett's *Tour through Sweden.* Lond. 1789. 4.

XLIV. Sinensis.

(— Tab. XLIV. —)

Cl. Jassoy M. D. Batauiae in India orientali phyficus et nofocomii medicus primarius, quondam auditor meus dilectiffimus, opportunitate vfus quam grauia fua munera ipfi praebent, mei memor maxime memorabilia diuerfarum gentium Indicarum crania non folum collegit fed et nitide parauit, mihique iunctim cum curata notitia quae ad hiftoriam cuiusuis attinet, eaque tum ex diariis nofocomii, tum fi hominum fuerant legali quod vocant fectione obductorum ex actis iudicialibus excerpta mihi transmifit.

Eft et inter ea quod hic exhibetur caput Sinenfis cui nomen fuerat Tan fayko, qui a. 1803. aetatis anno trigefimo aut quod excurrit in nofocomio Batauiae lethali capitis vulnere obierat *k*).

In vniuerfum quidem habitu fuo propius a Mongolica varietate quam ab vlla ceterarum abeft, haud parum tamen a gemino Calmuccorum vultu differt quem quafi pro normali typo iftius ftemmatis habere licet *l*). Longe maior etiam inter Sinenfes quam apud Calmuccos vultus varietas, quod mihi ipfi obferuare contigit, cum Amftelodami in publico diuerforio (Belg. *het Gafthuis*)

21 Si-

k) Adiecit quoque cl. Jassoy ipfi cranio integrum nodum capillorum cadaveris, qui fi cum aliis compararentur, quales ex maxime memorabilibus per orbem terraqueum gentibus mihi comparaui, praeter nigredinem rectitudine et maiori craffitie infignes funt. cf. Staunton's *account of an Embaffy to the Emperor of* China T. II. p. 367. "*Their hair fo thick and ftrong, that, comparatively, they liken the hair of Europeans to the pile or fur of the fmaller animals.*"

l) Hinc et quod iam alias monui, in quauis quinarum varietatum principalium generis humani, vnam alteramue eius gentem adhuc a reliquis diftinguere et quodammodo fubdiuidere licet; vt a Caucafia, *Hindoftanicam;* a Mongolica, *Sinenfem;* ab Aethiopica, *Hottentotticam;* ab Americana boreali, *auftralem;* denique a fufco Malaicae varietatis ftemmate, nigricans *Papuenfe* etc.

21 Sinenſes nautas curatius contemplare data fuerit exoptata occaſio *m*).

Oſſeum de quo hic agitur caput praeter alia dorſo naſi profundius concauo praeſertim autem ſingulari fere ſubgloboſa rotunditate partis alueolaris maxillae ſuperioris notabile eſt, cui et arcuata curuatura dentium anteriorum ſuperiorum, praeſertim quoad radices eorum, reſpondet. Conuenit cum hac ſtructura quod Duhalde de peculiari dentium ſuperiorum apud Sinenſes directione memorat *n*), cui quidem Osbeck tribuit quod ipſi quaedam verba ſingulari et aliis gentibus inimitabili ratione pronuncient *o*).

Ceteroquin egregium hocce cranium perfectiſſime congruit cum praeſtantiſſima icone nautae Sinenſis qui aliquamdiu Havniae degens a ſummo imaginum pictore Jens Juel artis graphicae profeſſore Regio, pictura olearia maſcule exhibitum eſt, quod iam Cl. Scheel, medici apud Havnienſes celeberrimi fauore, muſeum meum ornat.

m) Ex ipſa hac quam innuimus vultus Sinenſium varietate explicare licebit diuerſas auctorum in deſcribendis eorum craniis obſeruationes, ſicubi v. c. Camperus ea Vtahitenſibus ſimiilima eſſe dicat, cum contra illud de quo hic agitur ab Vtahitenſi quod antea exhibuimus (— Dec III. tab. 26. —) mirum quantum diſcrepet; aut ſi Daubentonius bina Sinenſium capita oſſea in muſeo Pariſino nullo notabili charactere ab iſtis ſuae gentis differre ſcribat.

Quod vero Linneus in ſyſtemate naturae Sinenſes macrocephalos capite conico vocet et cum Alpium et Patagoniae incolis ad *monſtroſas* humani generis varietates releget, ni fallor vnice de ſacerdotibus eorum mendicantibus intelligendum quibus Nieuhofius capita violentis et diu repetitis artificiis monſtroſe deformari, quondam contenderat. v. Nic. Melchis. Thevenot *Rélations de divers voyages etc.* T. III. p. 67. fig. 11.

n) *Deſcription de la Chine.* T. II. p. 275. ed. Haganae 1736. 4.

o) *Reiſe nach Oſtindien und China* p. 226.

VARIETATIS TERTIAE SPECIMEN.

XLV. Bosjesmanni Hottentottae.

(— Tab. XLV. —)

Cl. Lichtenstein M. D. Helmſtadienſis iam feliciter redux ex itinere Africano cuius vberiorem notitiam poſt praeſtantiſſima ſpecimina in anteceſſum ab eo edita auide expectant omnes quorum hiſtoriae naturalis ac ethnologiae exoticae incrementum intereſt, praeter innumera alia quae ex triplici naturae regno per magnum Africae auſtralis tractum ab ipſo tanto ſolidioris doctrinae penu inſtructo, peragratum collegit, etiam quatuor crania memorabilis iſtius Hottentottarum ſtemmatis retulit quod inde a Sec. XVII. medio, hominum ſiluaticorum (Belg. Bosjesmannen) vulgari etſi minus congruo nomine innotuit *p*). Quaterna haec capita adeo perfecte inuicem conuenire compertum habemus *q*), vt difficile fuerit tantam ſimilitudinem inter bina Europaeorum crania reperire. Integerrimo eorum vir humaniſſimus ſupellectilem meam ditauit, cui eo maius pretium accedit quod et facialem cutim cum ſubiectis muſculis adiunxerit, quam a recenti cadauere artificioſe ſoluit, et apto liquore ita ſeruauit, vt iam eam ſiue ipſi cranio ſiue gypſeo eiusdem ectypo ſuperinducere adeoque ipſam barbari iſtius imaginem viuidiſſimam repraeſentare

p) "*The Bosjesmans ſeem to be the true aborigines of the* (*Hottentot* —) *country unmixed with any other tribes of people.*" Jo. Barrow in *Travels into the interior of* Southern Africa T. I. p 158. cf. quoque Kicherer's *Narrative of his miſſion to the* Boſchémen in *Transactions of the Miſſionary Society* vol. II. N. I. p 6. Sane longe a vero aberrare qui vulgo Buſchmannos pro fugitiuis Hottentottis habuere, pluribus demonſtrabit cl. Lichtenstein in ipſo quod iam de itinere ſuo ad prelum parat opere Cauendum interim ne forte Buſchmannos cum Beetjuanis ſ. Huswannis confundas vtpote quae bina ſtemmata vere vt Hottentottae proprie ſic dicti a Caffris differunt. ſiquidem Beetjuanos ab his, Hottentottas vero a Buſchmannis ortum duxiſſe veriſimillimum eſt.

q) v Gottl E. Schulze *über* Gall's *Entdeckungen die Organe des Gehirns betreffend* p. 26. vbi et V. Cl curatam horum craniorum vt et vberiorem de Buſchmannis notitiam dat a Lichtensteinio ipſi ſuppeditatam.

ſentare liceat. Viri eſt ſexagenarii, ex ea Africae auſtralis regione quae fluuium Aurantium (Belg. *Oranje-revier*) et Sacci (*Zack-revier*) interiacet, qui quidem poſtquam per triginta annos rapina et praedatione colonis Batauis praeſertim in diſtrictibus Roggeveld et Nieuweveld formidabilis fuerat, demum m. Maio 1805. comprehenſus eodem anno decurrente in carcere obiit.

Characteres primarii. Cranium anguſtum, ad latera compreſſum, minus tamen quam in Aethiopibus genuinis. Oſſium caluariae proprie ſic dictorum vniuerſa compages ſ. receptaculum encephali pro portione mire depreſſum, retrorſum in occipite valde elongatum. Tubera frontalia prominula. Frons ipſa fere ad perpendiculum deſcendens. Naſi oſſa peranguſta, ſimul autem cum proceſſuum naſalium in oſſibus maxillaribus facie antica, fere in eodem plano horizontali poſita, ita vt vniuerſa area naſalis orbitas diſcriminans a glabella vsque ad narium aperturam decliuis et late explanata descendat. Nares internae anguſtae. Oſſa turbinata exigua. Proceſſus malaris oſſium maxillarium deorſum elongatus et quaſi vncinatus. Mentum prominulum, mire anguſtum et peracutum. Coronae dentium, praeſertim inciſorum ſuperiorum fere in totum detritae *r*).

Alia obſeruata. Oſſa caluariae ſuperiora, verticis inquam, frontis, et pars ſquamoſa temporalium tenuiſſima, fere translucida. Oſſicula naſi inuicem concreta. Pars malaris et ſphenoidea orbitae ſiniſtrae vere abſorbta, ita vt paries exterior foraminis oculorum magno hiatu quaſi pertuſus appareat.

Vniuerſo ceteroquin habitu memorabile hocce cranium perfecte conuenit cum binis Boſchmanni viri eiusque vxoris ad viuum in diſtricto Roggeveld delineatis imaginibus quas Perill. Banks ex magno ſuo periplo reportauit, mecumque cum tot aliis exoticarum gentium curatiſſimis picturis humaniſſime communicauit.

r) v. Barrow's *voyage to* Cochinchina p. 382. "*It was remarked that the oldeſt* Bosjesmans *they ſaw, had not loſt a ſimple tooth, but that in many inſtances they were worn down in a remarkable manner to mere ſtumps.*"

VARIETATIS QVARTAE
SPECIMINA TERNA.

XLVI. Atvri Orinoccani.
(— Tab. XLVI. —)

Alex. de Humboldt, quem et meis quondam praelectionibus interfuisse perassiduum et maximae spei auditorem gloriari mihi liceat, veteris amici vel in extremo nouo orbe quem itineribus suis impense illustrauit memor, praeter alia quibus apparatum meum rerum naturalium adauxit, inprimis acceptissimo dono cranii de quo hic agitur me affecit, cuius historiam ex ipsis viri perillustris litteris subnectere liceat.

Extitit quondam in ea nouae Andalusiae interiore et parum cognita parte quae altum Orinocum ad ingentes Aturi et Maypuri cataractas s) adiacet, populus Aturorum hodie extinctus, qui defunctorum cadauera magno numero et partim singulari modo curata, in cryptis subterraneis sepeliebat, quibus rupes graniticae in ipsis istis cataractis eminentes, excauatae sunt. Vna harum speluncarum, Atarnipensis nempe, quam indefessus ille peregrinator non sine periculo inuisit, ad sexcenta continebat cadauera, quorum quoduis corbe seu sacco inuolutum erat, ita tamen vt aliis horum inuolucrorum nuda ossa siue candida siue Bixae orellanae rubore tincta, aliis vero eadem mumiarum in modum bitumine et plantarum foliis permixta continerentur; imo vero et praeterea sarcophagi ex argilla non cocta parati et crocodilorum figuris picti adstarent 4 pedes longi, 3 lati et toti quanti ossibus repleti.

Cranium quod iam generosi viri cura ex isto sepulcrali antiquissimo recessu in meum museum transiit eum habitum prae se fert quem ipse iam in egregia dissertatione de Americae incolis aboriginibus descripsit t). Propius ille a Mongolico quam ab Aethio-

s) Locus harum cauernarum sepulcralium notatur sub nomine *Raudal di Atures* in mappa geographica apud Ant. Caulin, *historia corographica natural y evangelica de la* nueva Andalucia. Madr. 1779. fol. Sitae sunt sub 5° 39′ lat. boreal. et 51° longit. occid. inde ab ins. Ferri.

t) In cl. Biester *neue Berliner Monatsschr.* T. XV. p. 197.

Aethiopico abeſt. Zygomata quidem non adeo quam in illis complanata et extrorſum eminentia, attamen latiora quam in Aethiopibus, a quibus praeterea et caluariae et mandibulae inferioris latitudine differt. Frons valde reclinata elatiore linea per medium eius decurrente dirimitur. Narium apertura cum vniuerſa olfactus officina ampliſſima; orbitae contra pro portione anguſtiores. Textura totius caluariae mire compacta et perdura, in locis durante longiſſima vectura attritu politis marmori aemula.

XLVII. Brasiliani.

(— Tab. XLVII. —)

Cum ante aliquot annos illuſtriſſimus Araujo Luſitaniae ſtatus miniſter, tam ſummis in rempublicam meritis quam omnigena eruditione aeque clariſſimus, me inuiſeret, egoque obiter memoraſſem poſt repetita et varia, aſt hactenus incaſſa conamina ſpem denique me deficere obtinenendorum ex America Luſitanica craniorum indigenorum. Ille contra ſe omnem nauaturum operam promiſit qua mihi vnum alterumue maxime genuinum Indi Braſiliani caput oſſeum compararet. Hincque Vlyſſiponam reuerſus curauit vt, nutu ipſius Supremi Regiminis Regii, Gubernium Parae Braſileenſe iuberetur deſiderata barbarorum indigenorum crania transmittere. Quod quidem ita exſecutum eſt vt non ſolum tam virile quam femineum iſtius gentis cranium adueheretur, verum et tanquam rariſſimum cimelium additum eſſet integrum Indi Braſilienſis caput integerrimum admiranda plane et fere incomprehenſibili ratione mumiae ad inſtar conditum et omni ornatu quem defunctus pro gentis ſuae more quondam geſſerat adhuc inſtructum. Quae omnia ſingulari cura perilluſtris de Mello Franco medici apud Vlyſſiponenſes aulici feliciſſimi, qui quidem ipſe in Braſilia natus diu illinc degerat, ad manus meas peruenerunt.

Miro artificio praeparatum caput non quidem a totius cuiusdam corporis medicato funere ſeparatum eſt, ſed ſtatim poſt mortem defuncti abſciſſum fuiſſe oportet, ſiquidem cutis quae mandibulae inferiora

inferiora tegit et colli anticae parti praefixa erat, aequaliter tenſa et fere vsque ad foramen magnum occipitale retracta et absque vlla ſutura ſolis bituminibus arcte reliquo capiti inferiori quaſi agglutinata eſt; quod quidem non niſi in recenti cadauere fieri potuiſſe vel primo intuitu apparet *u*).

Cutis ipſiſſimum adhuc ex cupreo fuliginoſum colorem prae ſe fert qui Braſilianis natiuus eſt.

Capillamentum circum verticem plane abraſum, in ipſo vertice ſuperſtes quidem ſed breue, pone aures longius, in vniuerſum nigerrimum rigidiusculum *x*).

Barba tenuis in labro ſuperiori et ſparſim in mento *y*).

Orbitae et os duro bitumine repleta. Clauſas palpebras ſignificant bacilli oſſei vtrinque bini paralleli approximati ex dentibus Saviae *capybarae* ſcalpti et bitumini firmiſſime inhaerentes. Ori contra infixa ſunt bina extrema laquei goſſypini bipedalis longitudinis, quo vt coniectari licet caput ipſum ſuſpendebatur.

Auris vtriusque cartilagineae longis inciſuris pro more gentis innexi ſunt craſſi flocci filorum goſſypinorum.

Ipſe denique ornatus frontalis ex pulcherrimis pennis auium indigenarum, Tantali *rubri*, Ramphaſti *tucani*, et Pſittacorum praeſertim *macaonis* et *araraunae* compoſitus et funiculis goſſypinis artificioſe contextus eſt *z*).

Omiſi haec in icone vt capitis ipſius forma eo melius appareret, quod quidem depreſſum breue et fere globoſum exacte reſpondet deſcriptioni Equitis PINTO vicecomitis DE BALSEMAM qui Braſilianorum faciem magis ab ouali remotam eſſe ait quam in vlla alia fortaſſis gente *a*).

u) Pluribus noui orbis barbaris populis moris erat, Cazicorum ſuorum defunctorum capita a reliquo cadauere ſeparere et ſeorſim ſeruare. cf. v. c. HERRERA, *hechos de los Caſtellanos* Dec. III. L. IV. p. 164. ed. Madr. 1601. et ZOEGA *de orig. obeliſcorum* p. 270.

x) v. ANT. KNIVET in PURCHAS's *Pilgrims* T. IV. p. 1228 ſq.

y) v. BARROW's *voyage to* Cochinchina p. 110. de Braſilianis quos ipſe viderat: "*the beard was viſible only on the upper lip and under the chin.*"

z) LERY in DE BRY *Americae* P. III. p. 166. it. MARCGRAV p. 270.

a) ap. ROBERTSON, *hiſtory of America* T. II. p. 403. ed. Baſil.

XLVIII.

XLVIII. Feminae Brasilianae.

(— Tab. XLVIII. —)

Caput paruum, eleganter conformatum. Frons globofa. Nafus depreffior, ampla tamen olfactus officina *b*), etiam finus frontales tuberofi, quod in feminis rarum. Maxilla fuperior parum prominens; inferioris arcus ellipticus magis, non vt in aethiopibus parabolicus.

Conuenit in vniuerfum tam cum capite quod antecedente tabula exhibuimus, quam cum eximiis iconibus militis barbari Brafiliani *c*) et feminae iuuenis eiusdem gentis quae auctore celebri pictore Francisco Post *d*) in pinacotheca Regis Daniae adferuantur, et quorum egregia apographa manu cl. Abildgaard artis pictoriae Profefforis apud Haynienfes elaborata, cl. Neergaard M. Dri debeo.

b) Conueniunt cum ea, quae de odoratus Brafilienfium acumine paffim memorantur, vt in Cl. d'Abbeville *hiftoire de la miffion en l'isle de Maragnon* p. 311. "*Ils ont l'odorat fi parfaitement bon qu'ils recognoiftront par iceluy feulement, non plus ne moins qu'un chien, fauf l'humanité, la pifte de leurs ennemis; et difcernent facilement par l'olfact deux perfonnes de diuerfes nations.*"

c) Ex eorum numero quorum integras turmas fclopetis et enfibus rite armatas, Jo. Mauritius Naffouicus Brafiliae quamdiu a Batavis occupata erat, gubernator, formari iufferat. v. J. P. Augspurger's *Seereifen nacher* Brafilien p. 23. 26. 41.

d) Quem idem Mauritius aeque ac Marcgrauium et Pifonem fecum in Brafiliam duxit. v. Houbraken *Schouburgh der Nederlantfche Konftfchilders* T. II. p. 343.

VARIETATIS QVINTAE SPECIMINA BINA.

XLIX. Buggessi Macassarensis.

(— Tab. XLIX. —)

Ex memorabili Indicorum craniorum collectione qua apparatum meum ditasse Cl. Jassoy Batauiae medicum supra iam memini.

Viri est 30 circiter annorum nomine La Tua, qui lethali vulnere in nosocomio Batauiae an 1803. obierat.

Buggessi s. Bugginesi ex quibus ortus erat, singulare plane Malayicae varietatis stemma in australi insulae Celebes plaga constituunt *e*) ab ipsis reliquis Macassaribus vti peculiari plane lingua et propriis literarum formis et scribendi modo, ita et si ex cranii de quo agimus conformatione aliquid coniectari licet, vultu suo ab aliis Malayicis gentibus haud parum diuersum. Siquidem illud memorabili habitu quibusdam sui partibus aethiopico vultui appropinquare in aliis contra ad mongolicum quodammodo accedere videtur. Vti enim facies decliuis et alueolaris portionis ossium maxillarium prominentia cum valde obliqua dentium inciforum superiorum directione caput hoc a latere spectatum aethiopico haud absimile reddit, ita contra idem ab antica facie spectatum, insigni latitudine ossium iugalium et orbitarum plano latoque naso longe a se inuicem distantium amplitudine etiam mongolici quid prae se ferre videtur.

Praeterea dentibus primoribus superioribus vitrea substantia in facie antica maximam partem gentium istarum more, coticulae ope deleta est *f*), omnes vero dentes continuo masticatorii vsu ex pipere betel et areca cum calce viua compositi, densa et fusco-nigricante crusta obducti *g*).

e) Cf. Forest's *voyage from Calcutta to the Mergui — Archipelago* et Radermacher in *Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap* T. III. p. 206. Iconem Buggessi v. in Valentyn's *Oostindien* T. II. p. 182. tab. 41.

f) Pluribus de hoc ritu egi libro *de generis hum. varietate* p. 230. ed. 3.

g) Cf. Decad. IV. ad tab 39.

L. Mar-

L. MARQVESANI.

(— Tab. L. —)

Debeo rariſſimum et eximium hocce cranium amicitiae dilectiſſimi quondam auditoris, Cl. LANGSDORFF M. Dris et indefeſſi naturalis hiſtoriae ſcrutatoris, qui in nupero memorabili periplo, Ruthenorum Auguſtiſſimi Imperatoris iuſſu, duce perilluſtri et longe meritiſſimo DE KRUSENSTERN, abſoluto, in Nukahiwah primaria nouarum Marchionis inſularum *h*) acquiſiuit, mihique dum adhuc per biennium in Aleuticis inſulis et vicinis Americae borealis oris remanet, interim per ſocios laborum et ſtudiorum in tanto itinere feliciter in Europam reduces, dono miſit.

Incolae harum inſularum ab omnibus qui eas inuiſerunt Europaeis, vno ore pro pulcherrimis quod corporis ſymmetriam et proportiones attinet, non immenſi tantum maris pacifici inſulanorum, ſed et reliqui qua late patet orbis terraquei gentium, declarantur *i*), quod praeſertim Cl. TILESII, Ruſſorum Imperatori ab aulae conſiliis, meique amantiſſimi curatae dimenſiones viri iuuenis Marqueſani teſtantur *k*), quas iunctim cum inſigni apparatu iconum rerum naturalium peritiſſima manu ab ipſo in

 itinere

h) Malo more plerique nuperorum nautarum qui ad haſce inſulas appulerunt diuerſa noua nomina ipſis impoſuerunt; hinc v. c. a gallo MARCHAND vocantur *Iles de la Revolution*, ab anglo VAN COUVER *Hergeſt's Islands*, a Boſtonio-Americano ROBERT *Washington's Islands*. Aptiſſime vero nominantur *Novae Marqueſanae* cum vicinae ſint antiquioribus eiusdem nominis quae ab Hiſpano navarcho ALV. DE MENDANA iam a. 1595 inuiſa et deſcripta pridem Europaeis innotuerunt.

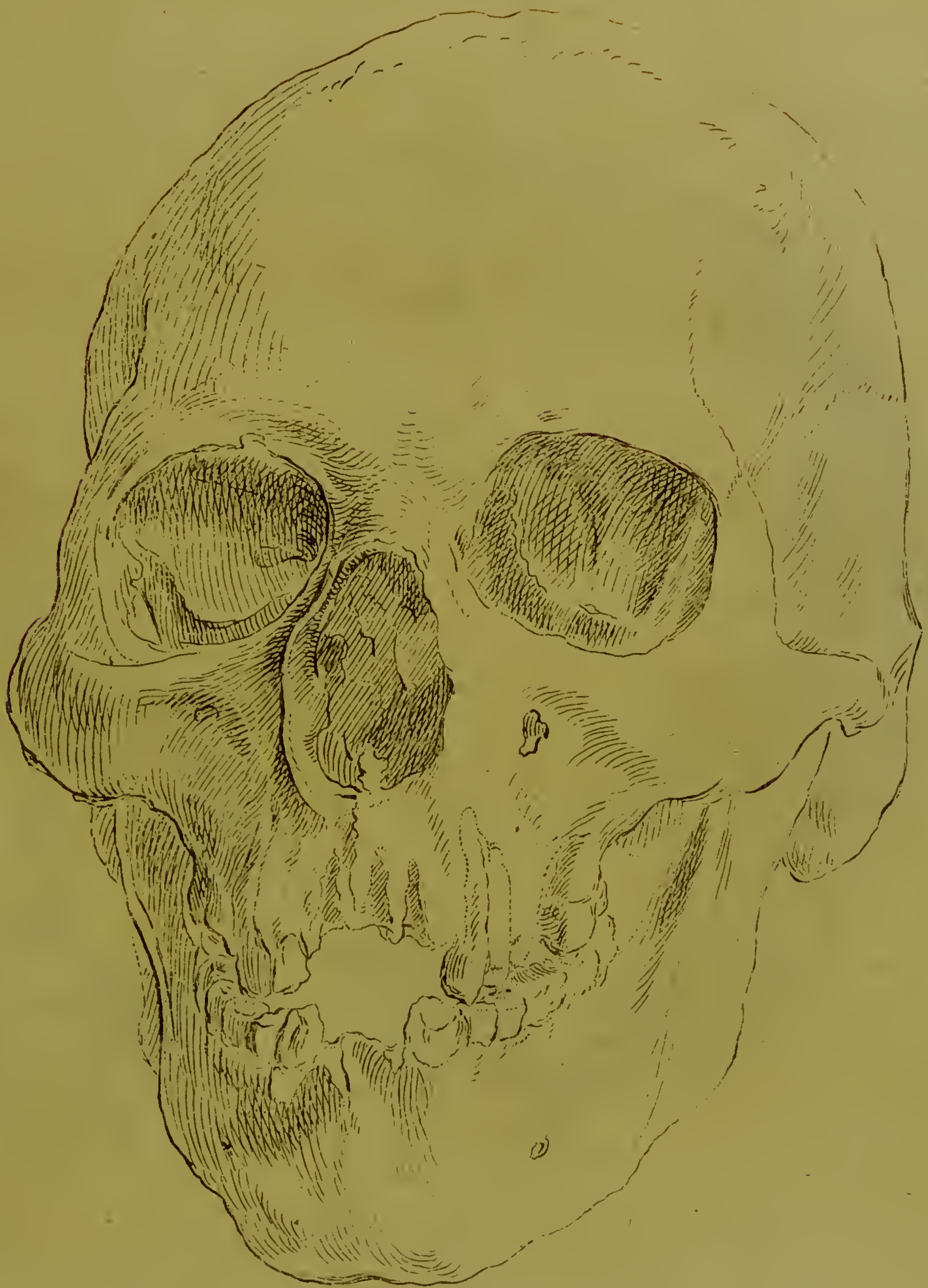
i) v. COOK's *voyage to the South pacific Ocean* T. I. p. 308. "*The inhabitants of the* Marqueſas, *collectively, are without exception the fineſt race of people in this ſea. For fine ſhape and regular features they perhaps ſurpaſs all other nations.*"

k) v. eas in VOIGTII *Magazin für den neueſten Zuſtand der Naturkunde* T. XII. p. 195. et in eiusdem promptuarii, T. XI. p. 299. iconem manus reginae Nukahiwenſis a LANGSDORFFIO curate delineatam, vt ſpecimen exhiberet eximii artificii et ſymmetricae elegantiae qua memorabiles iſti inſulani corpora ſua a capite vt aiunt vsque ad calcem ſcarificando mirifice pingunt (quod vulgari Otaheitarum idiomate *tatower* vocatur).

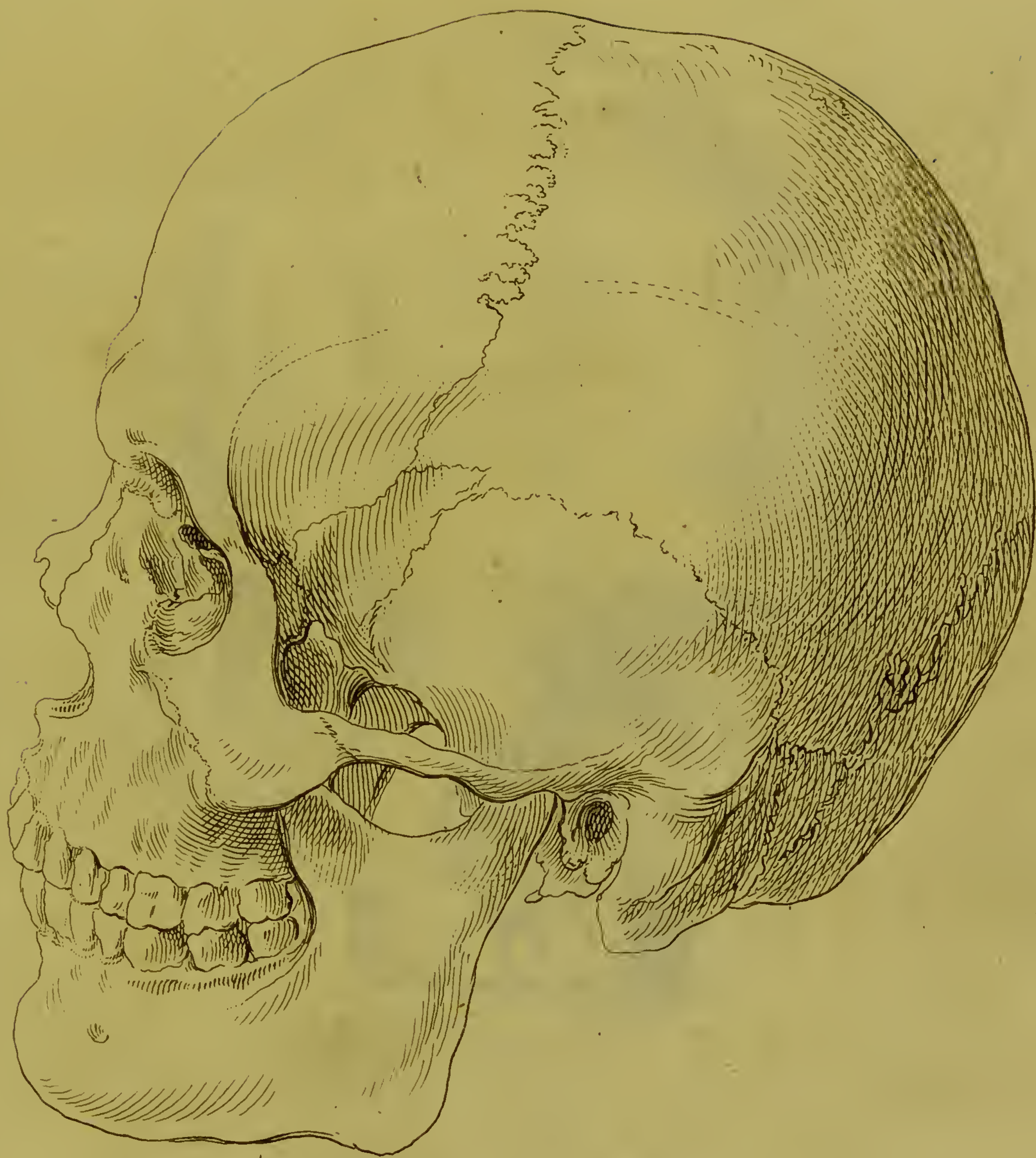
itinere delineatarum et doctiſſima earum descriptione mecum amice communicauit.

Cranium ipſum Marqueſani vti totali quidem habitu propius abeſt ab eo Otaheitae quod alias (— Dec. III. tab. 26. —) exhibui, ita et in ſingularium partium fabrica peculiari, vt v. c. iugo elatiore quod frontem mediam ad ſuturae locum percurrit etc. attamen conformationis elegantia hoc ipſum longe excedit, ad latera magis compreſſum, verticis fornice pulchrius arcuato, bregmatibus non adeo tuberoſis, ſuperciliis oſſeis prope naſum minus tumidis aliisque vel ex iconum comparatione patentibus momentis.

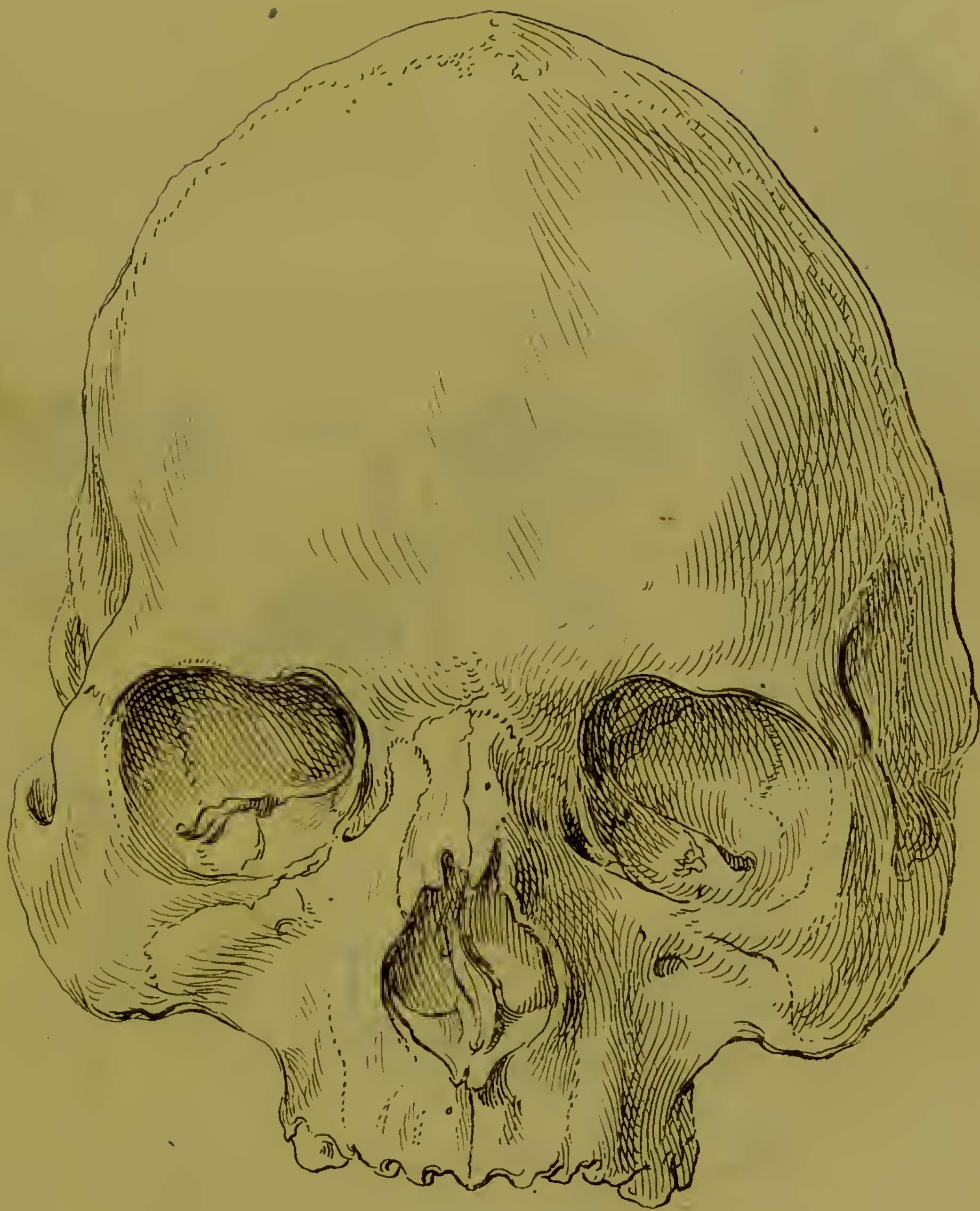
Ceteroquin caput hoc ſingulari modo pro more bellicoſis iſtis anthropophagis ſolemni, qui nempe occiſorum crania tanquam trophaea ſecum geſtare ſolent, ligatum et ad ſuſpendendum aptatum eſt; quo quidem fine cingulum ex corticis nucem cocos ambientis fibris artificioſe plexum per narium meatum decurrens mandibulam inferiorem cum ipſa caluaria firmiſſime iungit, quod et praeterea ligneo cylindro narium aperturae intruſo eo magis immobile redditur; funiculus autem ex iisdem fibris contextus ſuſpendendo capiti inſeruit.



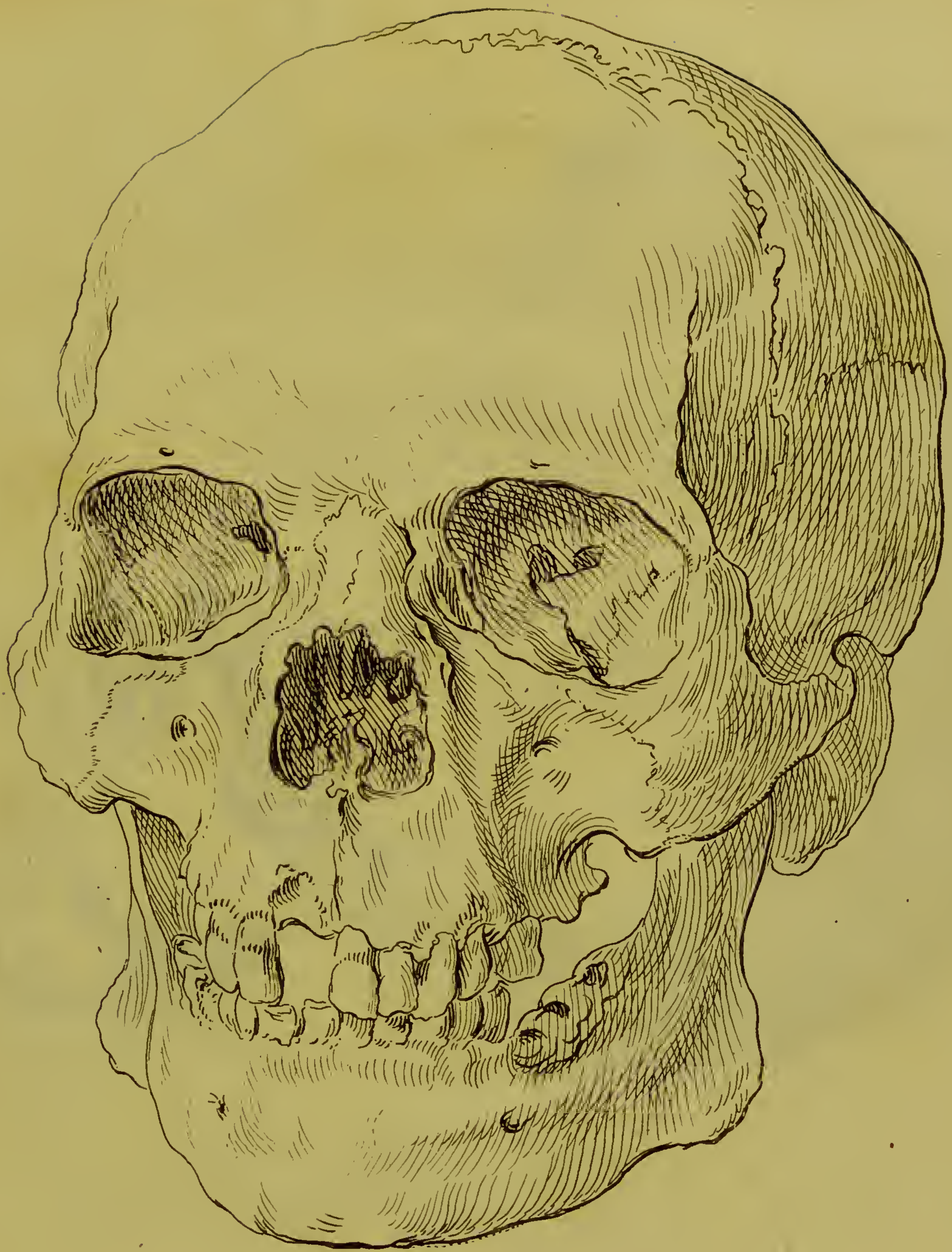
I. Mumiae Aegyptiacae. Zimmer del.



III. Turcae.



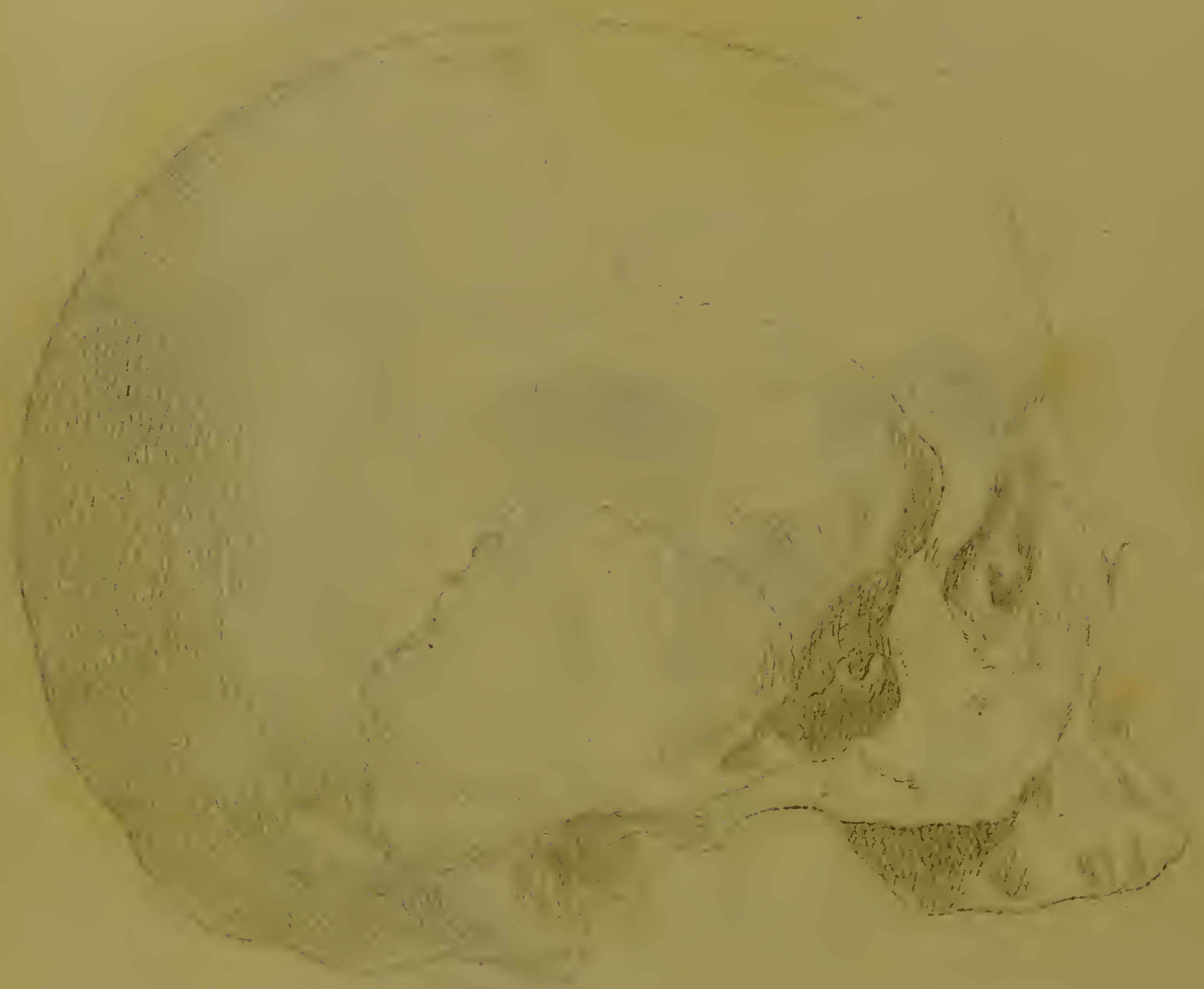
III. Asiatae macrocephali.



IV. Capacci Donensis.

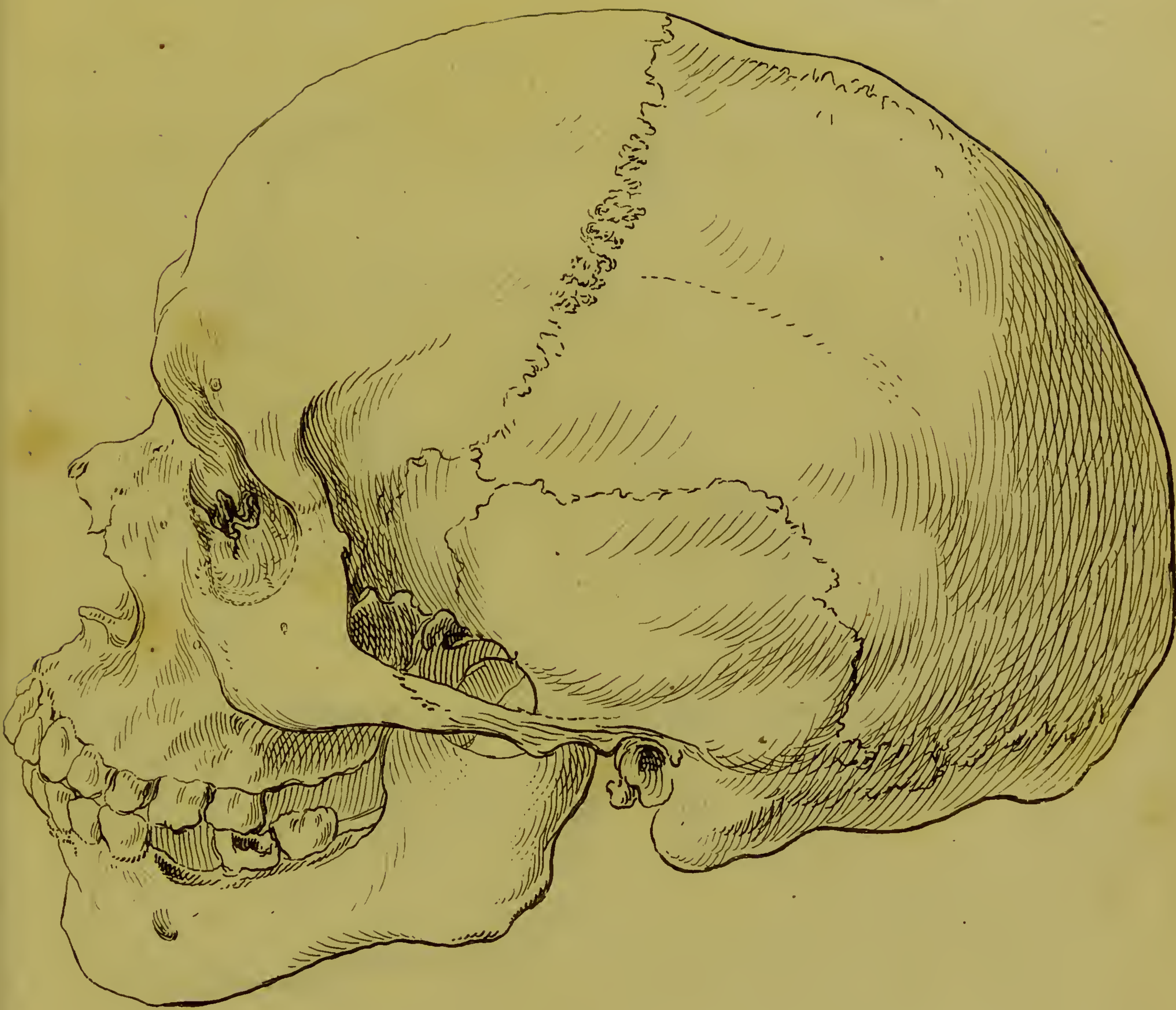


V. Calmucci.





IV. Aethiopis 1ª



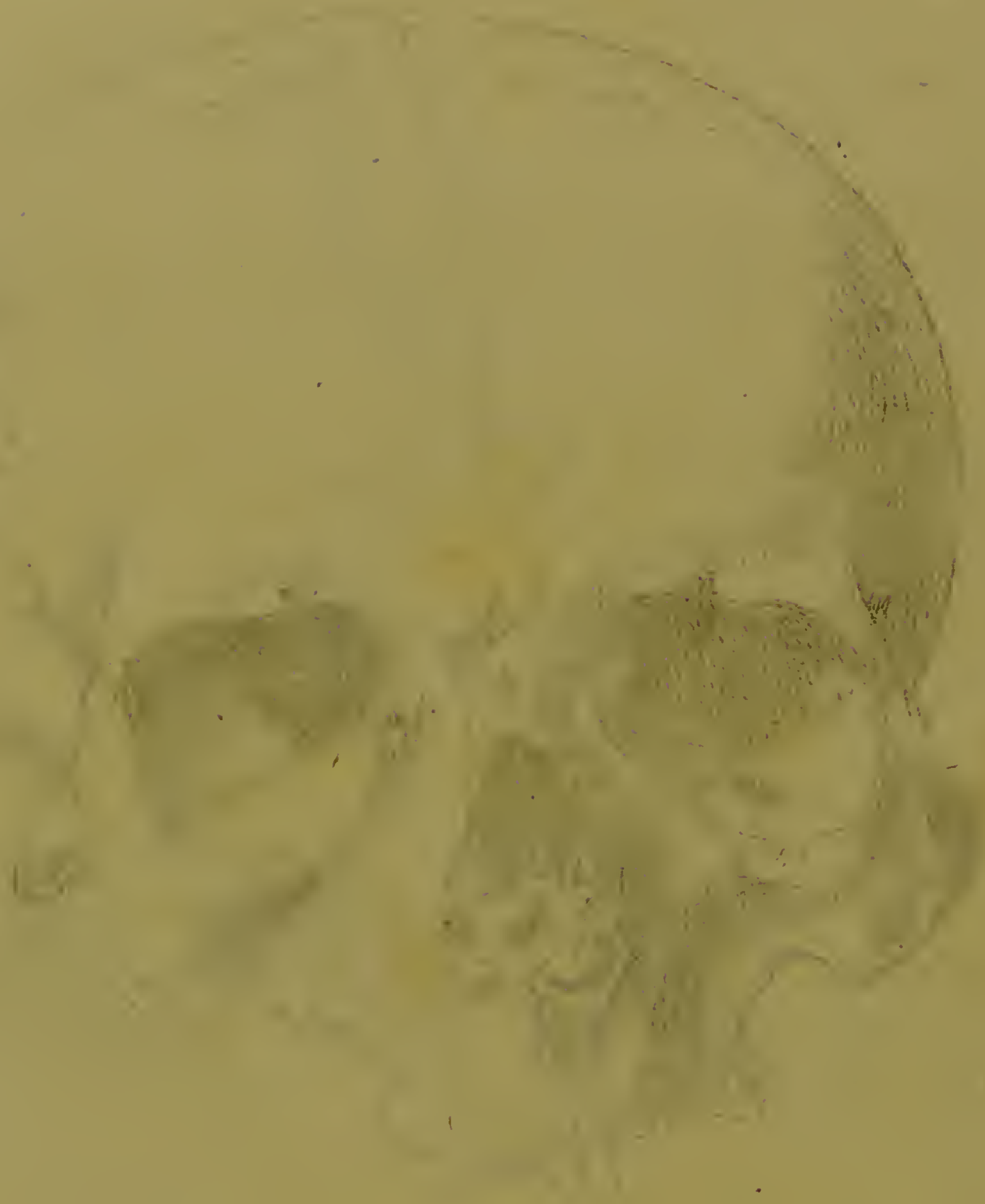
VII. *Aethiopis 2^{di}.*



VIII. Aethiops. 3tii.



IX. Indi Americani Septentrionalis.

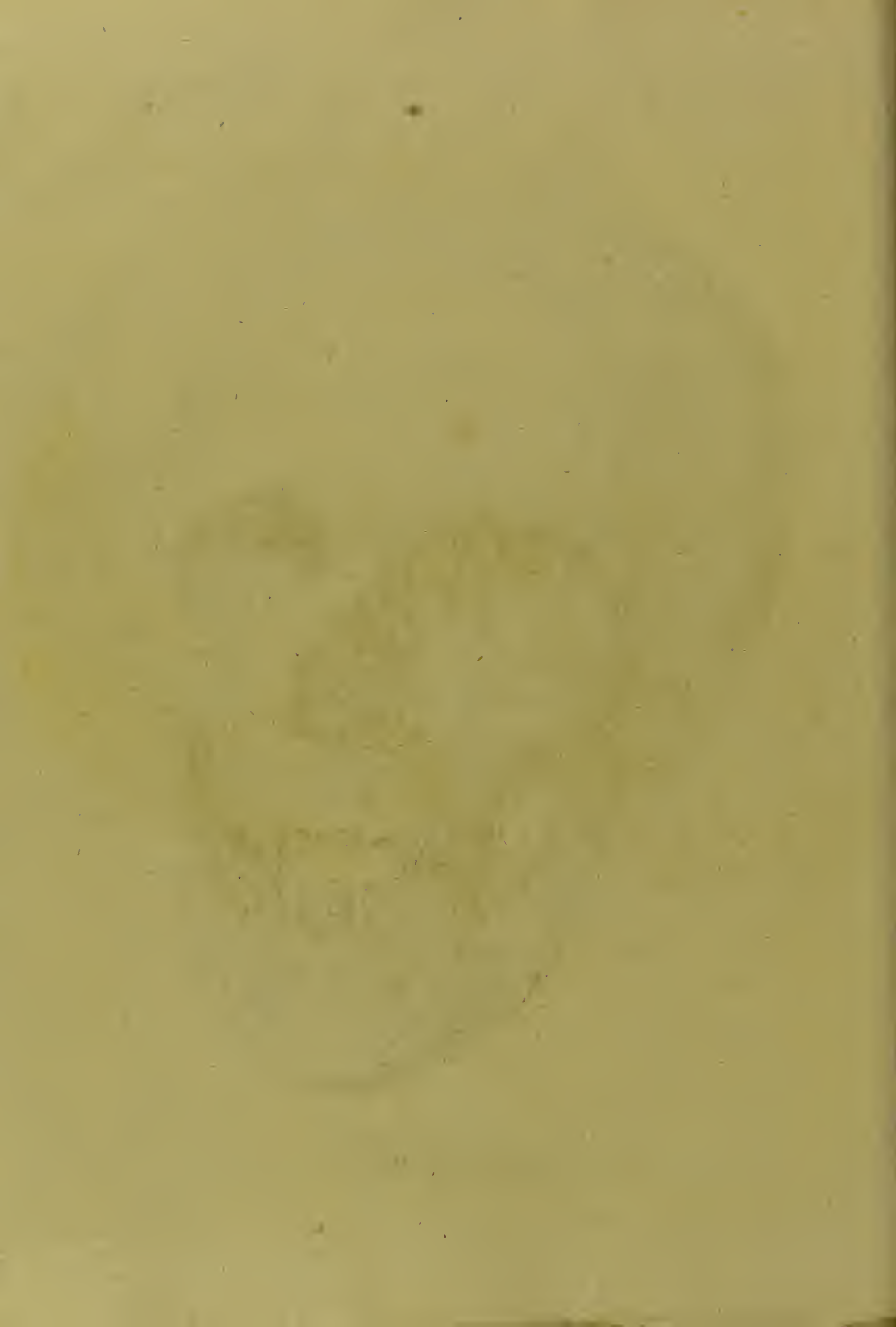




X. Caribaei ex ins. St. Vincentii.



XI. Cingari genuini.





XIII. Tatari casanensis.



XIII. Kirgisae _ Caisacci.



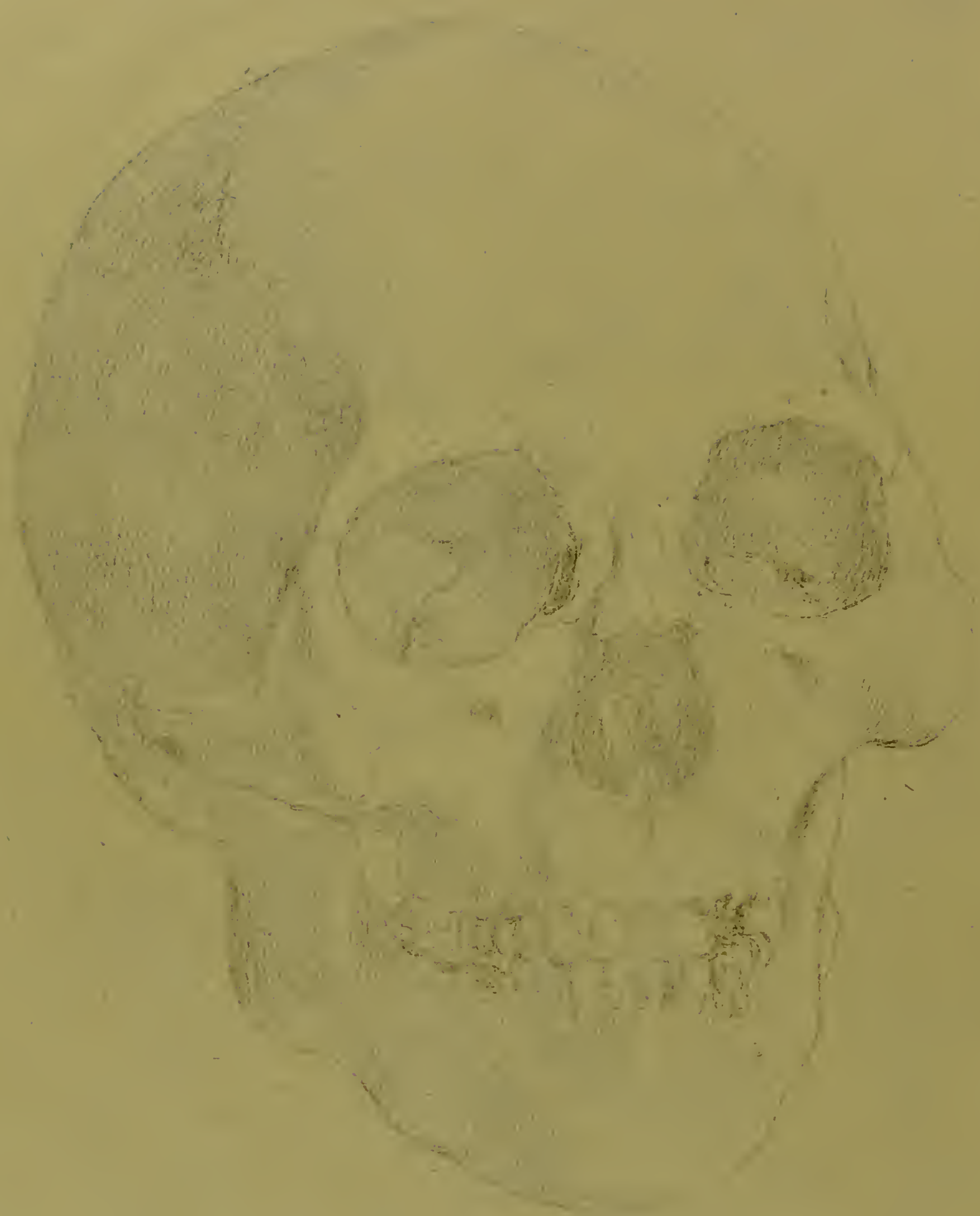
XIV Calmucci secundi.

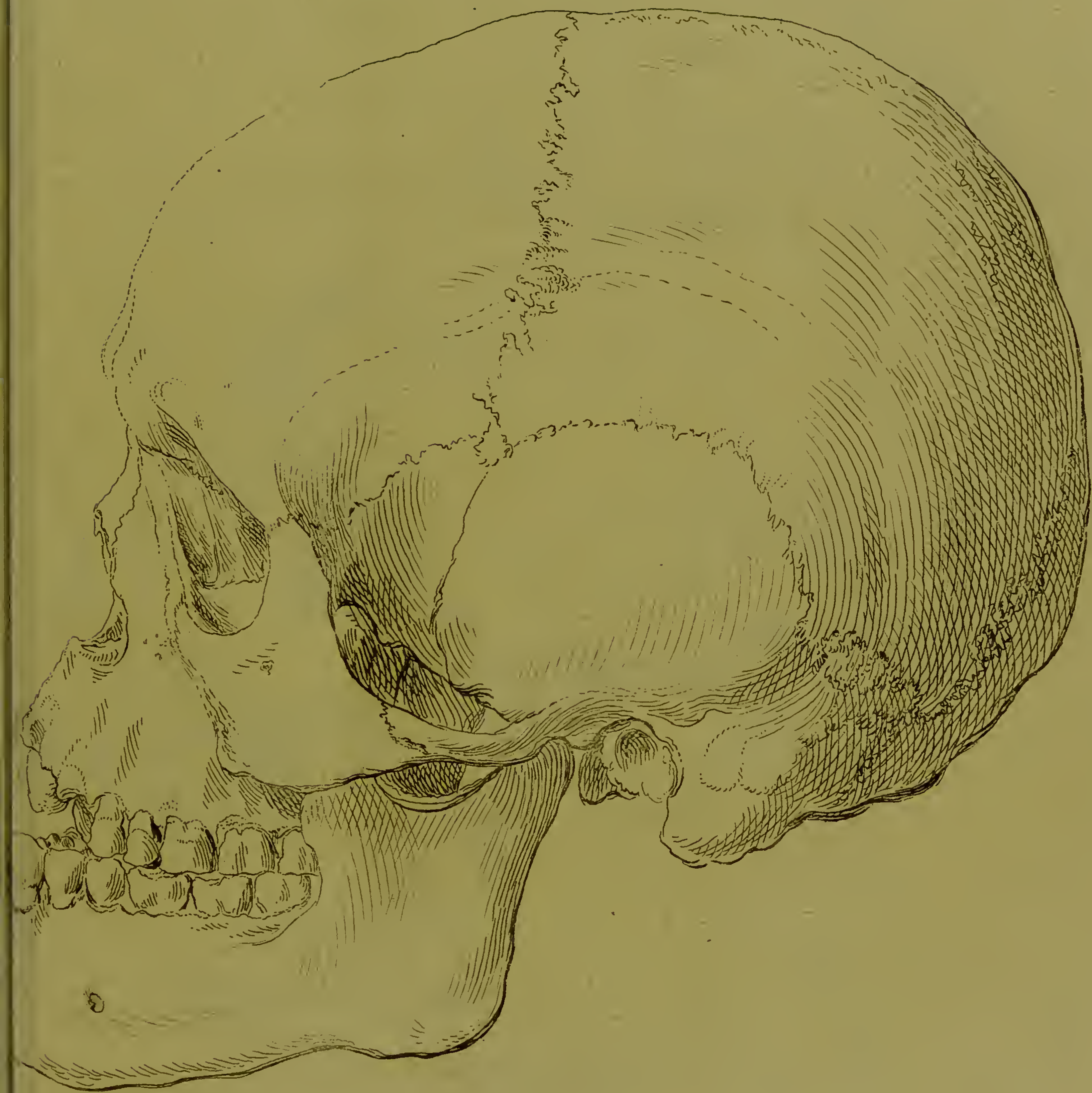


XV. Jacutae.

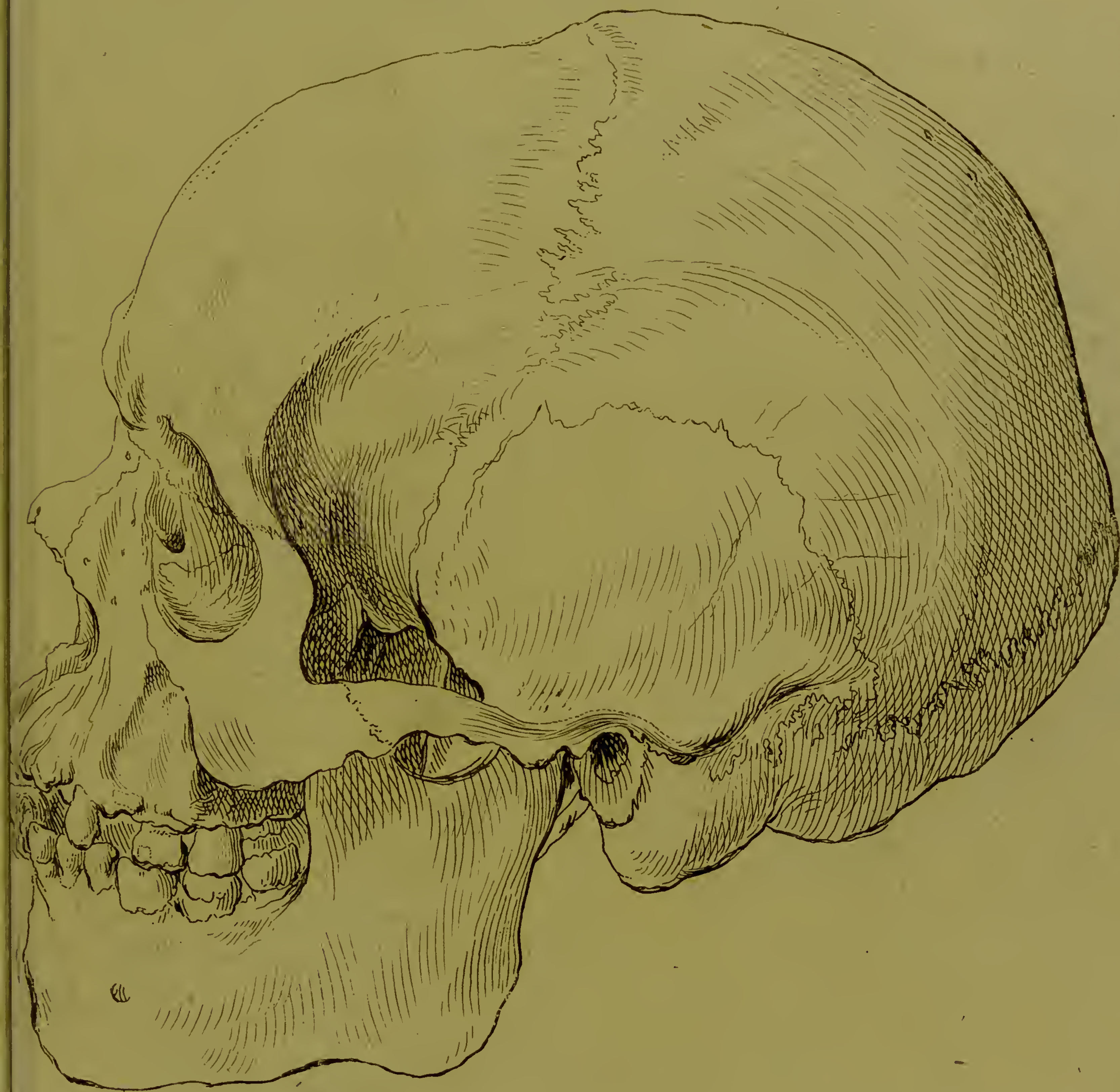


XVI Tungusae





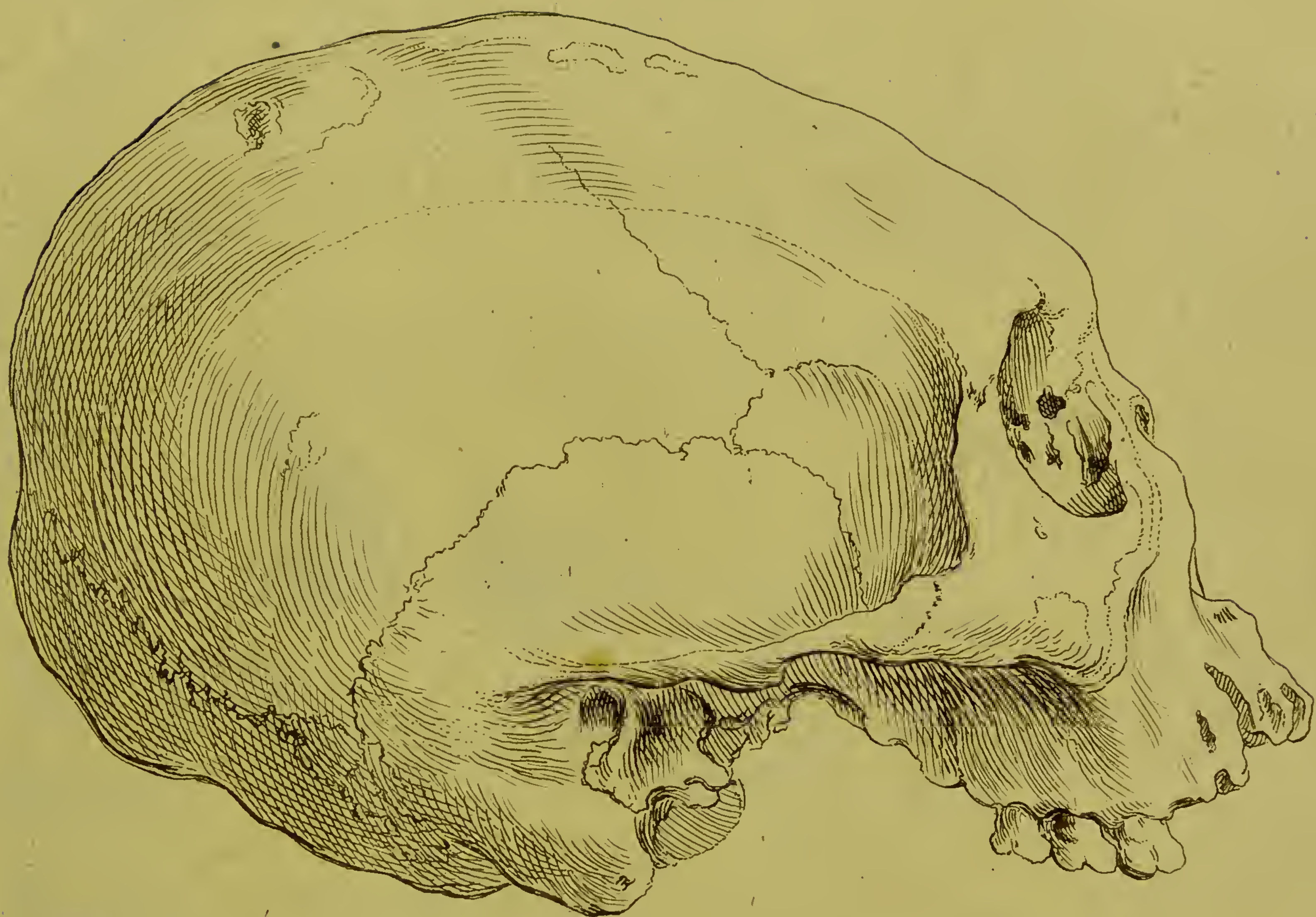
XVIII. Aethiopis quarti.



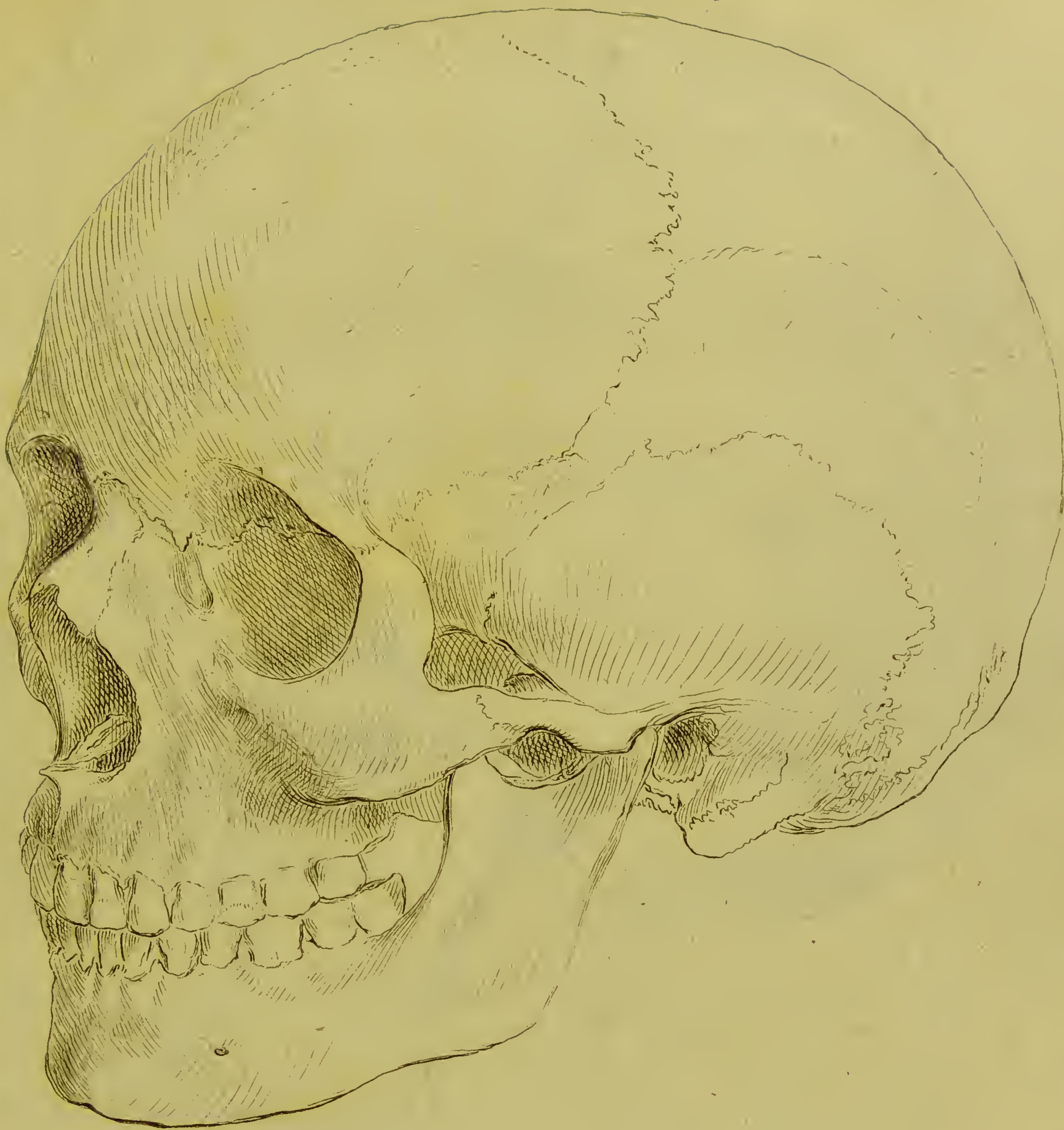
XVIIII. Aethiopis quinti Congensis.



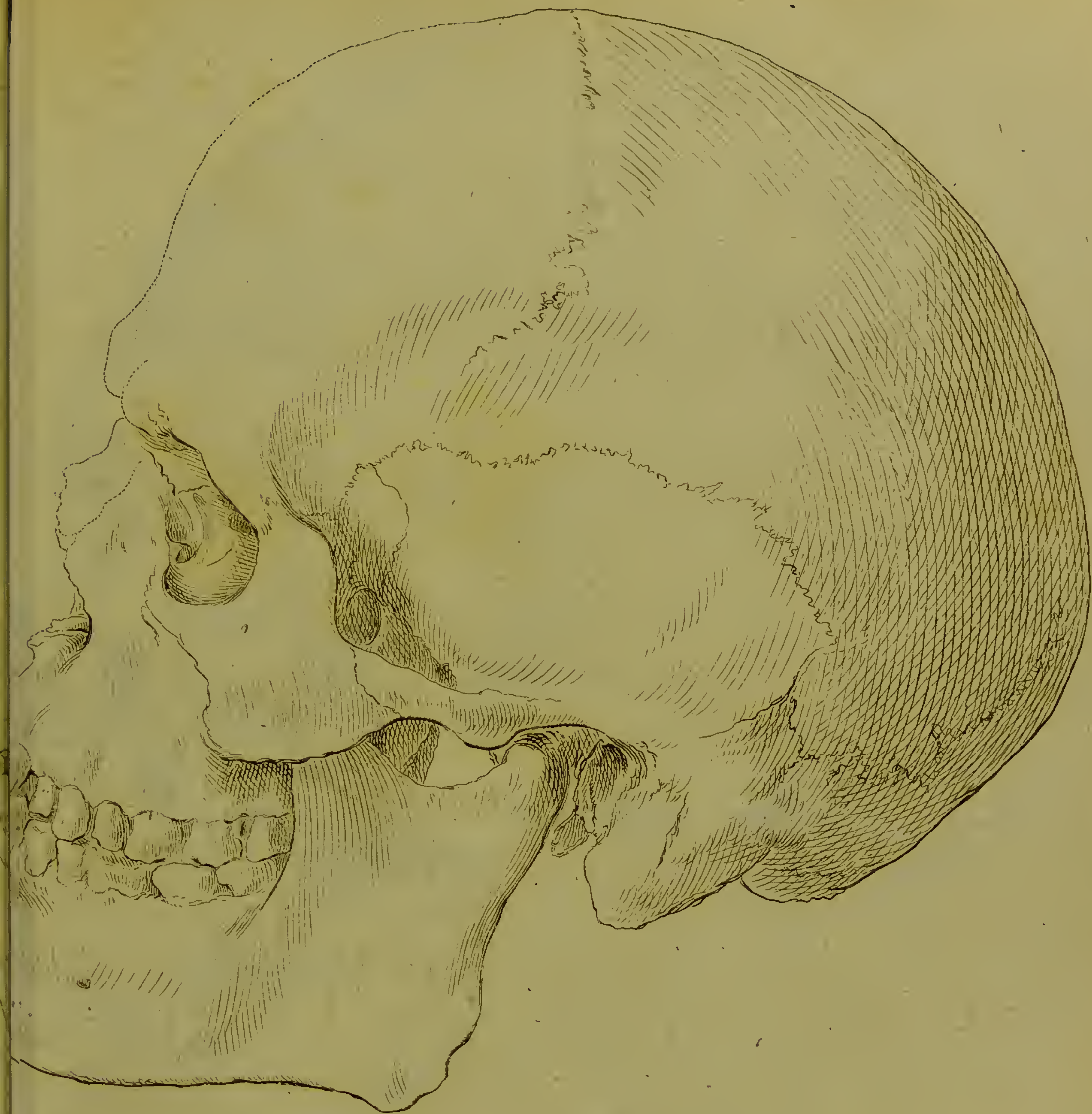
XIX.: Aethiopissae Guineensis.



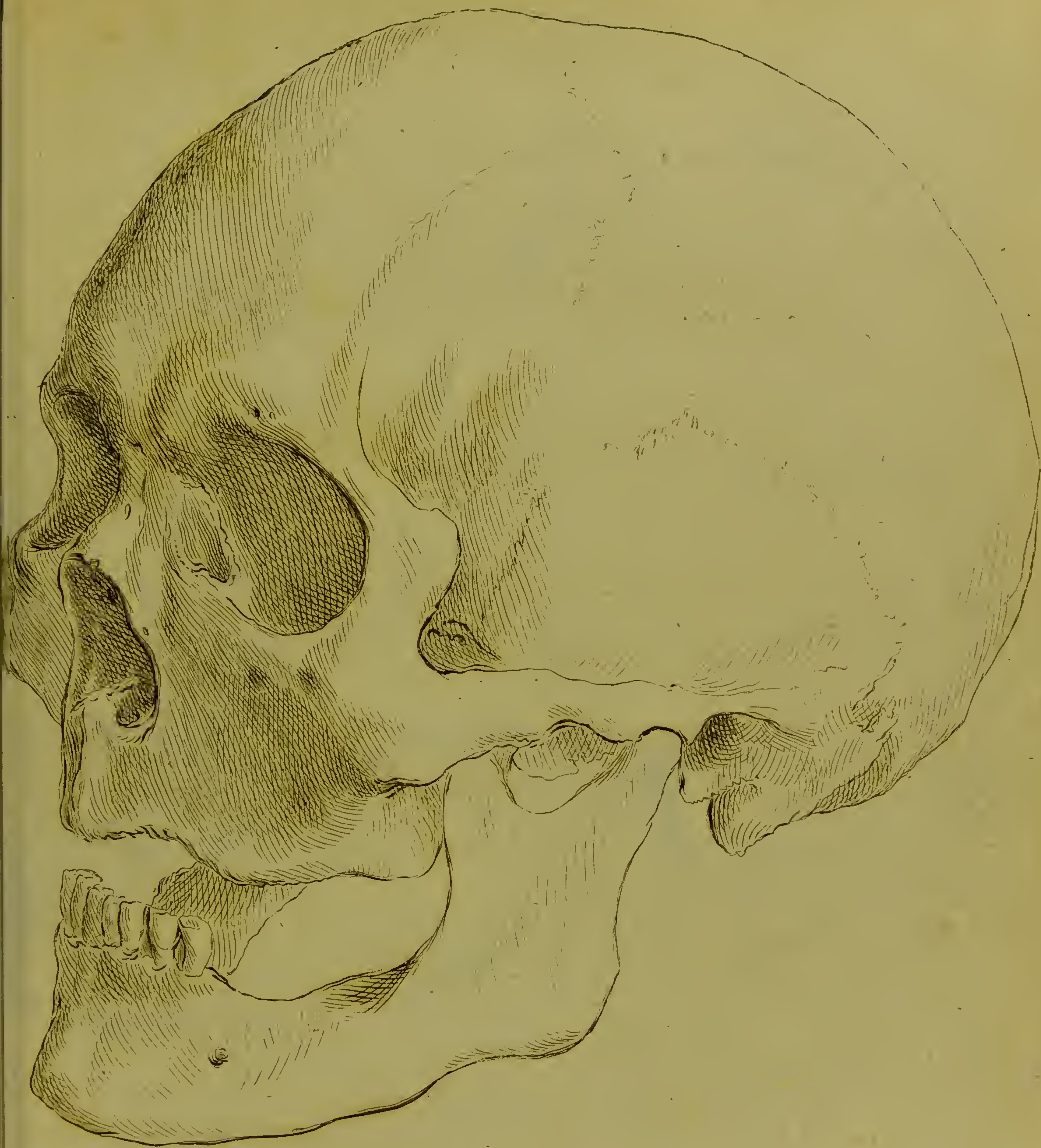
XX. Feminae caribeae
ex insula S^ti^ Vincentii



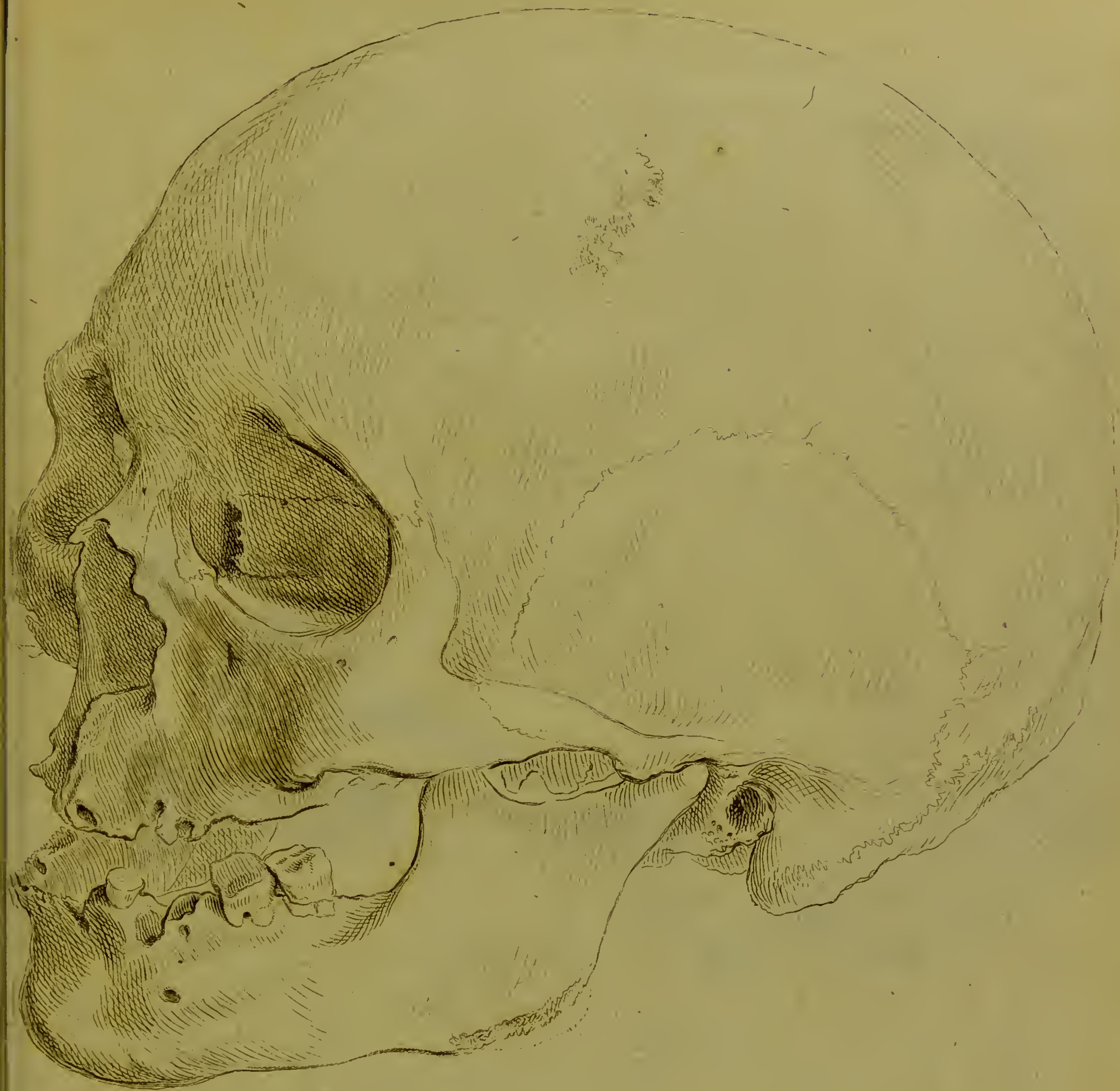
XXI. Feminae Georgianae.



XVII Sarmatæ Lituani.



XXIII. Sinensis Daürici.



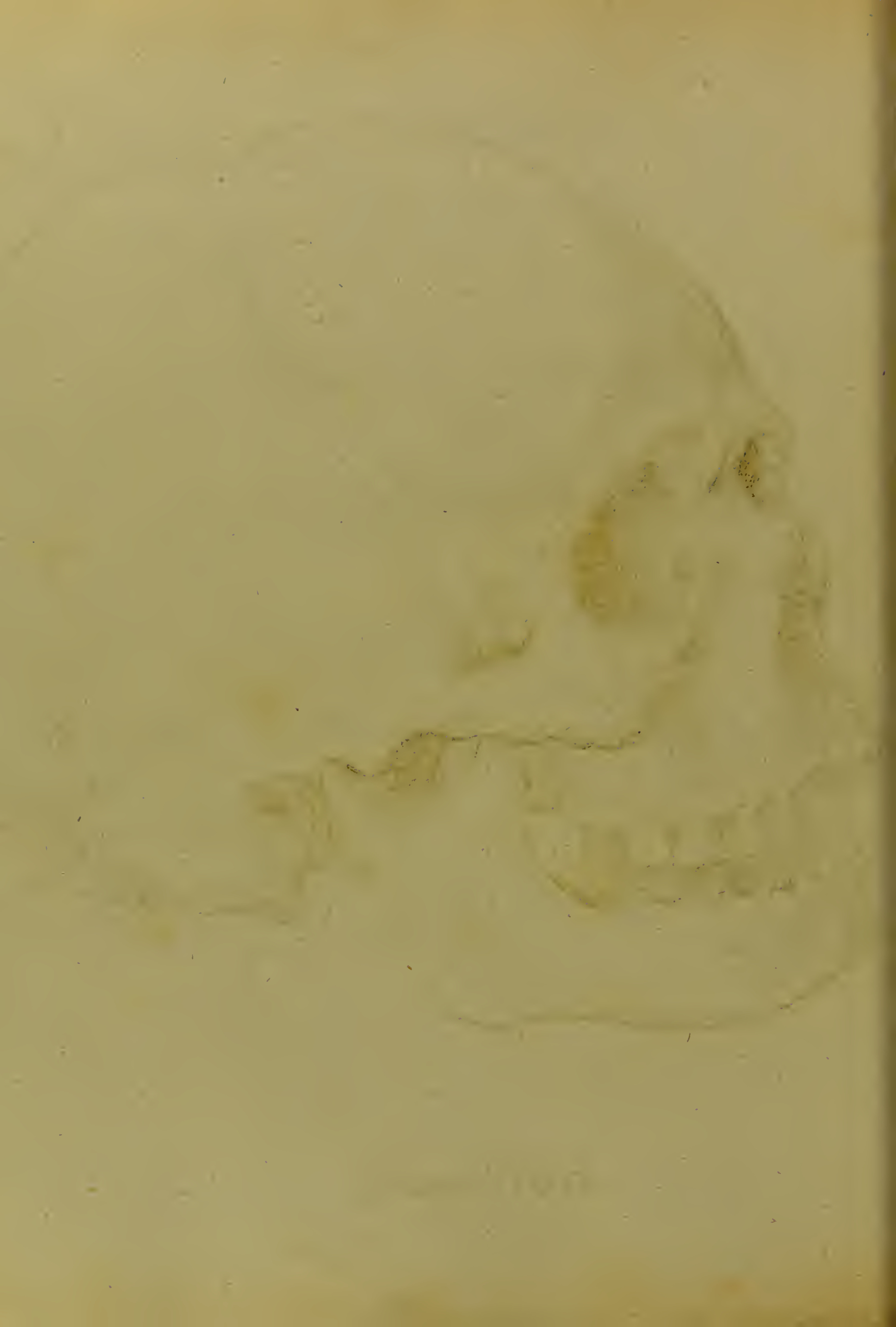
XXIV Eskimotæ 1^mi.

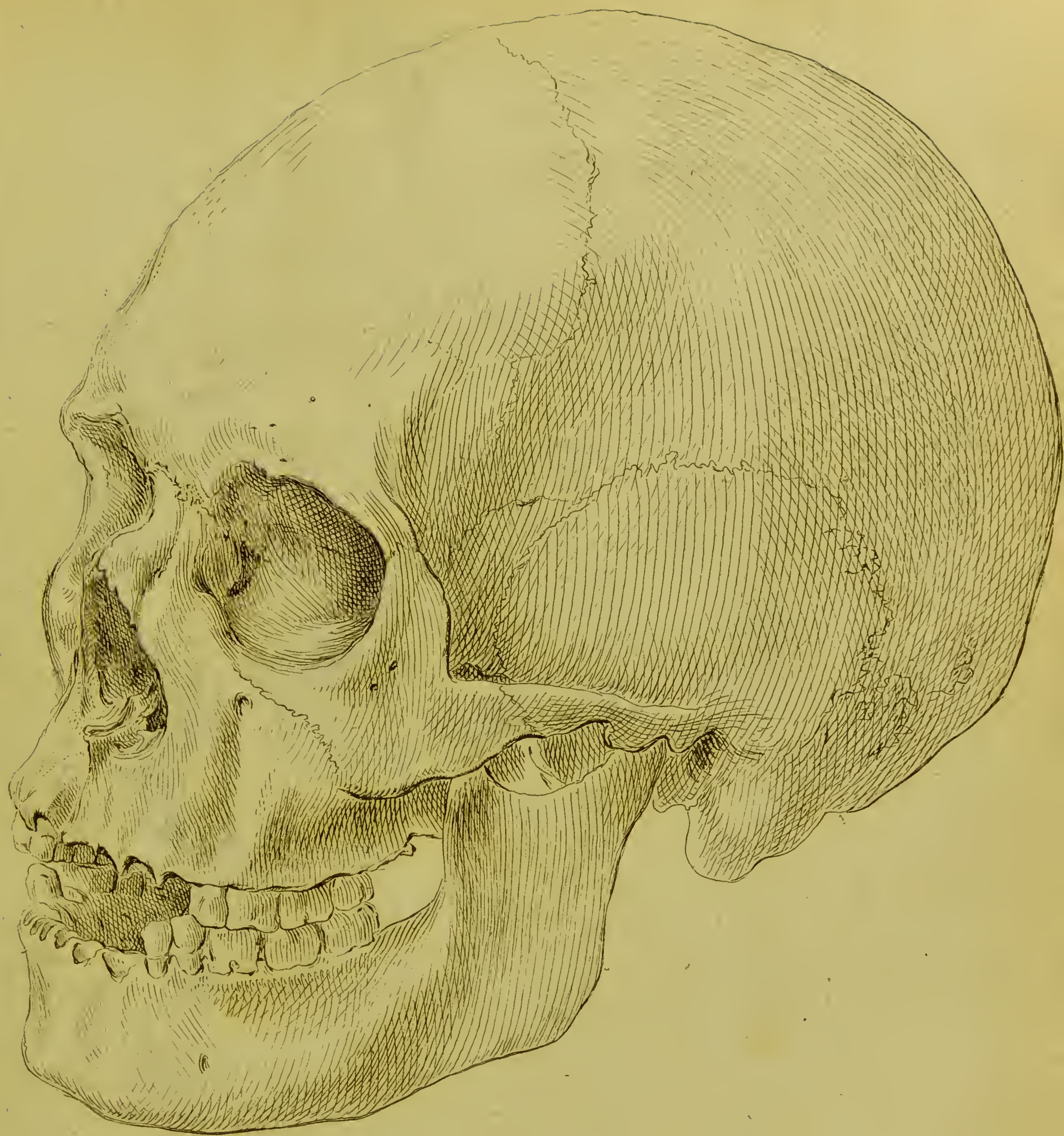


XXV Eskimota 2di

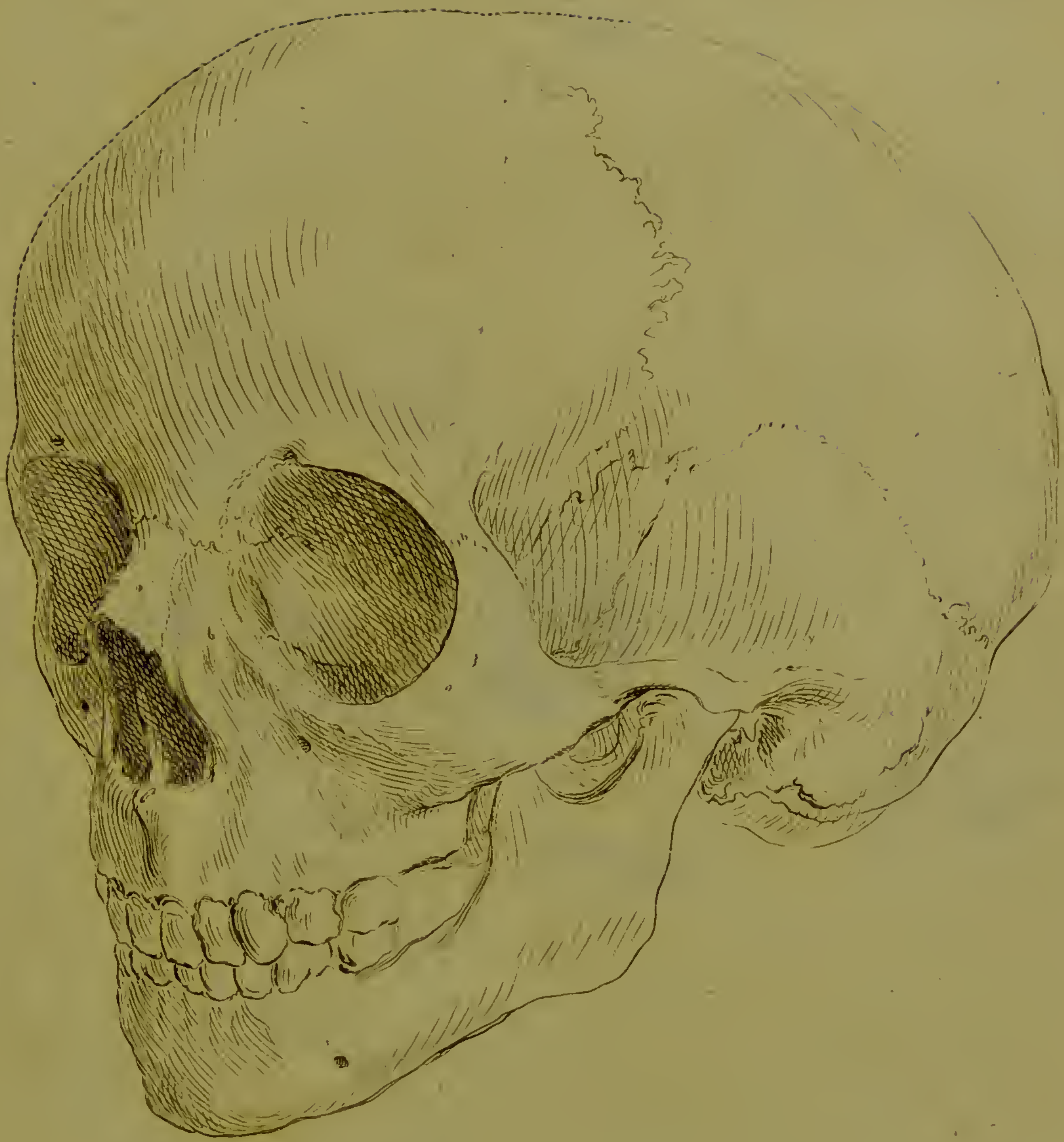


XXVI O_taheitæ.





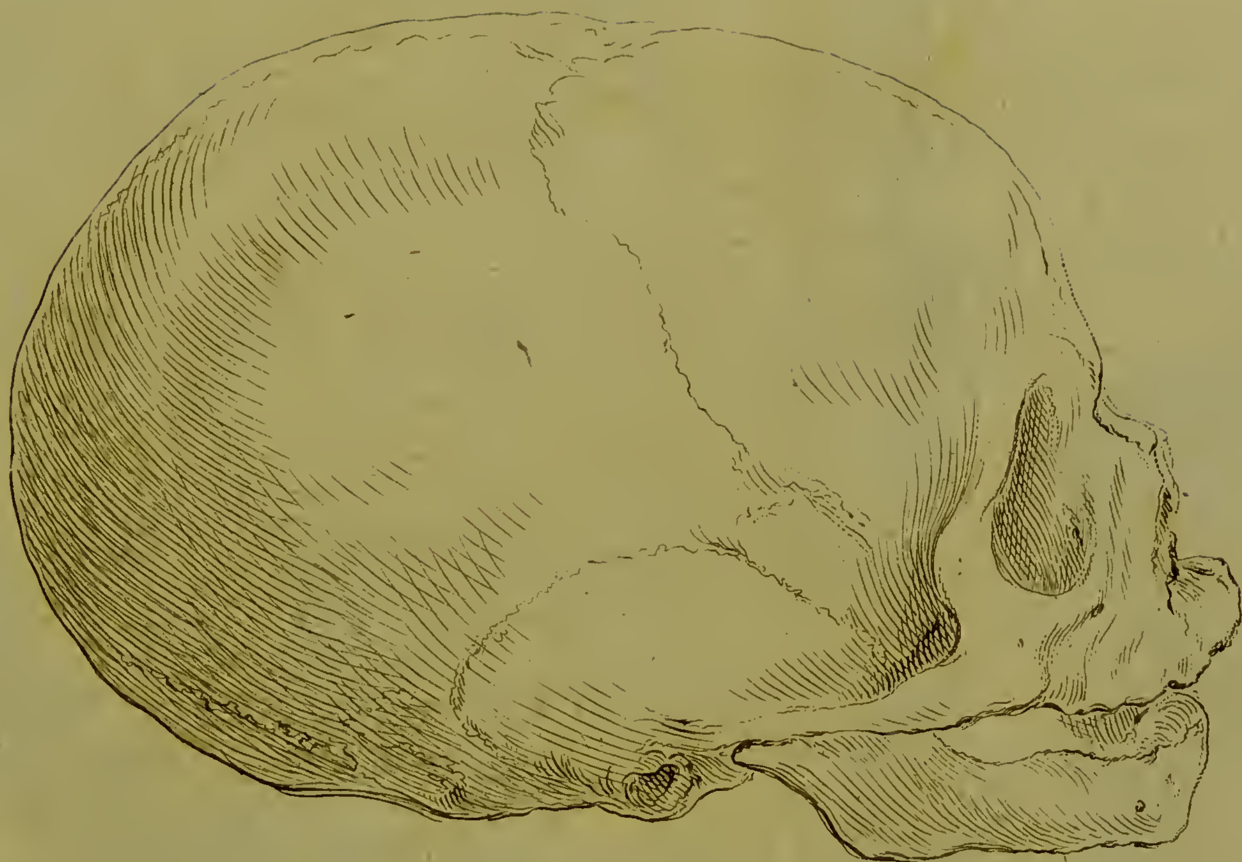
XXVIII. Novo_Hollandi.



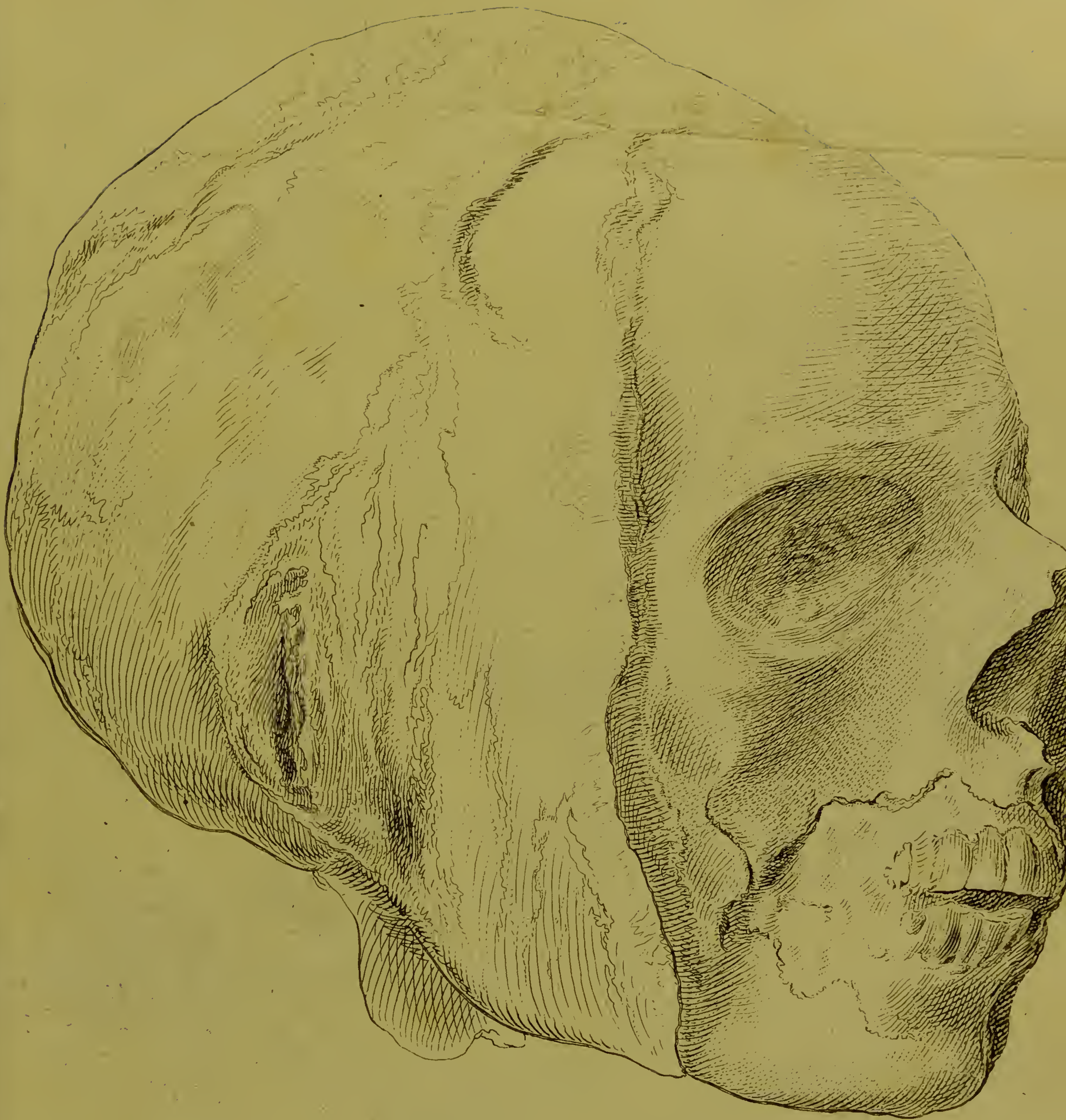
XXVIII Puellae Judaicae.



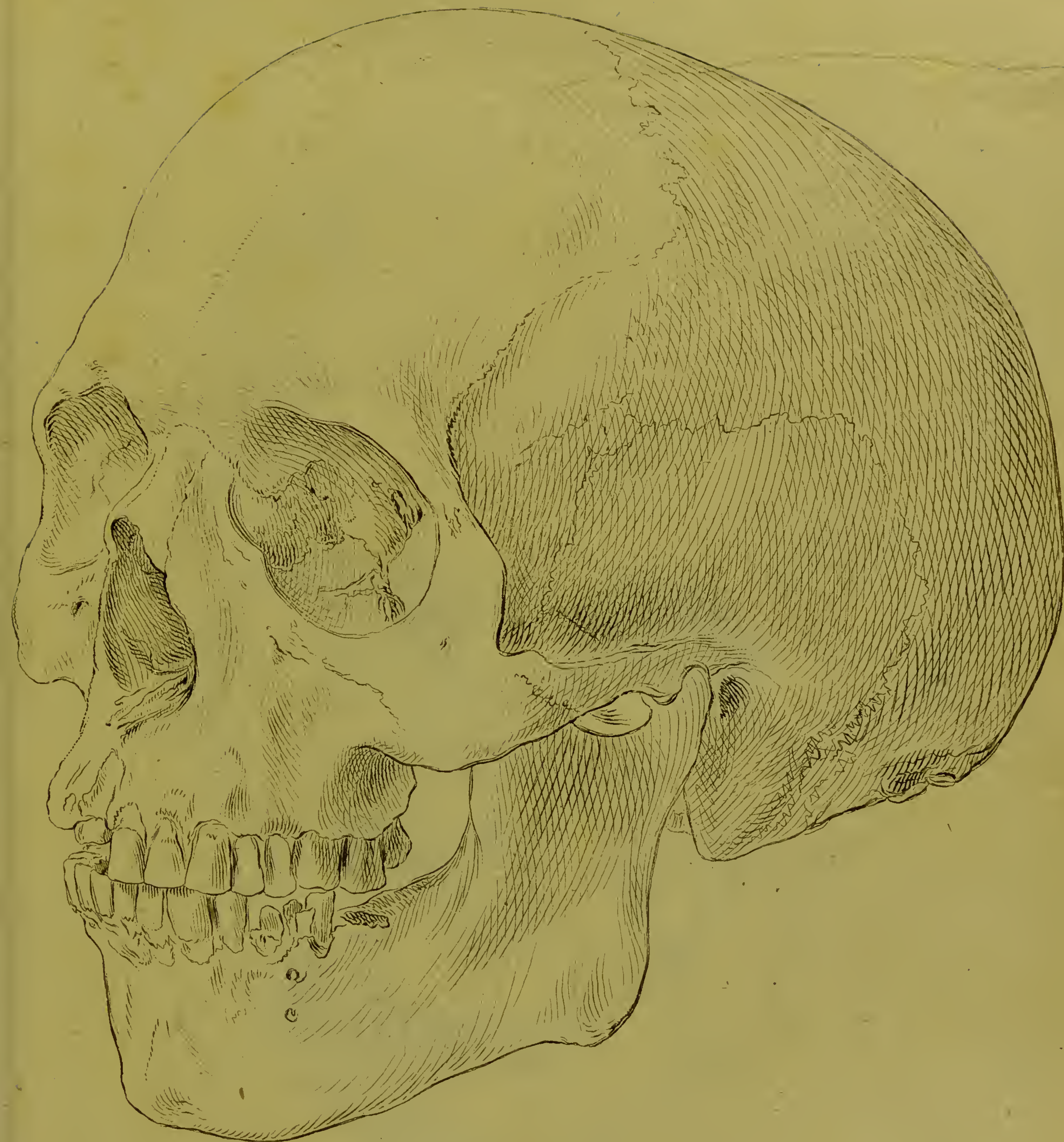
XXIX Infantis Buraeti.



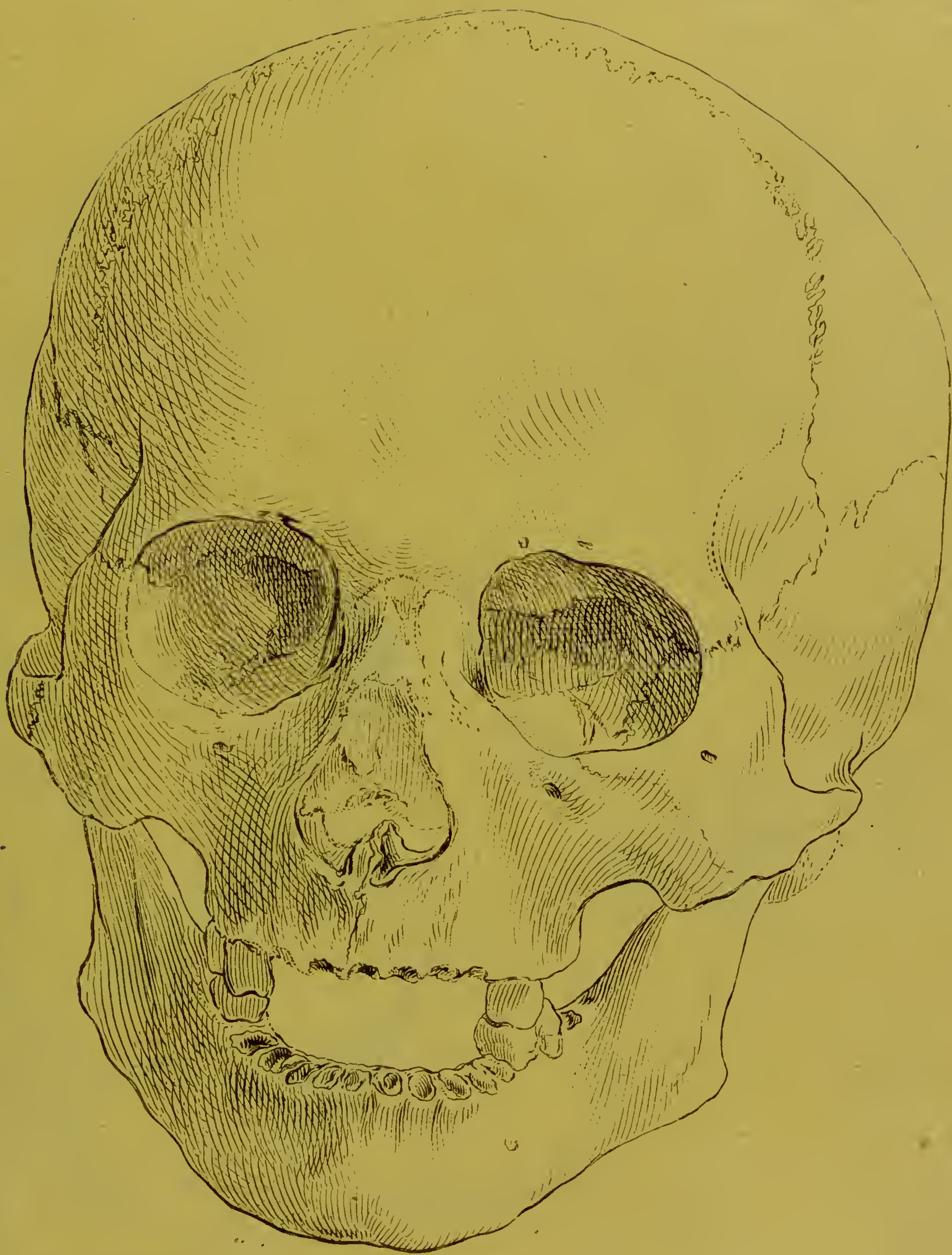
XXI. *Aethiopis neonati.*



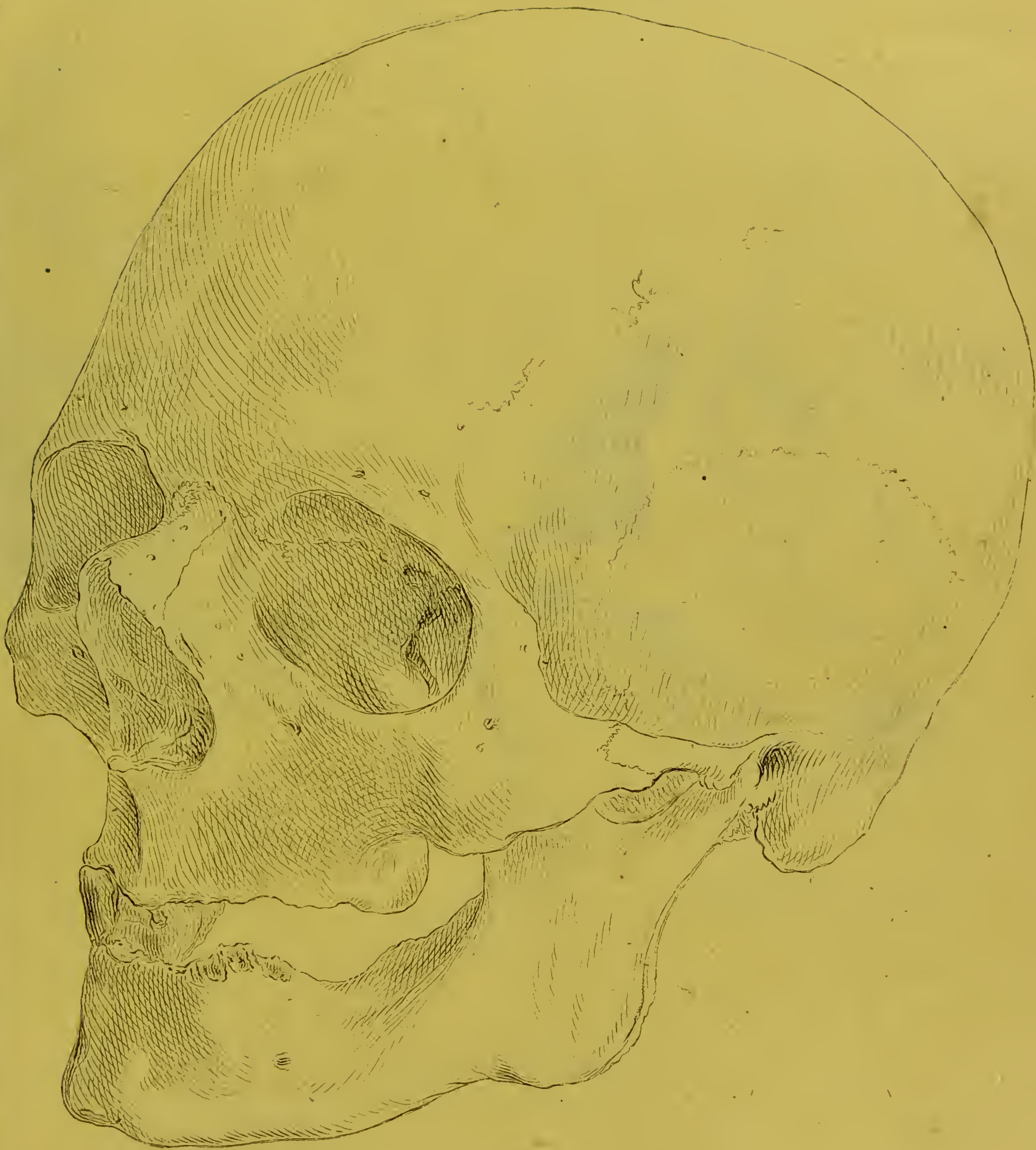
XXXI. *Mumiae Aegyptiacae 2dae.*



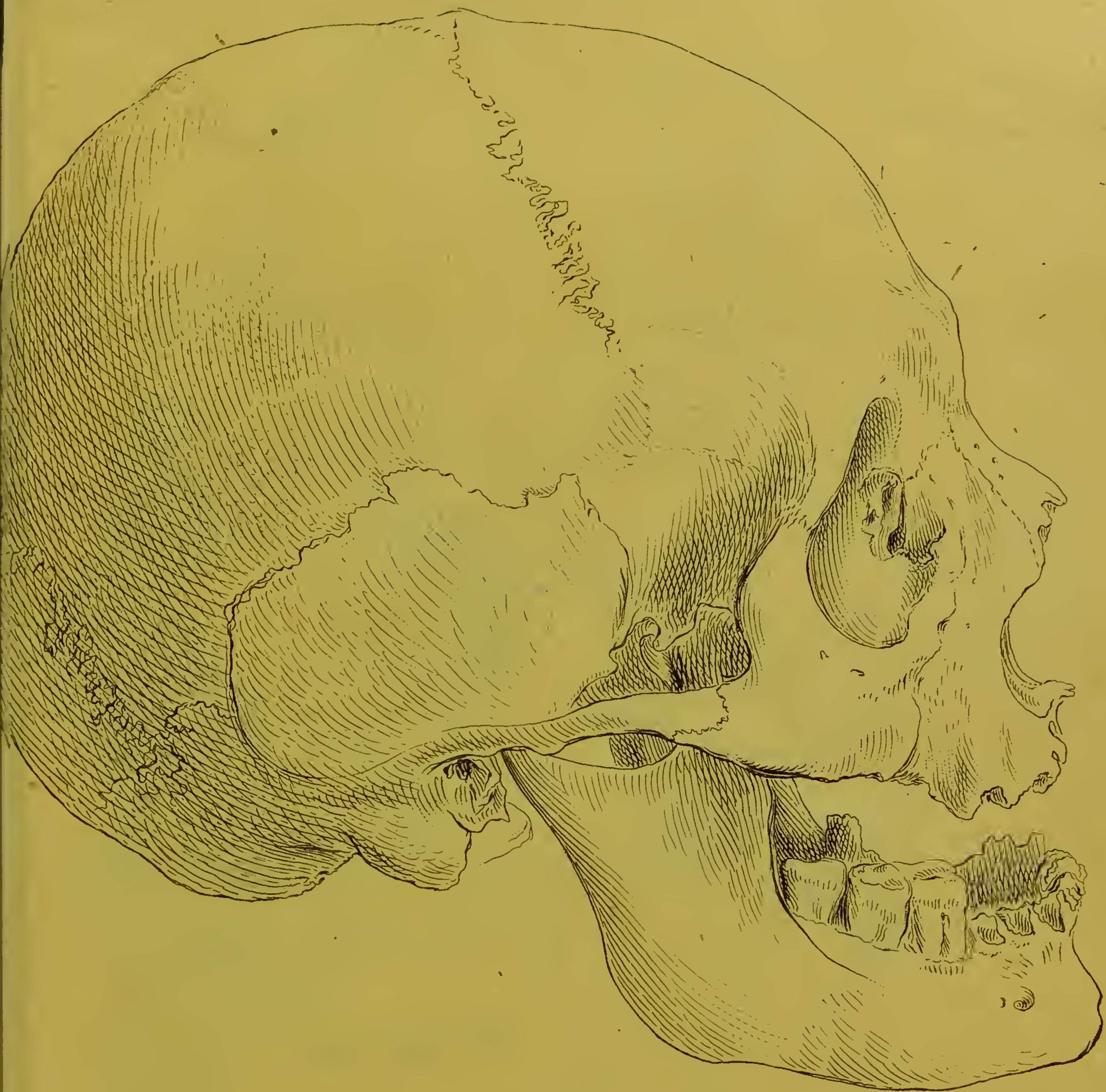
XXXII. veteris Romani militis praetoriani.



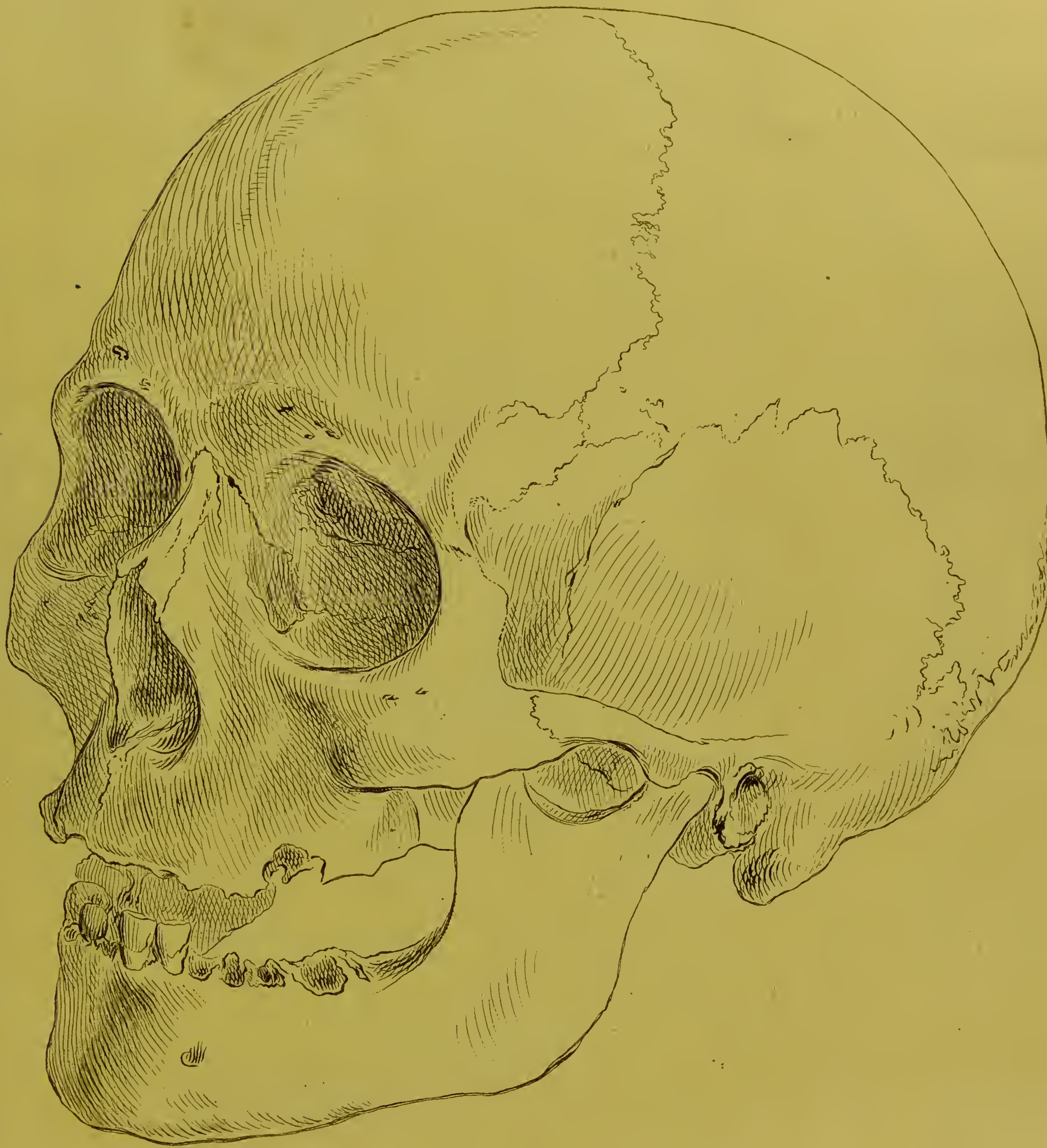
XXXIII. veteris Tschudae.



XXXIV Judaei centenarii.



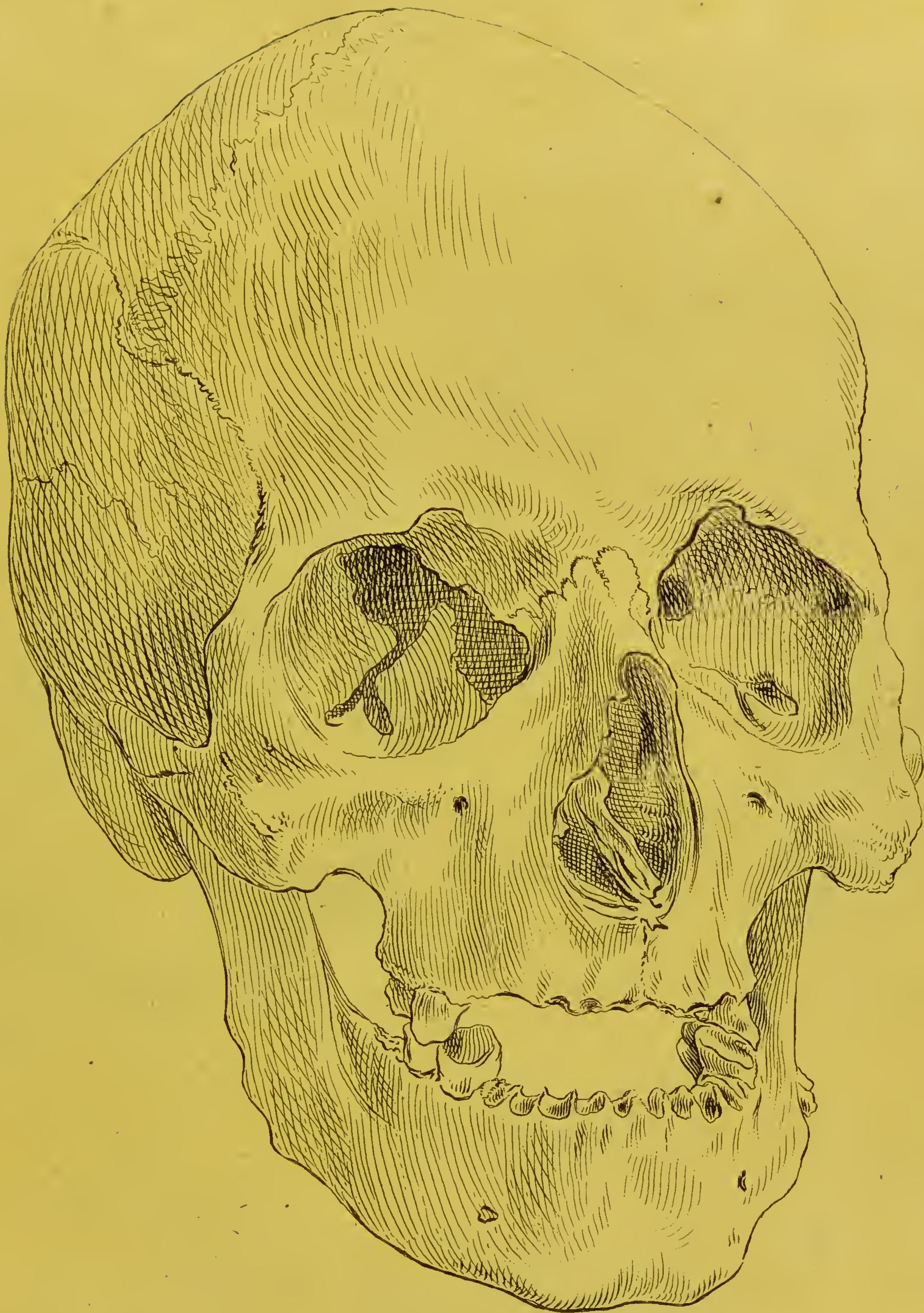
XXXV. Persae.



XXXVI. Grōenlandi.



XXXVII. Feminae Groenlandicae.



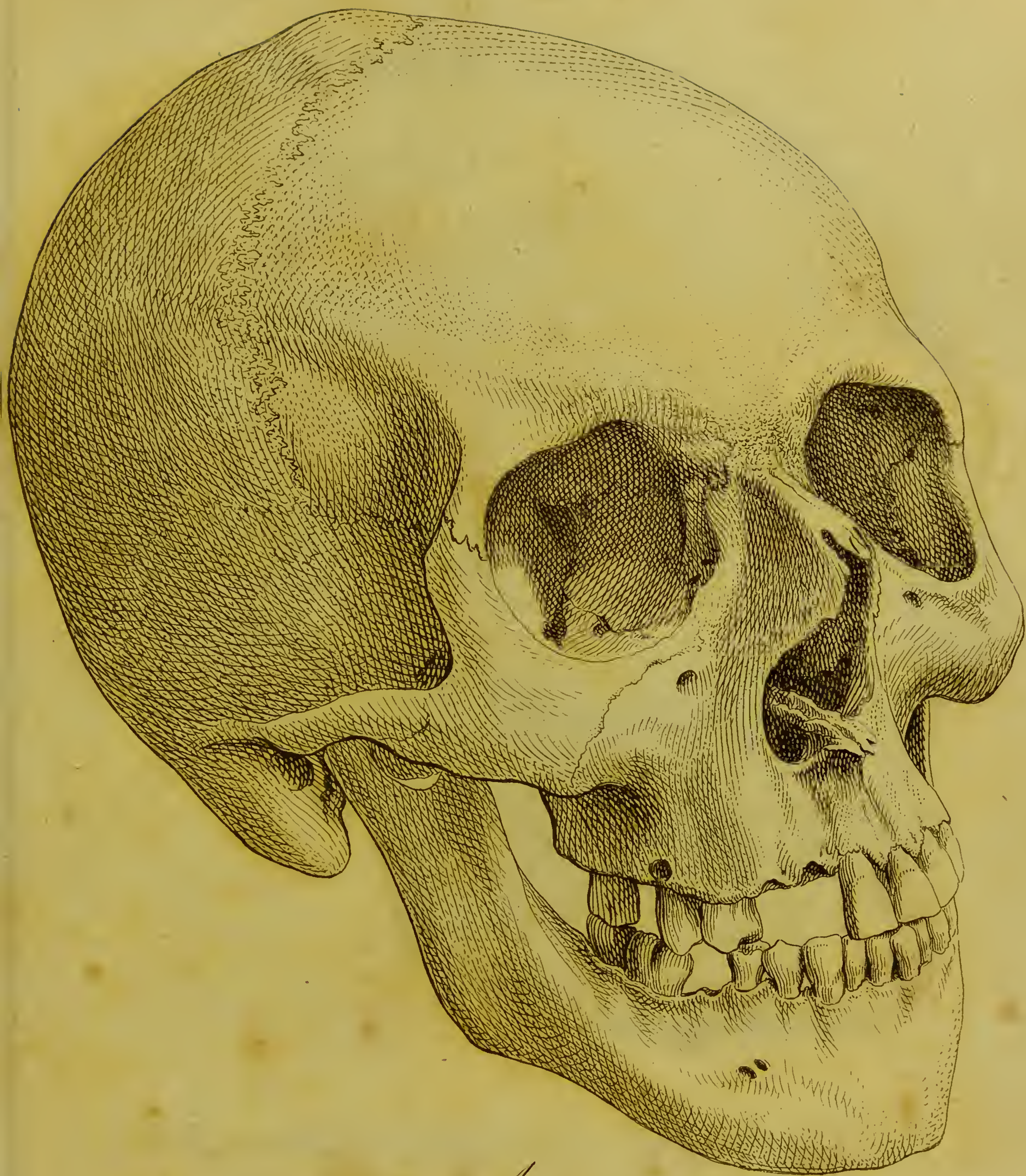
XXXVIII. Americani Illinoici.



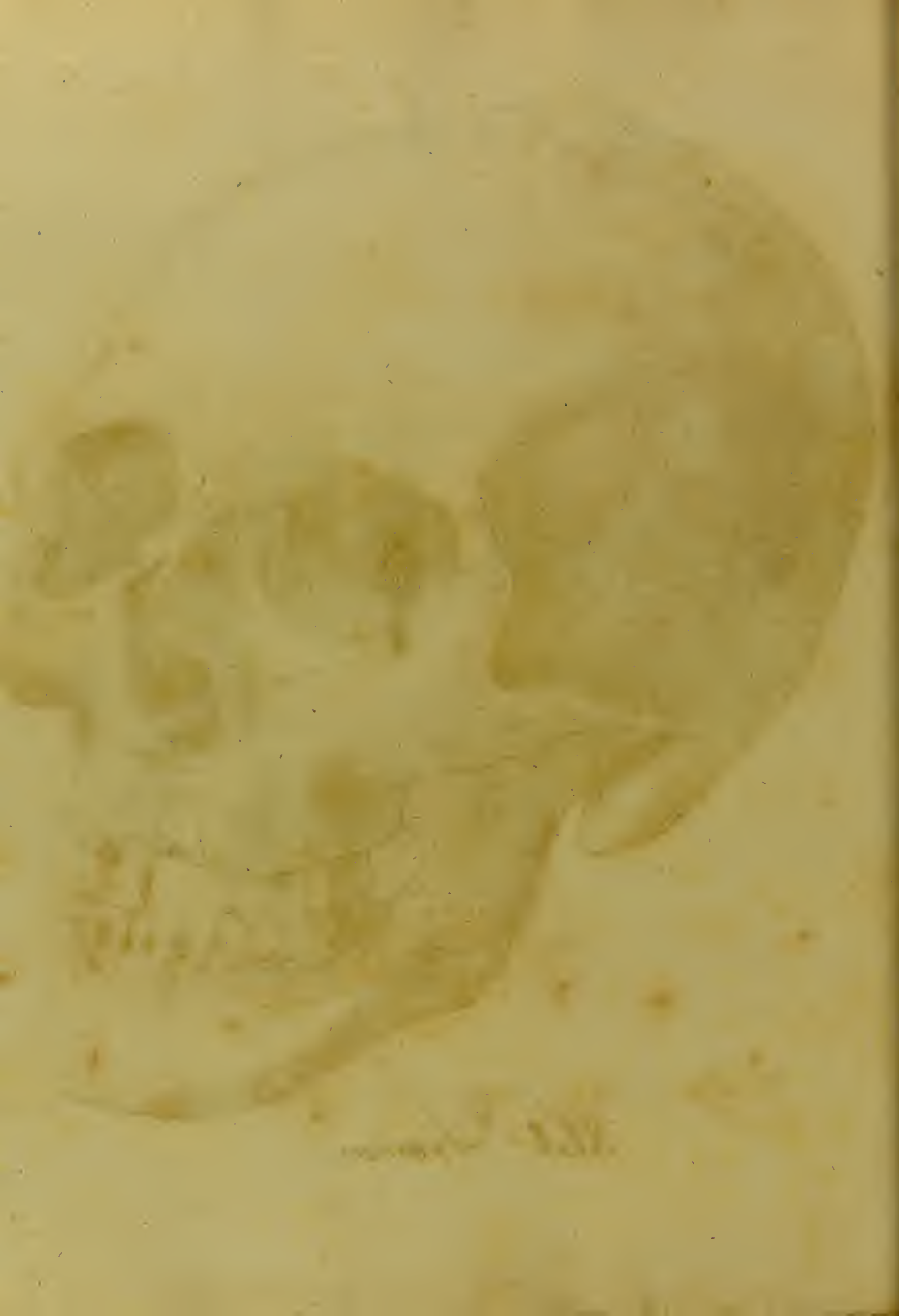
XXXIX. *Javani.*

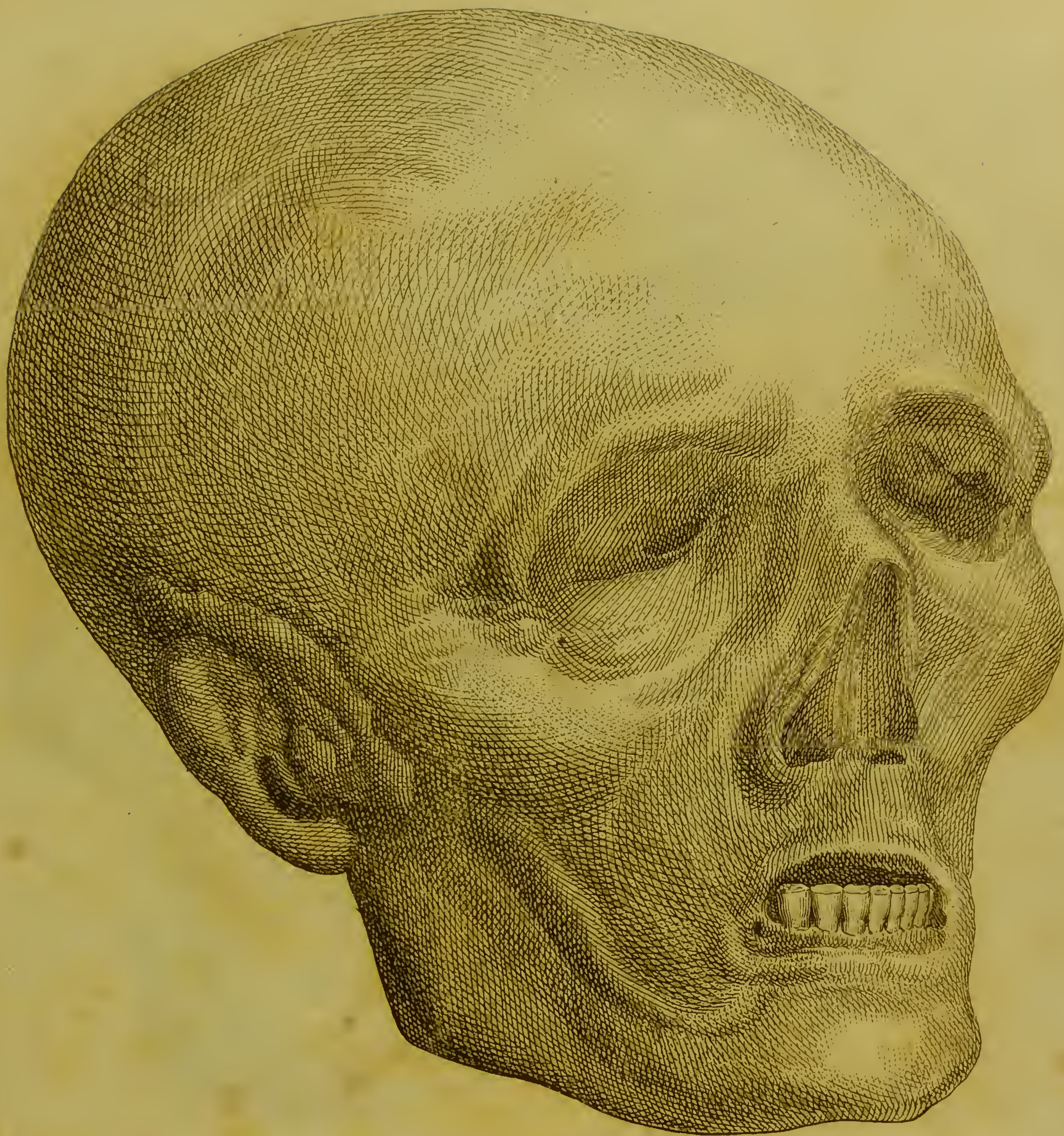


XL. Novo-Hollandi 2di.

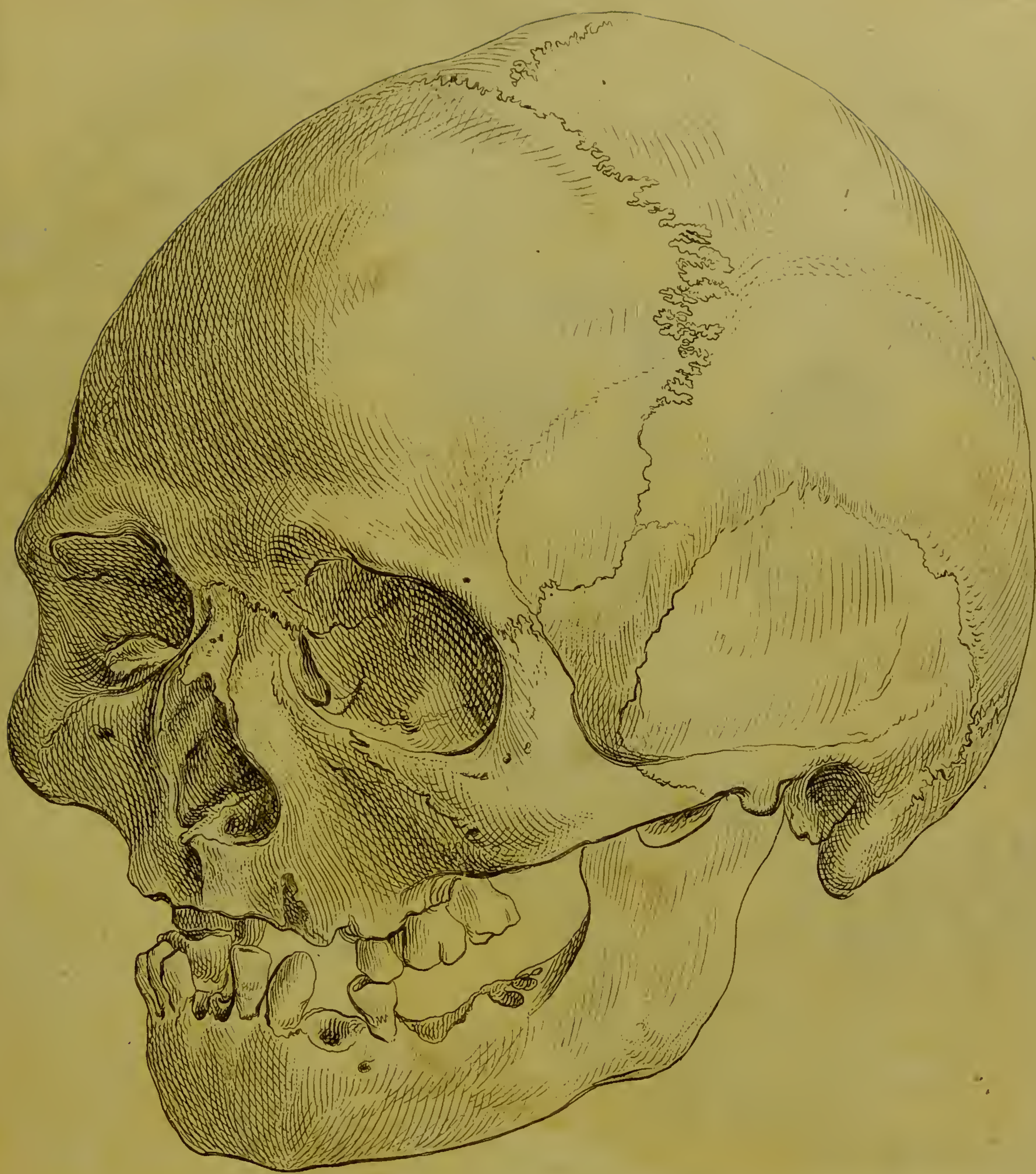


XLI Armeni.

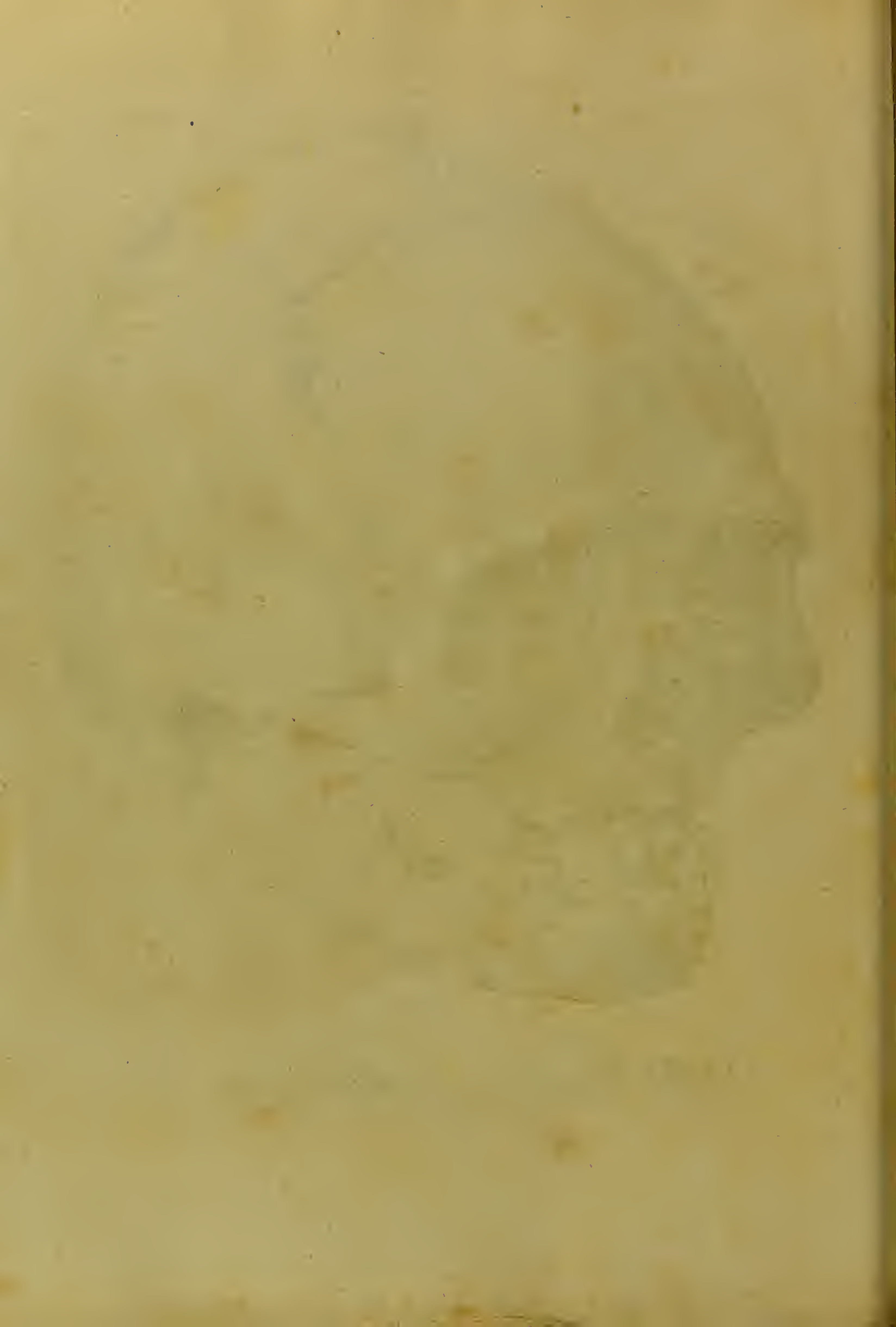


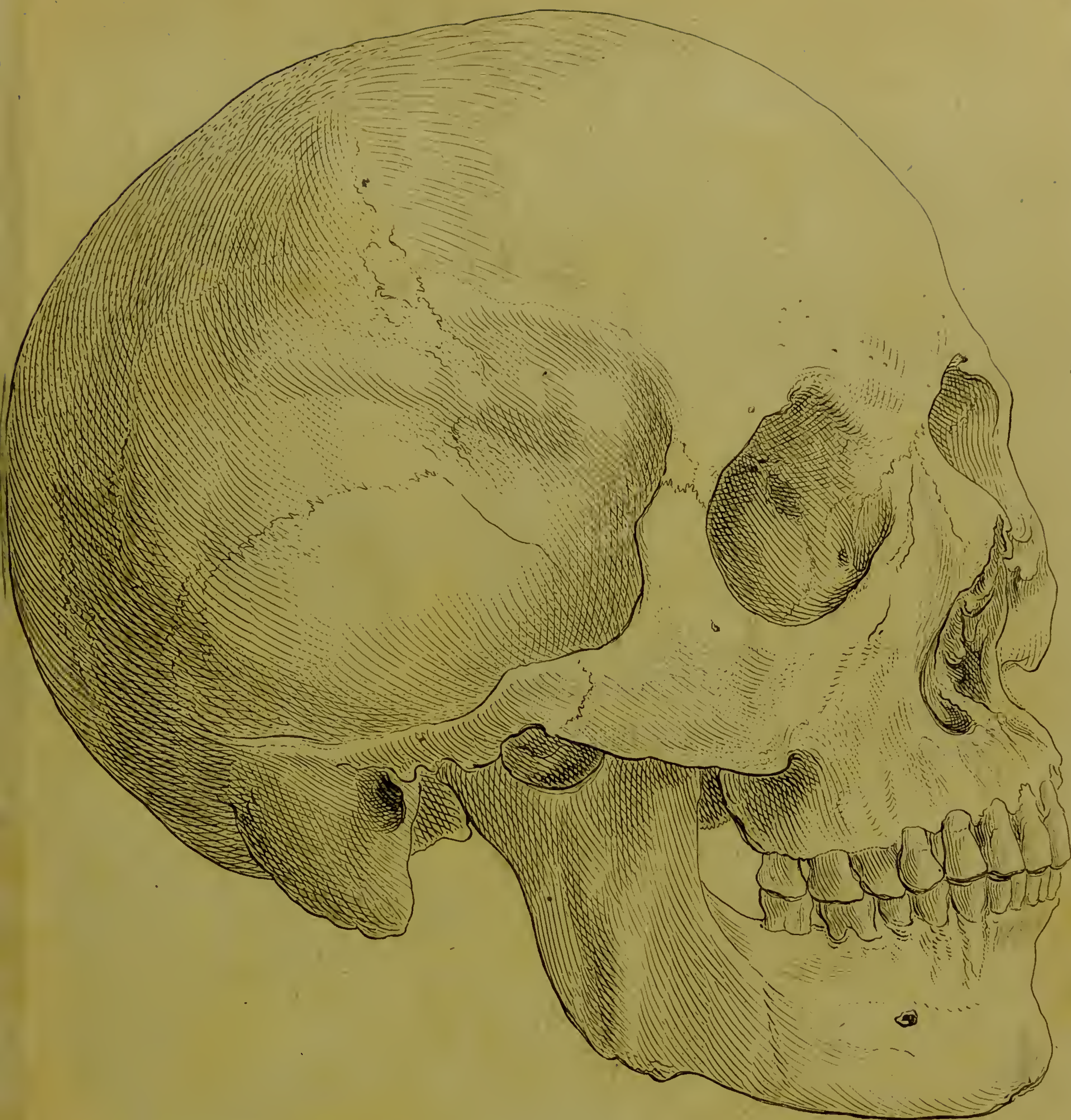


XLII veteris Guanchi Tenerifensis.

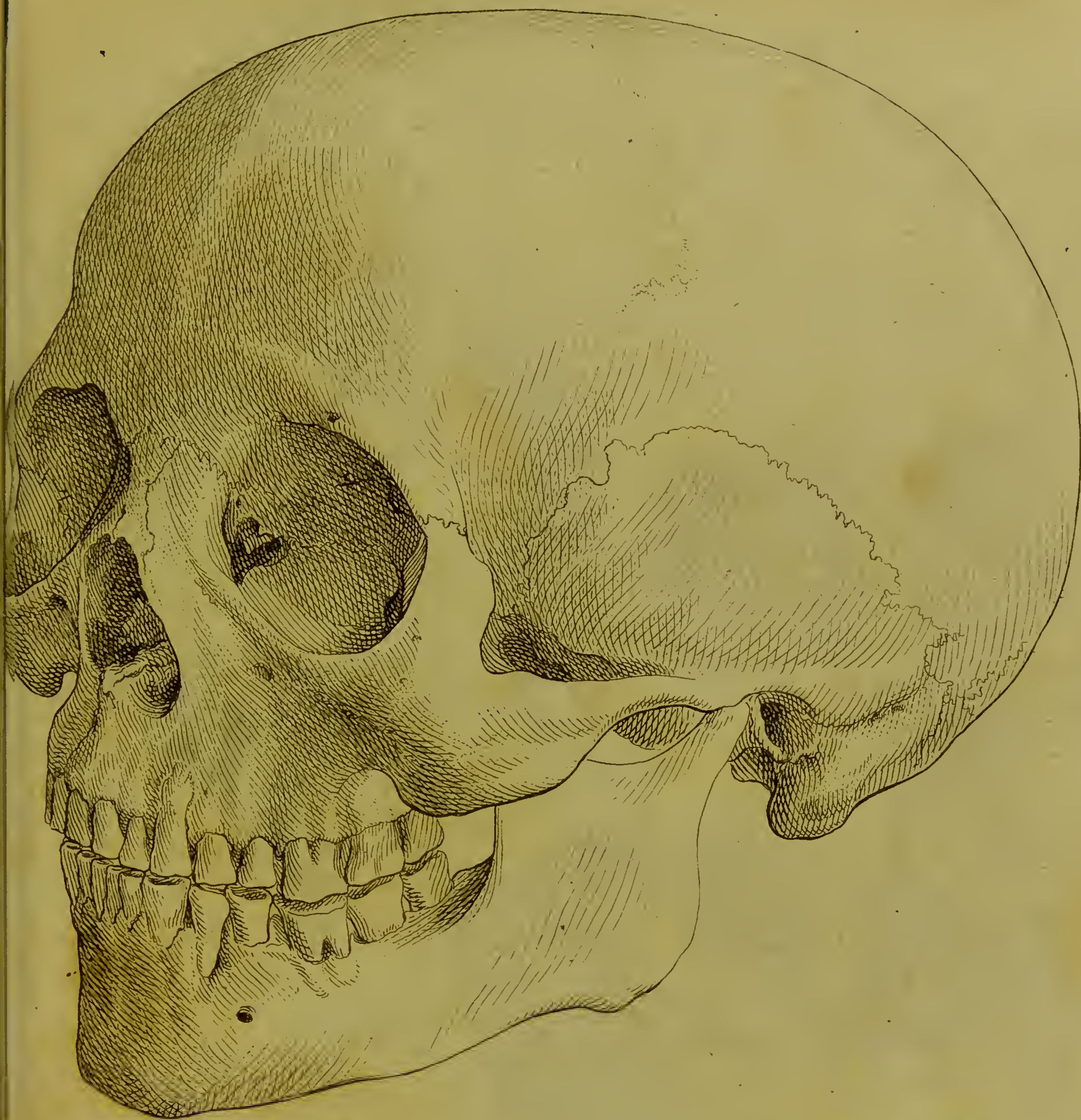


XLIII Feminae Lapponicae.

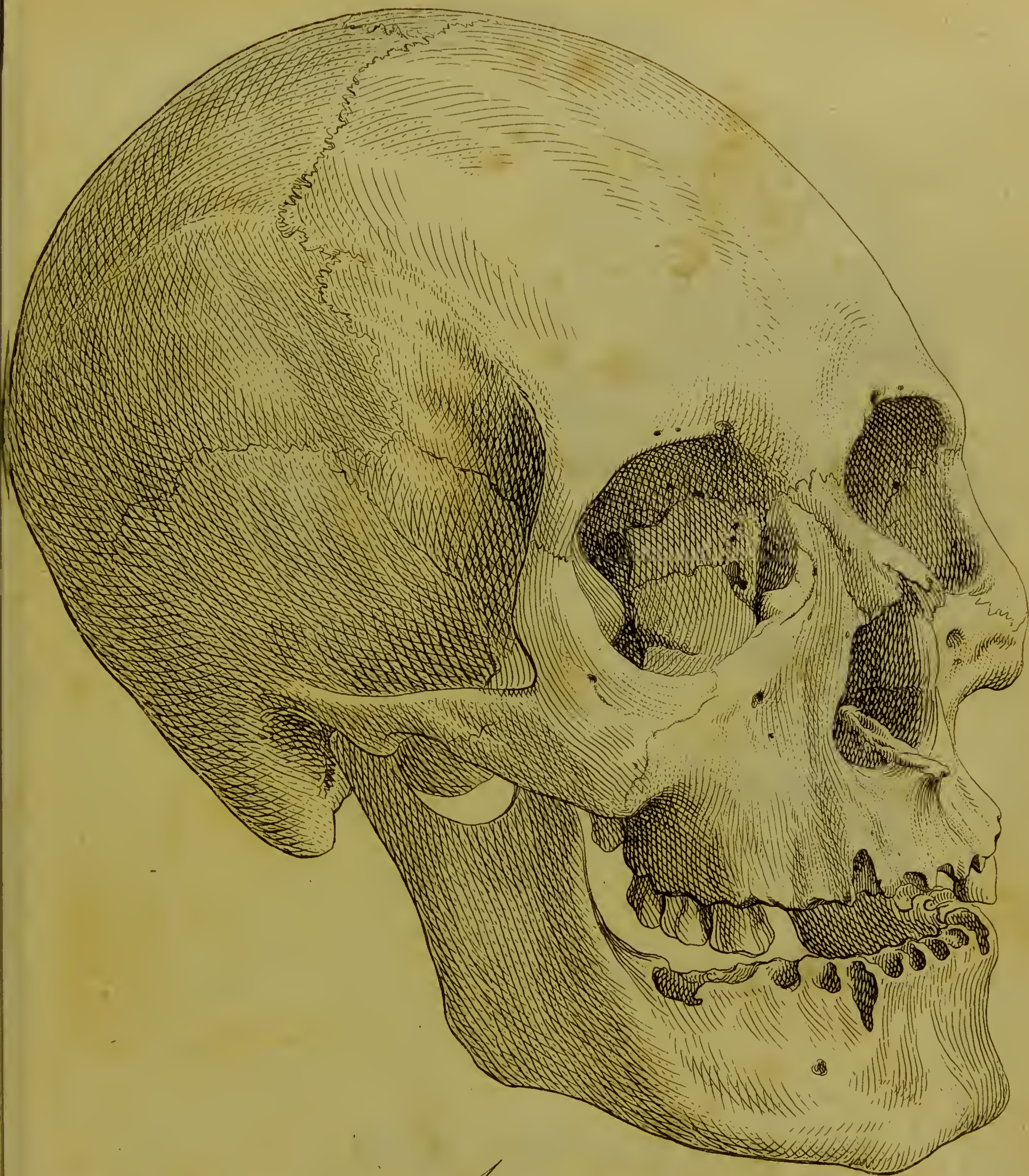




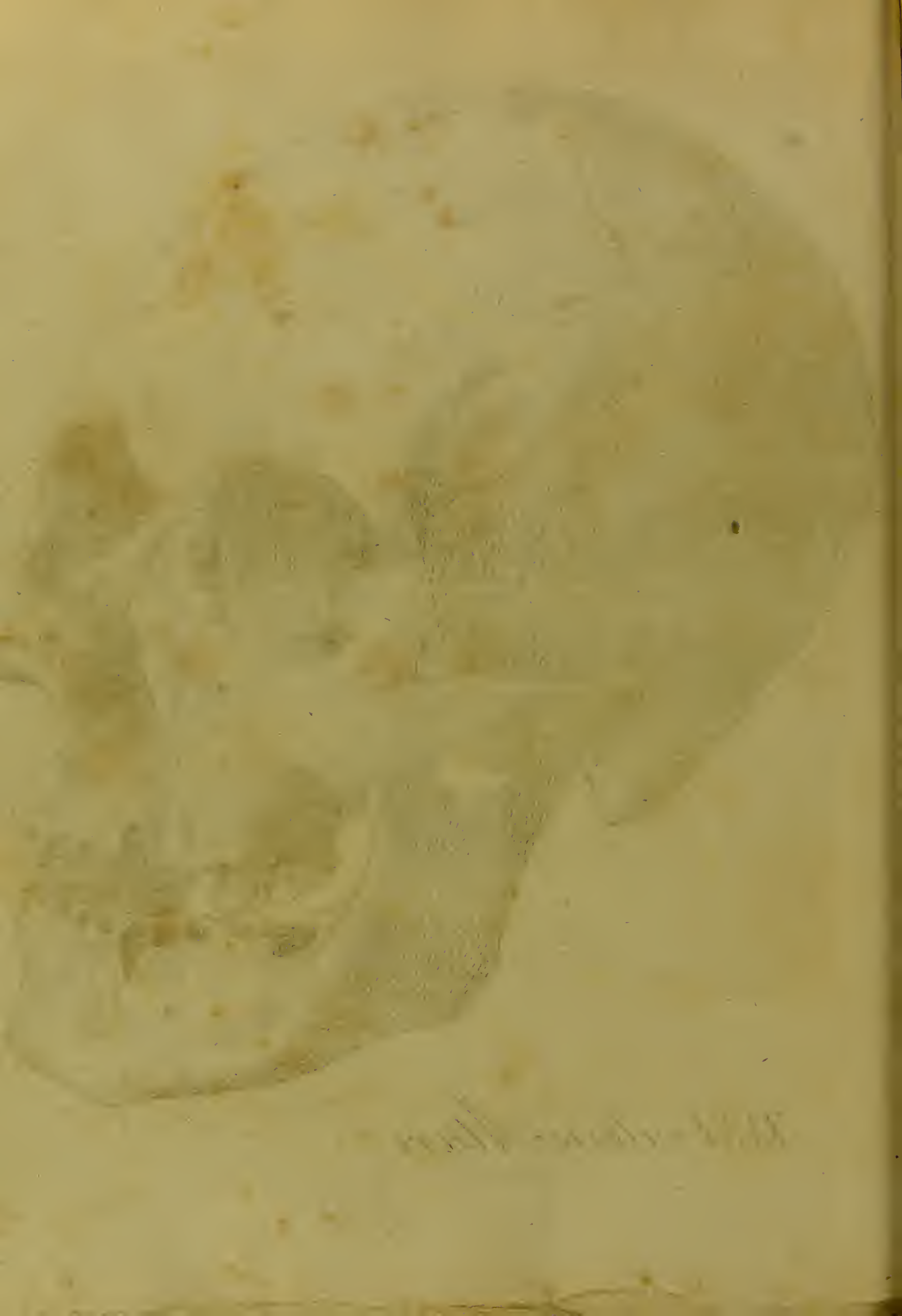
XLIV *Sinensis.*

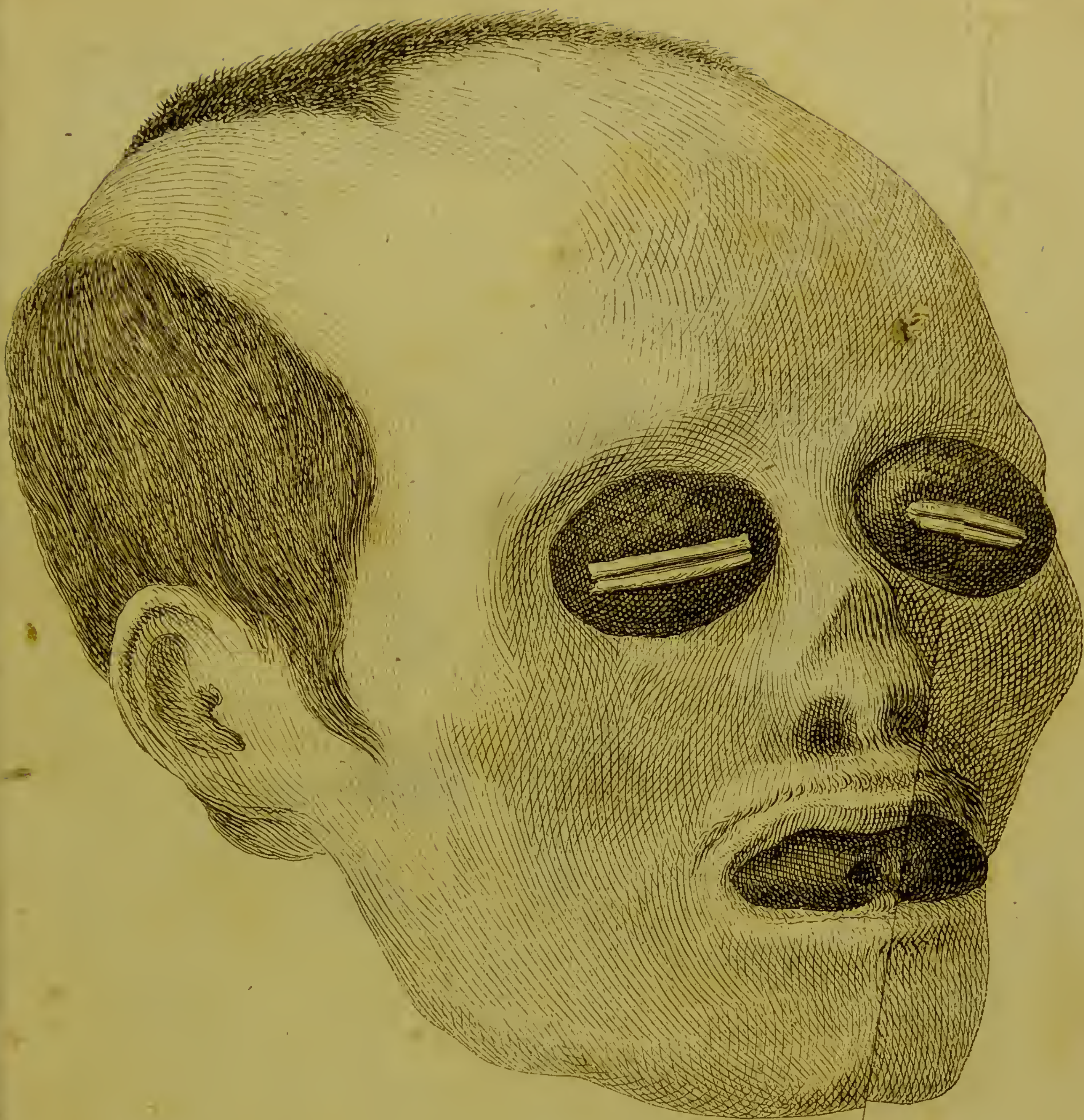


XLV *Bosjesmanni Hottentottae.*

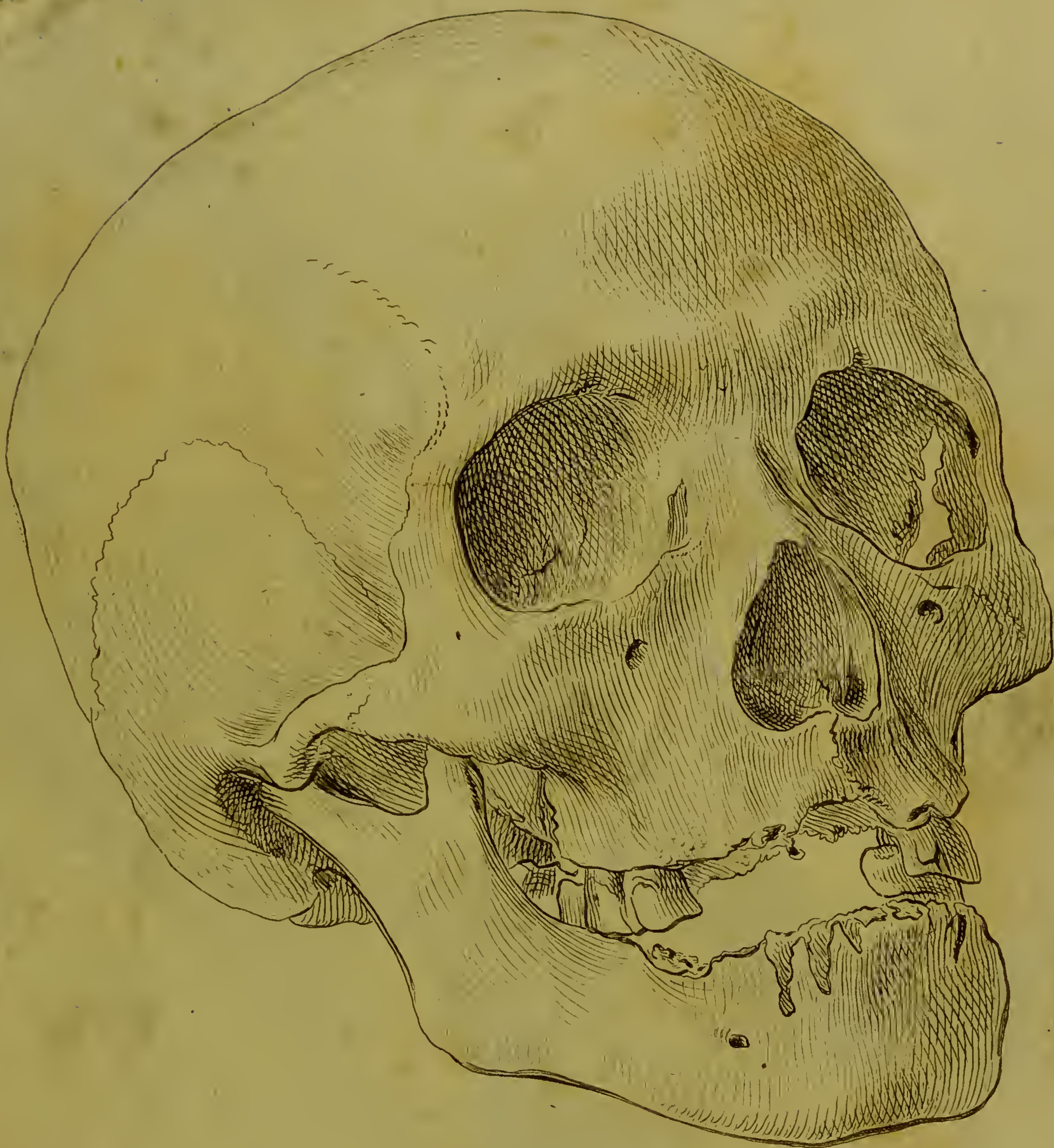


XLVI veteris Aturi.

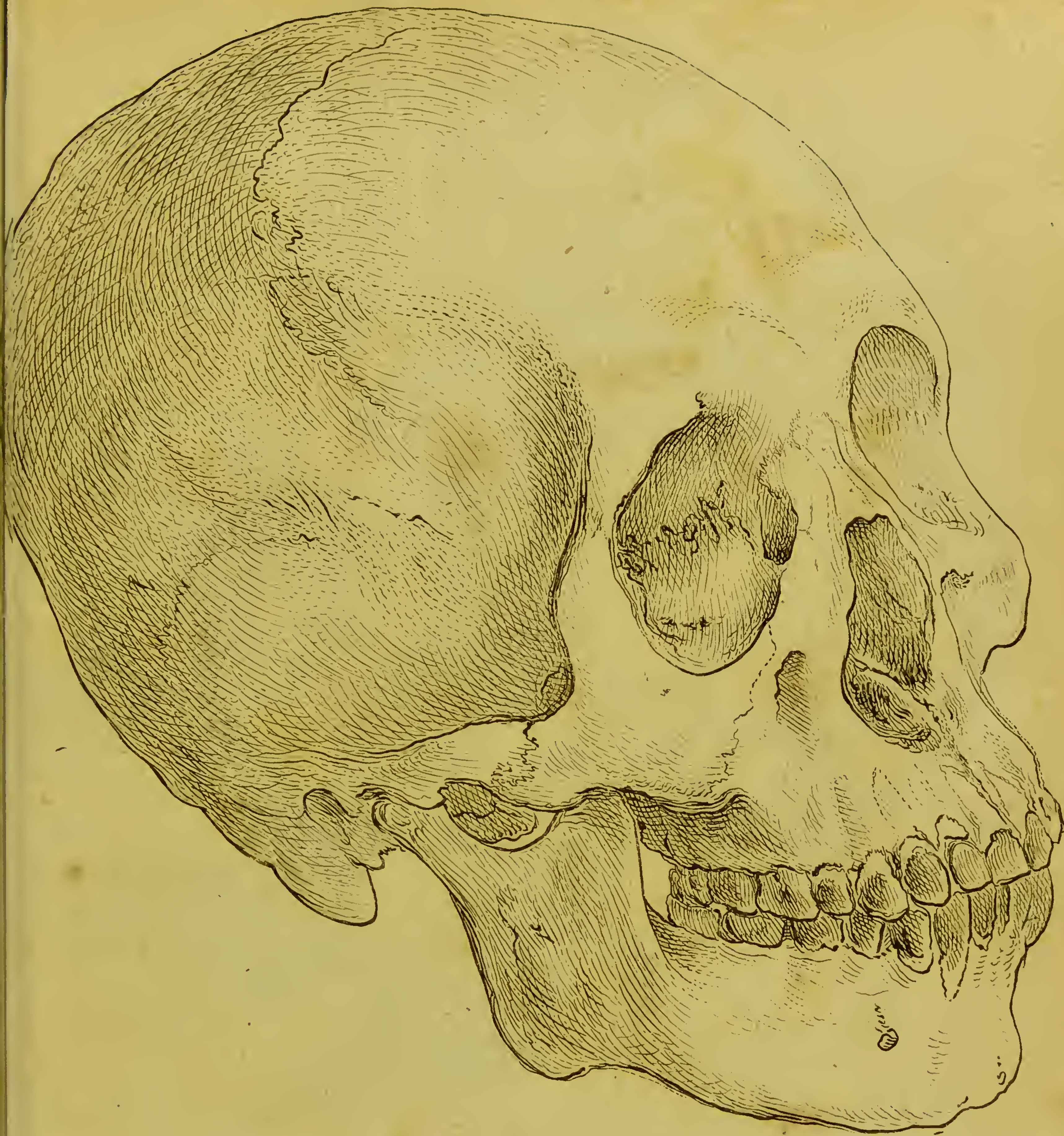




XLVII *Brasilian.*



XLVIII *Feminae Brasilianae.*



XLIX *Buggessi Macassarensis.*



L Marquesani.